

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2009
Оной
июлиин
9
Четверг

№ 27
(21721)

Зунай дунда
сагаан морин
харын
17
гарагай
5

Буряад
Унэн

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

Байгалай экономика форум

АЙЛШАДТА АМАР МЭНДЭ!

Хүндэтэ нүхэд, экономика хуралдаанда хабаадагшад!

Буряадай хүндэмүүшэ газар дээрэ та бүгэдэниие угтажа байхадаа угаа баяртайб!

Үйлэдбэрийн болон эрдэм шэнжэлгын дундаршагүй нөөсэ баялигтай манай республика Сибирийн федеральна тойрогто түрүүшүүлэй зэргэдэ. Байгаалин нөөсэ баялиг ашаглалгын, аяншалгын, хүдөө болон ойн ажыхын, бага олзын хэрэг, томо үйлэдбэри эрхилгэ, харгы барилга гэхэн халбаринуудта гол хүгжэлтээ хараалхаарбди.

Олзо оруулжа, тэрэнээ улам дээшэлүүлхэ дуратайшуулда республикын үүдэн хэзээдэшье нээлтэтэй. Экономикаса форум Байгалай эрьедэ онсо зоно нээлгын ёһололтой зохилдоһонинь бүришье дэмбэрэлтэй. Мүнөө Байгалай эрье дээрэ шэнэ үеын эрилтэ хангамаар айлшадтай буудал түхээрхэ түсэбтэйбди.

Олзо татабарилгын түрүү проектүүдые бээлүүлгэдэ Уласхоорондын конференци горитойгоор нүлөөлхэ гээд найданабди.

Элдэб халбаринуудта регион хоорондын бата харилсаа тогтоодо Байгалай Экономикаса хуралдаан мүн баһа нүлөөлхэнь дамжаггүй.

Бүгэдэ хабаадагшадта амжалта, хани барисаа, хамтын зохёохы хэрэг хүсэе!

Уласхоорондын экономика конференцидэ хабаадагшад!

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудай үмэнэһөө та бүгэдэниие Буряадай дэлгэр дэбисхэр дээрэ угтан амаршалхыемни зүбшөөгьт!

Экономикаса хуралдаан дэмы бэшэ Буряадта зарлагдаа. Тон зохид оршон тойронхитой, тоогүй олон харгынудай залган гараһан газарта республика нэмжынэ. Дэлхэйн экономикаса уналтын үе сагта регионуудай хүгжэлтэдэ сэгнэлтэ үгэхэн энэ конференциин үүргэнь угаа үндэр.

Конференцидэ социальна асуудалнууд хараалагдаха. Илангаяа Сибирийн регионуудай ажабайдал дээшэлүүлхэ, тусхай хуули зохёон баталха, хүн зоной тоо бүридхэхэ талаар бэрхэшээлнүүдтэ шийдхэбэринүүд бэдэрэгдэхэ.

Засаг турын, олзын хэрэгэй, эрдэмэй түлөөлэгшэдэй хамтын аша үрэтэй ажал хүдэлмэри байгуулхын тулада энэ конференци эмхидхэгдэнэ. Сибирийн болон Алас Дурнын регионуудые хүгжөөхэ талаар гүрэнэй үргэн оносотой онсо хараса хэрэгтэй.

Хабаадагшадта амжалта, аша үрэтэй уулзалгануудые хүсэн үрэнэб!

Буряад Республикын
Президент-Правительствын
Түрүүлэгшэ
Вячеслав НАГОВИЦЫН.

Буряад Республикын
Арадай Хуралай
Түрүүлэгшэ
Матвей ГЕРШЕВИЧ.

БАЙГАЛАЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ХУРАЛДААНДА ХАБААДАГШАД! ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД!

Буряадай нийслэл хото та олониие дуратайгаар хүлээн абана. 340 жэлһээ үлүүтэй түүхэтэй Улаан-Үдэ Байгалай саанахи үргэн дэлюон талын хүндэмүүшэ зоной түб боложо тодоронхой. Хотоорнай хэдэн олон харгынуд зубшан гарана, байгаалин үзэсхэлэн газар болоно. Гадна Улаан-Үдэдэ олон тоото үндэһэ яһатан хэр саһаа эбтэй эетэй ажаһууһаар.

Россин түбһөө холо оршодог тулада, Буряадай байгаалин нөөсэ баялиг гүйсэд дүүрэнээр шэнжэлэгдээгүй байгаа. Мүнөө Буряадта онсо анхаралай саг хүрэхэ ерээ. Бүхэдэлхэйн экономикаса уналтын үзэгдэжэ байбашье, харгынуд баригдаһаар, хотомнай шэмэглэгдэхээр, үйлэдбэри хүгжэһөөр.

Байгалай экономикаса хуралдаанай хэмжээн соо зарлагдаһан Уласхоорондын конференци хүгжэлтэемнай улам эршэдүүлхэ гээд найдая.

Манай орон нютагай зон хүндэмүүшэ гээд алдаршанхай. Олон түмэн айлшадые, аяншалагшадые, олзо хэгшэдые Буряадай нийслэл хото угтан абана.

Геннадий АЙДАЕВ,
Улаан-Үдын мэр.

Үсэгдээр Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицын Япон гүрэнэй Генеральна консул Каитани Тоско болон вице-консул Сато Акико гэгшэдтэй уулзалга үнгэрэгбэ. Хоёр талын харилсаа холбоо саашадань хайжаруулха тухай хөөрэдөөн хани барисаанай дулаан оршон байдалда үнгэрбэ.

Н.НАМСАРАЕВ.
Р.Н. БАЗАРОВАЙ фото-зураг.

ФОРУМ ТУХАЙ ТОБШО МЭДЭЭН

Үсэгдээр Буряадта Байгалай экономикаса хуралдаан ажалаа ябуулжа эхилээ. Гурбан үдэрэй туршад гүрэнэй засаг турын түлөөлэгшэд олзын хэрэг эрхилэгшэдтэй, эрдэмтэдтэй хамта саашанхи хүгжэлтээ тодоруулха, туйлалтануудаа тобшолхо түсэбтэй. Эхин үдэртэнь заха холоһоо ерэхэн айлшад Ивалгын дасан хүрөө, «Нүүдэл Ази» гэхэн Ч. Шонхоровой зурагуудай үзэсхэлэн хараа, «Гунну арадай нюусануудтай» танилсаа, Этнографическа музейдэ «Буряадта аяншалга болон амаралга» гэхэн үзэсхэлэн үзөөд, «Ёохорой үдэшэдэ» хабаадаа.

Үдэшин 19.00 сагта Уласхоорондын конференци нээлгын ёһолол үнгэрөө, удаань Буряадай Президент хуралдаанда хабаадагшадые албанайнгаа газарта хүлээн абая.

Мүнөөдэр конференциин Пленарна зүблөөн Ород драмын

театр эрхилэгдэнэ. Удаань олзо татабарилгын хуралдаан эмхидхэгдэхэ, долоон «дүхэриг шэрээ» ажалаа ябуулжа эхилхэ. Түгэсхэлэй Пленарна зүблөөнэй удаа республикын сэтгүүлшэдтэй пресс-конференци зарлагдаха.

Июлиин 10-да Прибайкалийн аймагта аяншалга-амаралгын экономикаса онсо зоно нээлгын ёһолол үнгэрхэ гээд хүлээгдэнэ. Байгалай эрье дээрэ үзэсхэлэнтэ концерт-наадан, спортын мурьсөөнүүд эмхидхэгдэхэ.

ОЛЗО ТАТАБАРИЛГЫН ОЛОНОЙ ХУРАЛДААН

Байгалай экономикаса хуралдаанай хэмжээн соо Уласхоорондын конференци нээгдээ. Тийхын урдахана Экономикаса хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А.Е. Чепик конференциин гол зорилгонуудые республикын сэтгүүлшэдтэ элишэлэн хөөрөө.

Июлиин 8-10-най үдэрнүүдтэ үргэлжэлхэ долоон «дүхэриг шэрээгэй» түгэсхэлдэ дүнгүүдыень согсолһон резолюци абтаха. Олзо татабарилгын хуралдаан эрхилэгдэхэ, Прибайкалийн аймагта аяншалга-амаралгын экономикаса онсо зоно нээлгын ёһолол эмхидхэгдэхэ.

Федеральна хэмжээнэй министерство болон эмхи зургаануудай 120 хүтэлбэрлэгшэ, түлөөлэгшэ тус конференцидэ хабаадаха гээд хүлээгдэнэ. Олзо эрхилгын хэдэн томо эмхинүүд, тэдэниие дэмжэдэг олонийтын түбүүд, байгаали аршалгын ажал ябуулагшад Улаан-Үдэдэ айлшаар буухань. «Бултаантайнь уулзажа, хабаадагшадые бэе бээтэйн танилсуулхаяа оролдохобди, - гэжэ А.Е.Чепик хэлбэ. - Бэшэ регионуудайхиһаа дутахагүй арга боломжотой бизнес-бүлгэмые Буряадта байгуулжа шадаабди. Тийгэхын тулада регионой хэмжээндэ хэдэн хуули баталаабди».

Түнхэнэй үндэһэтэнэй паркын дэбисхэр дээрэ аншалгада олзо татабарилгын проект бээлүүлэгдэжэ эхилхэ гээд А.Е. Чепик мэдээсэбэ. Тэндэ зайн гал дамжуулгын шэнэ хэрэгсэлнүүд тодхогдохо.

Улаан-Үдэдэ үнгэрэдэг аяншалгын үзэсхэлэнэй түхэлынэ энэ удаа хубилгагдаха: этнографическа

музейдэ эмхидхэгдэхэ, «Ёохорой үдэшөөр» түтэсэхэ. Үзэсхэлэндэ аяншалга эрхилдэг 200 байгуулга хабаадаха гээд хүлээгдэнэ. Буряадай нийслэл хото жэл ерэхэ бүри эршэтэйгээр шэмэглэгдэжэ байна, энэ талаар урданайхиһаа дүрбэ дахин дээгүүр хүдэлмэри хэгдэнэ. Иимэ хүгжэлтээ улам үргэлжэлүүлхэбди гээд, Буряадай Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо найдуулаа.

Сибирийн болон Алас Дурнын регионуудай засаг турын бүхы түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадаха. Буряадта мүн баһа экономикаса онсо зоно түхээржэ байһан Кранснодарай хизаарай элшэн сайдуудтай тусгаар хэлсэн баталагдаха. Байгалай экономикаса хуралдаанда хабаадаха олзо эрхилгын томо байгуулануудые нэрлэбэл, ОАО «РЖД», «Интурист», «Метрополь», «БазЭл», «Континенталь Менеджмент», «Норникель» болон бусад.

Гурбан үдэрэй туршад айлшадтай хабаадалгатайгаар янза бүрийн хэмжээнүүд үнгэрхэ. Холын хабаадагшадта онсо анхарал байха, тиймэхээ гээд үнэтэ сагаа дэмы аддангүй, айлшанай буудалда хэмжээнүүдтэ оролсохо... Конференциин ажалаа ябуулха үедэ бага олзын хэрэг эрхилэгшэд 15 миллион түхэригэй шэнээн олзо үдэрэй туршад оруулха гээд түсэблэгдэнэ.

Прибайкалийн аймагта Экономикаса зоно нээлгын баяр ёһололдо 550 хүн, тэдэнэй тоодо 150 сэтгүүлшэ оролсохо.

Даржана ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА,
манай корр.

Буряад Республикын Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ В. НАГОВИЦЫНАЙ түсбэлзгын зүблөөнэй дүнгүү

Буряадай Президентын пресс-секретарь Александр Дружининий дуулганаар, шахардуу байдалда оронон байгуулгануудта яагаад гүрэнэй туһаламжа үзүүлэхэ тухай Экономическа хүгжэлтын талаар республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Буряадай Президентэд мэдээсэ.

«Онгосонууде заһабарилхын тулада 2008-2009 онуудта Россиян банкнуудһаа абанан урьһаламжяа хаахынь загаһа олзоборилгын эмхинүүдтэ болон хубийн хэрэг эрхилэгшэдтэ Федеральна бюджетһээ субсиди үгэлгын Дүрим баталха тухай» №504.18.06.2009 онһоо РФ-гэй Правительствын Тогтоол бэелүүлхэ талаар дурадхалнууде Буряадай эдэе хоолой болон хүдөө ажахын министр оруулаа.

Харгы барилга республикада хэр ээргэ бэелүүлэгдэнэб гэжэ Буряадай транспортын, зайн галай болон харгын ажахын министрэй уялганууде гүйсэдхэгшэ мэдүүлэе.

Бага болон дунда ээргын олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ талаар Татарстанай, Москвагай можын болон Москвагай дүршэл шэнжэлхынь Буряадай экономикын министрэй үйлэдбэри хүгжөөлгын талаар республикын агентствэдэ Вячеслав Наговицын даалгаа.

2009 оной январь-июнь харануудта эмүүдэй сэн шүүмжэлэн хараалхынь Буряадай элүүрые хамгаалгын министрэд даабари үгөө, «Эрхэтэдтэ түлбэриггүйгөөр эмнэлгын туһаламжа үзүүлхэ тухай» 29.06.2009 онһоо №377 РФ-гэй Элүүрые хамгаалгын болон социальна хүгжэлтын министрствын Захиралта хараалхынь, Буряадай элүүрые хамгаалгын эмхинүүдтэ тусгаар ойлгуулгын хүдэмэри ябуулхынь даалгаа.

Мэдээсэлэй нэгэдэмэл гурим нэбтэрүүлхэ талаар Кермеровын можын Олзын хэрэг дэмжэлгын түбэй дүршэл шэнжэлхынь Буряадай экономикын министрэд даабари үгөө.

Владивостогий Русский гэнэн олтирог дээрхи барилгада, мүн Сочи хотодо олимпийн комплекс бодхоолоодо Буряадай барилгын отряднуудай хабаадаха тухай зүбшэн хэлсэхынь РФ-гэй хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрэд даалгаа.

Воронежой можоһоо жэшэ абан, эрдэмэй-техническ халбарыда бага түхэлэй байгуулганууде хүгжөөлгын жасатай республикын хэлсээ баталха тухай асуудал хараалхынь, үдэр бурийн эрилтэтэй эд хэрэгсэлэй түлөө сэн багаар нэмэхэ ба тэдэн дээрэ улаан болон хүхэ үнгөөр сэнгүүдые бэшэхэ тухай Пензын можын дүршэл шэнжэлхынь Буряадай экономикын министрэд даалгаа.

«Дачануудай амнисти» хэр ээргэ бэелүүлэгдэнэб гэжэ ээлжээтэ түсбэлзгын зүблөөн дээрэ дуулгахынь эд зөөрийн болон газарай харилсаанай министрэд даалгаа.

Мүнгэнэй дуталдалай оршон байдалда бага олзын хэрэг эрхилэгшэдые тусхайтар шалгалгын хэмжээ эрхилхэн Москвагай дүршэл шэнжэлээд, зайн гал гамнаһан хэрэгсэлнүүдые тодходог бага олзын хэрэгүүдые дэмжэхэ талаар дурадхалнууде оруулхынь Буряадай экономикын министрэд даабари үгөө, үйлэдбэрилгын шэнэ хэрэг эрхилэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхэн, мүн баһа Москвагай дүршэл хараалхынь даалгаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын мэдээсэлэй албан.

Ивалгын аймагта хүүгэдэй сэсэрлиг нээгдэбэ

Ивалгын аймагай Сотниково нууриной хүүгэдэй сэсэрлиг нэблэн шэнэлэгдэжэ, дахинаа нээгдэбэ. Тус сэсэрлигэй байшан 1979 ондо баригдаһан түүхэтэй, нёдондо жэлһээ эхилээд, нэблэн шэнэлэгдэжэ эхилэе. Тус барилгада республикын бюджетһээ 8,5 миллион болон өөһэдын бюджетһээ 4,0 миллион мүнгэнэй гаргаша хэгдээ.

Хүүгэдэй сэсэрлигые даагша Татьяна Хлебодарова нигэжэ хөөрэнэ:

Мүнөөдэр бидэ хүүгэдэй сэсэрлиг нээжэ байхадаа, ехэ баяртай байнабди. Шэнэ байшан соо эдэе хоол хэдэг, эмшэлэгын таһагууд баригданхай. Анхан иишээ 110 хүүгэд ябагша хэн, мүнөө 150 үхибүүд ябадаг болохо. Хүүгэдэй сэсэрлигэй нэблэн шэнэлэгдэе Правительствын,

аймагай хуралсалай управлениин, аймагай захиргаанай зүгһөө туһаламжа дамжуулагдаа, манай хүүгэдэй эхэ эсэгэнэр арга шадалаараа туһа хүргөө.

Хүүгэдэй сэсэрлигэй баяр ёһололой нээлгэндэ Буряадай Президент Вячеслав Наговицын, Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ Матвей Гершевич болон бусад хабаадаба.

Буряадай Президент Вячеслав Наговицын иигэжэ хэлээ:

Ури хүүгэдтэе эгээл үнэтэй сэнтэй юумээе үгэхэ гэжэ оролонобди. Тиймэнээ үхибүүдтэ зорюулан зохид социальна байшангууде бариха гэжэ оролонобди. Ганса хүүгэдэй сэсэрлиг бариха бэшэ, ерээдүйдэ хүүгэдэй сэсэрлиг - хургуулинууде барихабди. 2010 он хүртээр тус асуудалые дүүрэн шийдэхээр зоригжонхойбди. Тиймэнээ республиканска программада 10 хургуули, 11 хүүгэдэй сэсэрлиг бариха гэжэ түсбэлэнхэйбди. Аймаг бүхэн эгээл хэрэгтэй социальна объект бариха тухай мэдүүлээ. Тус бюджетээр 3,7 миллиард түхэриг энэ барилгада гаргашалагдаха болоно. Үмсын хүүгэдэй сэсэрлигүүдые нээхэ дуратайшууда арга шадалаараа туһалхабди. Москвада, Санкт-Петербургта ажал үргэнөөр ябуулагдаа. Манайшые эндэ имэ ажал ябуулагдаха ёһотой.

Хүүгэдэй сэсэрлиг нээлгэндэ Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ Матвей Гершевич, Ивалгын аймагай гулваа Александр Цыденов гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Багахан хүүгэд ехэ зохиодоо шүлэгүүдые хөөржэ үгэбэ, тэрэнэй удаа улаан лентые Президент Вячеслав Наговицын хайшалжа, хүүгэдэй сэсэрлиг үүдээс элибэ.

1991 ондо Ивалгын аймагта 23 хүүгэдэй сэсэрлигүүд байһан юм. Мүнөөдэр гурбанинь ажаллажа байна.

Янжамэ КИМ. Р-Н. БАЗАРОВАЙ фото.

ДАЛАЙ-ЛАМЫН АЛТАН УЛЫМЫ ГИИНЭНЭЙ ХАЙНДЭР

Гэгээн түрэлтэ Далай-ламын алтан улымы гийнээр 74 наһанайн ойтой дашарамдуулан, июлиин 6-най 18 саһаа Гүрэнэй Буряад драмной театрай байшан соо ехэ хайндэр болобо.

Тайзанай хоймортохи экран дээрэ үнгэтэ гэрээлэр толорһон Далай ламын зураг. Доронь - Арюун гэгээн багшын залархаар түхээрэгдэн арасаан шэрээ. Театрай байшанай дүүртээр сутларһан олон зоной мүргэл залбаралай хүсөөр энэ үдэшэ Далай-ламанай заабол эндэмнай заларбал даа гэжэ нүзэгшэд этигэн нүгдэбэ.

«Түбэд зон Далай багшынгаа мүнэдэлхэн ушарые наранай мандаһан мэтээр наһадаг. Мүн буряадууд, хальмагууд, тувинхид баһал адляар сэдхэдэг», - гэжэ геше Джампа Тинлей багша сутларашадта хандан хэлэбэ.

Буряадууд түбэдүүдэй хоорондын харилсаа холбоонууд 300 жэлэй саана Түбэд ошожо, Бурханай Номой талаар үндэр зиндаа ээргээд гараад, Буряадаа бусажа, хожомоо түрүүшын Бандаа Хамба-лама боложо алдаршанан Дамба Даржаа Залевһаа, удаань Агваан Доржиевһаа эхитэй гэжэ ахамад Федеральна инспектор Борис Данилов домоглобо. Арадай Хуралай регионууд хоорондын харилсаануудай, үндэһэтэнэй асуудалнуудай, нийтын болон шажанай нэгдэлэнүүдэй талаар комитедэй түрүүлэгшэ Владимир Булдаев хэдэн жэл соо Далай-ламын түрэнэн үдэртэ зорюулагдаһан хайндэртэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Манай Буряадай Эрдэмэй түбэй Монголоо эрдэмэй, буддологийн болон тибетологийн институт (ИМБТ) байгша оной сентябрь соо үнгэртэхөөр «Буддын шажан болон эрдэм ухаан» гэнэн темээр уласхоорондын конференци зарлаад байна. Энэ хэмжээ ябуулагдаха хабаадахаар эльгээгдэн урилгада Далай-лама зүбшөөлөө үгэнхэй. Тиймэнээ ИМБТ-эй сүт гэнүлма Тензин Чойдрон (философин эрдэмэй доктор И.С. Урбанова) түрүүтэй «Ногоон Дара Эхэ» бүлгэн Далай-ламые уриха, угтахэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулжа байна. Имагтал Россиян МИД-һээ визэ үгэхэ зүбшөөлэй абтабал, Буряадай Президент В. Наговицын, Пандито Хамба-лама Д.Аюшевс Далай-ламые угтахэ харюусалгые өөр дээрэ даажэ абабалынь, ехэ зохид байлтай гэжэ Тинлей багша наһамжалаа.

Энэ үдэшэ Далай-лама тухай видеофильм, Буряадай уран бэлигтэнэй ехэ концерт харуулагдаба. Николай БАДМАРИНЧИНОВ.

ОНЬОН ТЕХНИКЫН АШААР АРБАЙ ТАРЯА ХУРЯАХА

сүлөөлэгдэхгүйн мэдээжэ. Тийхэдээ тааруу уларил угаа хэрэгтэй.

Байгуулгын абанан урьһаламжын нэмэлтэ хубийн, мүн оньһон техникын сэнгэйн 30 процент хубийн гүрэнэй даажэ абаха тухай асуудал Республикын Правительствата шийдэхэгдэжэ байна. Бүхэ дэлхэйдэ хоморой нимэ техникэ угаа эрилтэтэй бшуу.

«Технология» бүлгэмэй директор Вячеслав Булатовый тэмдэглэхээр, байгша зуунай түрүү тоодо оронон энэ техникэ манай уларилда тон хэрэгтэй. Илангаяа бата бэжинэ сэнтэй.

Сэрэгма ДОНДОКОВА. Авторай фото-зураг.

«ЗАЛУУ БЭЛИГТЭН» ТОДОО

Улаан-Удын мэр Г.А.Айдаев «Залуу бэлигтэндэ» шагналуудые барюулгын ёһолол нээхэдээ, иигэжэ тэмдэглэбэ: «Байгша он Россияда Залуушуудай жэл гээд соносхогдонхой. Эгээл тиймэнээ ургажэ ябаһан залуу халаанай дундаһаа эрхимүүдые элирүүлдэг заншаланай энэ удаа бүри үргэн эдлэсэгтэйгээр эмхидхэгдэнэ».

Буряадай ниислэдэ 2007 он залуушууда зорюулагдаһан байгаа. Тэрэл онһоо «Залуу бэлигтэн» гэнэн Улаан-Удын мэрэй нэрэмжэтэ шан олгуулагдажа эхилээ гээд хануулаа.

Байгша ондо «Залуу бэлигтэн» гэнэн үндэр шанда «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай сурбалжалагшад Сарюуна Эрдыеева, Эржена Баторова хүртэбэ.

«Иймэ үндэр шан — ганса миний туйлаалта бэшэ. Сутгаа сонин бэлдэдэг олон тоото нүхэдэйми, алтан гуурһатай багшанарайми, аба эжымни аша габьяа ехэ», - гээд, Сарюуна Эрдыеева онсолон хэлэбэ. Залуу сэтгүүлшэн «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшанай богһоо алхан ороһоор дүрбэн жэл боложо байнхай..

Ажалдаа оролдосо ехэтэй Эржена Баторова окутан байхаһаа «Буряад үнэнэй» сонинуудта зураглалнуудаа толилуулдаг байгаа. Мүнөө эдэбхитэй залуу басаган гуурһаяа мүлхэ, улам тодо, баян болгохо хүсэлтэй.

Яна КИМ. Фото автора.

ЭХЫН КАПИТАЛ АБАГШАДТА ГҮРЭНЭЙ ЭНЭРХЫ ХАНДАСА

Правительствата зарлагдаһан зүблөөн дээрэ Россия Буряадтахи Пенсиконо жасын таһагай даргын орлогшо Татьяна Ильинична Жарчинская эхын капитал ашагалгын эхин дүнгүүдтэй танилсуулаа. Республикада 4 миллиард түхэригэй эхын капиталы 14 үнэмшэлгэ үгтэнхэй. Ипотекын урьһаламжяа тэрэнээрэ хааха тухай июлиин 1 хүртээр 300 мэдүүлгэ ороод байна.

Экономикын уналтын оршон байдалда 2009 оной апрелин 28-да №72 федеральна хуули баталагдан абтаа, тэрэнэй ёһоор эхын капиталтай зон нэгэ удаа 12 мянган түхэриг гүрэнһөө абаха эрхэтэй. Иймэ арга боломжодо хүртэхэ дуратай байһанаа мүнөө 350 мэдүүлгэ ороод байна.

2007 оной январийн 1-һээ 2009 оной сентябрийн 30 хүртээр хугасаада эхын капитал абаха эрхэтэй болоһон наа, 2009 оной декабрийн 31 хүртээр үргэжэ абанан үхибүүнэйгээ документүүдые болон мэдүүлгэ тушаажа болоно. 2009 оной октябрийн 1-һээ декабрийн 31 хүртээр эхын капитал абаха эрхэтэй болобол, 2010 оной мартын 31 хүртээр документ болон мэдүүлгэ тушаахаар.

2009 оной декабрийн 1-һээ гэр бүлэнүүдтэ 12 мянган түхэриг үгтэжэ эхилхэ. Гүрэнэй нимэ туһаламжа - саг зуурын хэмжээн. Пенсиконо жасын таһаг руу мэдүүлгэтэй хамта эхын капиталы сертификат, хуниие, тэрэнэй нуудал байдал гэршэлхэн документ, банкын реквизит болон счет, бээ даанги болоогүй үхибүүнэй талаһаа мэдүүлгэ ороболь, дүүрэн эрхэтэй болоһониинэ зүбшөөһэн сүүдэй шийдэхэбэри хэрэгтэй.

Даржана ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА, манай корп.

Соёлой нонин МИХАИЛ ПИРОГОВ БАЯСУУЛБА

Угайнгаа нэрэ дээрэ үргэжэ ябаһан, анха түрүүшынгээ авторска концерт Гүрэнэй филармониин зал соо хаяхан эмхидхэнэн, Гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» театрай залуу бэлигтэй дуушан Михаил Пироговой гүйсэхэдэг репертуар ехэ баян гэжэ бидэ зохёохы үдэшһөөнь мэдэжэ абаабди.

СССР-эй арадай артист Дугаржап Дашиевой нэрэмжэтэ III республиканска конкурсын Гран-при шанда, алдар сууга Ирина Богачевагай нэрэмжэтэ бүхэрросин конкурсын дипломдо хүртэһэн залуу артист Штраусай «Зориудалга» гэхэн романс дуугаар хубингаа концерт эхилбэ. Түрэл Түхэнэйнгөө байгаалда, Саяандаа дуратай Михаил Пирогов 8 жэл соо мэргэжэлтэ дуушанай харгы бэлигтэй багша В.Б.Елбаевай хүтэлбэри доро олоо, хожомын Санкт-Петербургын консерваторидо ехэ бэлиг шадабаритай багша, бэрхэ дуушан Ю.М.Марусинай ударидалга доро дүй дүршэлтэй болоо. Нуралсалаа үшөө үргэлжэлүүлжэ гэжэ концертые хүтэлэлсэһэн, фортепиано дээрэ дэмжэһэн Россин арадай артистка Д.А.Линховоной нонирхолтой хөөрөөһөө ойлгободи.

Итальян, немец, ород, буряад хэлэнүүд дээрэ дуулаһан Леонкаваллын «Паяцы», Вердиин «Отеллоһоо» аринууд, Эдвард Григэй «Дуратайб шамдаа» гэхэн, бусад зохёолнууд дуушанай бэлигтэй баян арга боломжонуудые гэршэлбэ. «Шахсенем» гэхэн опероһоо хэһэг, Г.Свиридовэй дуран тухай романс эдэб жанрын хүгжэмтэ зохёол адли тэгшээр гүйсэхэдэ талаантай, найхан тенор хоолойтой, артистическэ образ гаргаха аргатай байһынь харуулаа, шагнагшадай зүрхэ хайлуулаа. Илангаяа Чайковскийн «Елбэрэй хатанда» Германэй ариозо, «Хэлыт, басагад», «Дуулаһан сэрэгшын дуун», «Нарата дуран» тухай дуулаһан итальян зохёолнуудын, Түхэн тухай дууниинь олондо найшаагдаба.

Анха түрүүшынхией «Турандот» опероһоо Калафай парти, дайн тухай «Тохорюунууд»,

«Берлинһээ ябаб...» гэхэн гуниг түрүүлмэ, мүн хүжюун дорюун дуунуудые Михаил Пирогов ехэ гоёор дуулаа. «Карменэй» түгэхэлэй үзэгдэлдэ Оксана Хингееватай (Кармен) Михаил Пирогов (Хозе) хүндэ хүшэр парти шадамар бэрхээр гүйсэхэдэ. Энэ концертыень Монголой соёл, искусствын университетэй II курсын оюутан, уласхоорондын конкурсно бэлдэхээ Д.А.Линховоиндо ерэнэн баритон хоолойтой Чимидэй Энхтайван (МНР-эй арадай артист Жамьянжавай шаби), бэлигтэй артистнууд Оксана Хингеева, Болот, Сэсэгма Сандиповтан уран бэлигээрээ шэмэглэбэ.

Концертын түгэхэлдэ тайзан дээрэ уригдаһан «Байгал» театрай уран найханай хүтэлбэрлэгшэ, республикын арадай артист А.Ж.Бадлуев, Түхэн нютагайхидай эблэлэй түрүүлэгшэ Б.Ш.Ускеев, нютагаархидын К.Ж.Маланов, Д.Р.Шарбунаева, багшан А.Г.Данзанова, бусад залуу дуушанин халуунаар амаршалба, баглаа сэсэгүүдые, бэлэг сэлэг дамжуулба. Гансал түрэл Далахай, Түхэнөө бэшэ,

харин бүхы дэлхэйгээр Буряад ороноо суурхуулжа, найхан хоолойгоороо бүгэдэ зоние баясуулжа ябахыень үрээгээ, бэлигтэйгээр орьёл өөдэ саашаа амжалтатгайгаар дабахыень хүсөө. Дууша артист, олоной этигэл найдал түрүүлһэн Михаил хубуниинь эндэ зал соо баярлажа хууһан эжыдээ – Дарима Жаповнадаа халуун альга ташалган доро баглаа сэсэг барюулба, баяр баясхалан хүргэбэ.

Бэлигма ОРБОДОЕВА. С.ДОНДОКОВАГАЙ фото.

Цены

В ЧИСЛЕ ЛУЧШИХ

«Как я рад, как я рад, что я еду отдыхать!» - эту незамысловатую песенку о Ленинграде, переделанную на улан-удэнский лад, каждый день с утра распевает шестилетний сын наших соседей в микрорайоне «Юго-Западный».

А куда, собственно, едут молодые Юрий и Туяна и их восторженный малыш? На Байкал!

Но... уже к вечеру планы этой семьи изменились. «В чём дело?» - спрашивает сердобольная консьержка. «К нам едут москвичи!» - кричит мальчик. Вот те раз. Супруги Гармаевы в срочном порядке сели за телефоны: стационарный и мобильный. Привожу итоги переговоров дословно.

ТУЯНА: «Моя подруга вышла замуж за русского парня, живут в Клязьме, это в 15 минутах езды от столицы. У них есть дочь – ровесница нашего Саяна, будут играть. Работают они в Москве менеджерами в одной компании, зарабатывают по 35 тысяч рублей каждый. Вчера позвонили, сказали: не будем стесняться, хотим жить в гостинице. Я уже обзвонила три точки. В «Байкал плазе» самое дорогое размещение, до семи тысяч; в «Бурятия» и «Аян отеле» в пределах 3,5–4 тысяч. Эти варианты мы сразу отменяем»...

ЮРИЙ: «А у меня реестр, если так можно выразиться, более подходящий. В центре города можно остановиться в «Гэсэре», это предприятие в 2008 году попало в список «Российской Гостиничной Ассоциации».

Тут в чужой разговор (между соседями и консьержкой) на правах ведущей рубрики «Цены» вмешиваюсь я: мол, как раз дело в «Гэсэре» подлиску на своё издание и знаю, что на базе отдыха в 200 км от Улан-Удэ есть места в так называемом экономе – классе по 600 рублей. «Да, что вы говорите?!» - всплескивает руками тетя Галя, - это мне подходить! Юрий и Туяна переглядываются, корректно намекают, что хотели бы уважить своих гостей, соблазны, так сказать, золотую середину. И тут меня осеняет: «А вы ведь тункинцы, визите москвичей на Аршан!» - «Ну, это само собой... И на Котокеле обязательно побываем», - решают Гармаевы.

Так неожиданно появился интерес к отелям и, подогреваемая профессиональным любопытством, я вышла на связь с Республиканским агентством по туризму. Оказывается, в «Каталог гостиниц России» вошли 8 наших предприятий. Не поленись, перечислю все: «Гэсэр», «Одон», «Бурятия», «Байкал плаза», «Аян отель», «Оранж Хаус», «Сибирь» и «Сагаан Морин». Нет ни одной мини – гостиницы типа «Юрты», хотя будущее, наверное, за ними...

Путешественников пленят в этой «восьмерке» целый каскад услуг: кабельное ТВ, Интернет в номере, индивидуальный сейф, парковка и проч. Однако цены резко взмыли вверх. Сейчас, когда в республику у Байкала потянулись деловые гости и форумы проводятся каждую неделю, коллективы хотят заработать, ведь сезон у нас так короток. Сибирское лето год кормит!

Любовь ХАЛБАЕВА.

ЗАЛУУ БЭЛИГТЭНЭЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Июлийн хорёодоор Санкт-Петербургуын театральна академиин оюутад Буряад нютагтаа ерэхэ. Энэн тухай тобшохоноор Буряад драмын академическэ театрай директор Доржи Сультимов хөөржэ үгөө.

- 2006 ондо бидэ Санкт-Петербургуын театральна академидэ хурахиень 11 залуушуулые эльгээһэн байнабди. Тэдэмнай мүнөө ехэ амжалтагай хуража байна, ехэ урагшатай, бэлигтэй гэжэ багшанарын тэмдэглэнэ. Энэндэнэ бидэ ехэ баяртай байнабди. Ерээдүй сагта тэдэнэнай театрай түрүү артистнар болохо гэжэ найдагдаба.

Дээдэ хургуулингаа дэргэдэ театргай юм. «Белое облако» гэхэн гэхэн үжжэг ехэ амжалтатгайгаар наадажа байна. Тэрэнһээ гадуур мүнөө шэнэ үжжэг бэлдэжэ байнха.

Театраингаа тайзан дээрэ июлийн 22-23-да концерт наада харуулха түсэбтэй. 24-25-да Сэлэнгын, Ивалгын аймагаар ябаад, 26-да Хурамхаанай аймаг арбаад хоног соо гастрольдо ябахаар бэлдэхэлэй ажал хэжэ байнабди. Гансал арбан нэгэн хүн бэшэ, сугтаа хурадаг ондоо яһатанай нүхэдэнь, хоёр багшанарын, тэдэнэй тоодо хүтэлбэрлэгшэ Арвид Зеланд ерэхэсхэ.

Хурамхаамнай ехэл найхан байгаалитай, хада уулатай, аршаантай нютаг ха юм даа. Хурамхаанай арад зон театрга ехэ дуратай. Ная Дэрэнэй арадай театр табин жэлэйнгээ ойн баярые тэмдэглэе. Энэ алтан ойдо олон арадай театрууд хабаадажа, «Баргажан голот театральна хабар» гэхэн республиканска фестиваль үнгэрөө. Баһа Байгалай эрье хараг лэ даа гэжэ хүсэхэндөө иимэ шидхэхэри абаабди.

Манай театр хүдөө ажаһуугшадтайгаа харилсаатай байдаг. Хурамхаанай аймаг залуу артистнарые дэмжэжэ, алишые талаһаа туһаламжа хүргэхэ гэжэ найданабди.

Бултадаа 25 хүн гастрольдо ябаха. «Манай аймаг эгээл түрүүн ерээдүй бэлигтэниие угтажа абаха. Энэндэ бидэ ехэ баяртайбди», - гэжэ аймагай гулваа Дуба-Жалсан Чирипов, соёлой талаһаа Тамара Монтоева манда мэдүүлэе лэн.

Дулма БАТОРОВА.

ХОЙТО ЖЭЛДЭ ЁРДЫН НААДАН БОЛОХО

«Манай арадай ансамбль «Анга» гэжэ нэрэтэй, юундэб гэхэдэ, бидэ Ойхоной аймагай Анга гэжэ нютагта ажаһуудагбди. Ансамбльнай бии болоһоор, 24 жэл үнгэрөө. Манай эгээ залуу, гэшүүн 27-той, үндэр наһатаймнай - 75-тай. 1995 ондо «Гэсэриадада» хабаадаа хэмди, - гэжэ «Анга» ансамбль 12 жэл соо хүтэлбэрлэжэ ябаһан Вера Николаевна Щеботкина хөөрэбэ. - Мүнөө бүхэрросин «Содружество сердец» гэхэн фестивалда бэлиг шадабария харуулха золтой байһандаа ехэ баяртайбди». Ансамбль Ойхоной урдаһан буряад ёхорой дуунуудые дууладаг. Харин гурбан солистнарын мүнөө сагай буряад дуунуудые гүйсэхэдэг.

«Буряад нютаг үнинэй ерээгүйбди, гоё болоод байна. Үшөө найн, үнэр баян боложо байгты! Хойто жэлдэ Ёрдын наадан болохо. Тэндэ таандаа уринабди», - гэжэ Вера Щеботкина хэлэе.

Дулма БАТОРОВА.

АВТОРАЙ ФОТО-ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Анга» ансамбль.

ҮНДЭР НАҺАТАЙШУУЛ МҮРҮСЭБЭ Спартакиада

55-һаа 82 наһа хүрэтэр пенсионернүүдэй спортын талмай дээрэ гараад, волейбол, столой теннис наадажа байхадань хараа лэн гүт? Республикын үндэр наһатайшуул анха түрүүшынхией үнгэргэгдэхэн спартакиада хабаадажа, дорюун хүжюу зангаараа олон тоото сугларашадые баярлуулаа.

«Россин пенсионернүүдэй эблэл» гэхэн ниитын эмхиин Буряадтахи таһаг тус хэмжээ ябуулга эмхидхэхэ гэхэ шухала. Вилия Агалова түрүүтэй энэ эмхи үндэр наһатайшуулда ехэ туһална, ходо хаража, дүнгэжэ байдаг. Эмхиин дарга Россин Пенсзионно жасын Буряадтахи таһагай хүтэлбэрлэгшэ Евгений Ханхлаевта спартакиада үнгэргэе гэхэн наһамжа дурадхаа лэн. Удаан энэниие Буряад Республикын Правительствоо дэмжэжэ, яһада туһа хүргөө.

Түрүүшын Спартакиада Хягта хотодо үнгэргэгдөө. 22 командын 450 гаран үндэр наһатайшуул спортын 7 зүйлөөр мурьсөө. Тэдэ булга эндэ хабаадаһандаа баяртай байһанаа мэдүүлэе.

- Мурьсөөн нонирхолтойгоор боложо байна. Маанадые найнаар угтажа абаа, - гээд Түхэнэй аймагай Валерий Доржиевич Степанов хэлэнэ.

- Эндэ ерэхын тула шанга шэлэлгын шата дабаабди. Улаан-Удэ хотын мурьсөөндэ түрүүлээд, республиканска шатада хабаадаһандаа баяртайбди. Олон үндэр наһатайшуул суглараад байна. Энэ ехэ

хайн гээшэ. Мурьсэжэ байхада, гоё гээшэнь. Залуу хүн эндэ оролсоод, шамайе шүүжэрхихэ гэжэ айлгагүй, - гэжэ Мунко Джабаев наһамжаараа хубаалдана.

- Маанадай наһанай хүнүүдэ тон таарамжатай спортын зүйлүүд бэлдэгдээ. Харин барилдаа оруулаа наа, яһаашые хухалжа магадгүйбди, - гээд Эдын аймагай пенсионер Валерий Николаевич Сондонов хөөрэнэ.

- 40 наһа хүрөөд, спортоор бээе хориходошни, олон хүн энээлдээдэг. Энэмнай «яһаараа хүгжэм гаргахань» гэжэ байгаад гаһаалдаг. Эндэ хэншые

энэн тухай наһанай гүй, булта адли шадалтай, хүсэлтэй хүнүүд суглаара. Түрэл Ахынгаа аймагта Наһатайшуулай үдэртэ зориулжа, мурьсөө хэнэбди, - гээд Ахын аймагай ветерануудай таһагай дарга Нима Намжилович Базаров хөөрэнэ.

гээд Монголой түлөөлэгшэ Лхавдорж хэлэнэ. Монголой тала тус спартакиадада түрүүлһэн командануудые урижа байһанаа эртэнһээ мэдүүлэе.

Шатараар мурьсөөндэ Улаан-Удын команда түрүүлжэ гараа. Харин хоёрдохой нууриин түлөө шанга тэмсэл болоо. Оройдоол, һүүлшын шатада Сэлэнгын болон Түхэнэй командионууд уулзажа, хэниинь 2-дохой нуурида гарахад гэжэ элирүүлэе. Эндэ хадата түхэнөөрхин эрхимлээ. Дартс, ута руу хүрэлгэ, бумбэгэ шэдэлгэ, нур харбалгада түрүүшүү элирүүлэгдээ. Бүхы спортын дүнгүүдээр Ивалгын команда түрүүлжэ гараа. Сэлэнгын болон Загарайн командионууд шангай нууринуудые эзэлэе.

Тус спартакиада заншалта болохо бээ гэжэ хабаадагшад найдан хүлээнэ.

Борис БАЛДАНОВ. Авторай фото-зурагууд.

**БҮРЯАДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО:
ҮДЭР ҮДЭРЭЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД**

2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 5 хүрэтэр

Июнийн 29-дэ Буряадай Президент Вячеслав Наговицын Правительствын гэшүүдтэй болон засагай гүйсэхэхы зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө эмхидхээ.

Регионуудай хоорондо зарлагдахан олзо татабарилгын мүрүсөөндэ республикын хабаадалга тухай Экономическа хүгжэлтын талаар Буряадай Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо мэдээсээ.

Буряадай харгы замууд тухай харгын ажахы болон зайн гал хүгжөөлгын министрэй уялга гүйсэхэхгш хөөржэ үгөө.

Тарья тарилгыг түгсэхлэг тухай эдээ хоолой болон хүдөө ажахын министр дуулгаа.

Салингууд сар соогоо хэр зэргэ үгтэнэб гэжэ Буряадай экономикын министр мэдээсэбэ.

Эмшэнэд хандаха тухайгаа Интернетдээр мэдүүдэг шэнэ арга республикада ягааад нэбтэрүүлхэ тухай Буряадай элүүрые хамгаалгын министр хөөрөө.

Дулаа дамжуулгын шэнэ хаада бэлэдхэл тухай Барилгын болон гэр-байрын коммунальна ажахы шэнэлэлгын министр дуулгаа.

Июнийн 30-да Вячеслав Наговицын Буряадай Арадай Хуралай ээлжээтэ арбадахи сессидэ хабаадаа, албанай хэдэн уулзалгануудые үнгэргөө.

Июлийн 1-дэ дээдын федеральна зургаануудта ажалаа ябуулхая Буряадай Президент Москва зоринон байна.

Июлийн 2-то Вячеслав Наговицын Россин Федерацийн финансын министрэй орлогшо Антон Силуановтай уулзаа. Россин федеральна бюджетдээ урьһаламжа абаха тухай асуудал уулзалгын үедэ хараалдаа.

Буряадаа Федерацийн Советэй гэшүүдтэй Вячеслав Наговицын уулзажа, албанай асуудалнуудые шиидхээ.

Июлийн 3-да Буряадай Ивалгын аймагай Сотниково хууринда «Рябинка» гэхэн хүүгдэй ясли-сад нээлгын ёһололдо Буряадай Президент хабаадаа. Удаань Байгалай экономическа хуралдаанай хэмжээн соо зарлагдахан Уласхоорондын конференцидэ бэлэдхэ тухай зүбшэн хэлсээ.

Энэл үдэртөө Россин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Игорь Шуваловай хүтэлбэри доро видео-аргаар бага болон дунда зэргын олзын хэрэг хүгжөөлгын талаар Правительствын комиссийн эрхилхэн зүблөөндэ республикын толгойлогшо хабаадаа.

Июлийн 4-дэ Буряадай Президент «Байгалай эрь» гэхэн аяншалгын онсо зоно нээлгын ёһололтой хабаатай албанай уулзалга эмхидхээ, удаань «сэхэ дамжуулгаар» республикын ажануутшадай асуудалнуудта харюусаа.

Июлийн 5-да Вячеслав Наговицын республикын «Сурхарбаанай» нээлгын ёһололдо хабаадаа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгдэхки орлогшо Иннокентий Егоров үнгэрхэн долоон хоногой туршдаа республикын гүйсэхэхы зургаануудтай түсэблэлгын зүблөө эмхидхээ, Буряадай бюджетэй олзо дээшлүүлгын комисситай зүбшэн хэлсээ, албанай хэдэн уулзалгануудые эмхидхээ. Илангаяа Эдээ хоолой болон хүдөө ажахын министрствын архивтай хабаатай хөөрэдөө үнгэргөө, Н.А. Семашкин нэрэмжэтэ республикын больницийн хирургийн таһагай байшан барилгыг түгсэхэхэ тухай зүбшэн хэлсээ. Буряадай Президентын түсэблэлгын зүблөөндэ, Арадай Хуралай ээлжээтэ сессидэ хабаадаа. Правительствын комиссийн гэшүүдтэй республикыг агаарай онгосоһоо ажаглаа.

Экономическа хүгжөөлгын талаар Буряадай Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Александр Чепик экономическа халбаринтаа эмхи зургаануудтай түсэблэлгын зүблөө эмхидхээ. Байгалай экономика хуралдаанда хабаатай «дүхэриг шэрээндүдтэй» танилсалга эмхидхээ, республикада олзо татабарилга тухай зүблөөндүдтэ хабаадаа. Гадна Буряадай Президентын түсэблэлгын зүблөөндэ, мүн Арадай Хуралай ээлжээтэ сессидэ хабаадалсаа.

Инфраструктура хүгжөөлгын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Александр Фоменко июнийн 29-дэ «Улаан-Үдэ – Турнтаево – Хурамхаан» гэхэн харгы заһа-барилгын бэрхэшээлтэ асуудалнуудые хараалаа, гадна тулюур байдалтай зоние байлдагг хангай гэрэй байшануудые шэнэлэхэ тухай зүбшэн хэлсээ.

Июнийн 30-да А.А. Фоменко Буряадай Россин бүридэдэ ороһоор 350 жэлэй ойн баярай хэмжээн соо эрхилэгдэхэн соёлой болон спортын объектнуудые нэблэн шэнэлэхэ асуудал хараалаа. Арадай Хуралай сессидэ хабаадаа.

Июлийн 1-дэ АБРЗ хүрөөд гараа. Тэндэ байгуулгын хүтэлбэрлэгшэдтэй АБРЗ-гэй саашанхи хүгжэлтэ тухай зүбшэн хэлсээ. Улаан-Үдын аэропорт хүгжөөлгын талаар федеральна зургаануудта хандаага бэлэдэ.

Июлийн 2-то БАМ-ай 35 жэлэй ойн баяр тэмдэглэлгын хэмжээ ябуулгануудтай танилсаа.

Июлийн 3-да Байгалай аяншалга-амаралгын зонин объектнуудэй проект хараалаа.

Социальна хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Баир Бальжировай хүтэлбэри доро июнийн 29-дэ түсэблэлгын зүблөөн дээрэ имэ мэдээсэлүүд харагдаа: гэр бүлын болон үхибүүдэй хэрэгүүдээр республикын агентство элүүржүүлгын хаа ягааад үнгэржэ байһые дуулгаа, аюулгүй байдал тухай Роспотребнадзор мэдээсээ. Социальна хэмжээнэй объектнуудай аюулгүйе тодорүүлхан тухай зүблөө Баир Бальжиров эрхилээ, удаань Соёл болон искусствын талаар Правительствын дэргэдэхэ Советэй зүблөө үнгэргөө.

Июнийн 30-да Буряадай Россин бүридэдэ ороһоор 350 жэлэй ойн баярай хэмжээн соо эрхилэгдэхэн барилгын объектнуудтэй тухай зүблөөн дээрэ танилсаа.

Июлийн 1-дэ Арадай Хуралай сессидэ хабаадаа. Байгалай экономика хуралдаанай түхэрээн шэрээндүдтэй танилсаа. Байгаша оной Сурхарбаание эмхидхэлгын хороонтой суглаа эрхилээ.

Июлийн 2-то Улаан-Үдэдэ эршүүлэй дунда шатараар Россин чемпионат эмхидхэлгэ тухай зүбшэн хэлсээ. Россин хуралсалай Академиин Президент Н.Д. Никандровтай уулзаа. Удаань үхибүүдэй лагернуудай, дачануудай байдал шалгаа.

Июлийн 3-да үхибүүдэ шэрүүн хандасааа хамгаалгын тухай жасатай хэлсээ баталха тухай суглаа эрхилээ, регион хоорондын «Сибирин дархашуул» гэхэн үзэсхэлэндэ хабаадаа.

Россин Федерацийн Президентин дэргэдэхэ Буряад Республикын Бүрин эрхэтэ түдөөлэлгэтэ эмхилин мэргэжэлтэд Сергей Лисцевэй хүтэлбэри доро Буряадай Президентин албанай уулзалгануудые тодорюулаа, гадна Буряадай Россин бүридэдэ ороһоной ойн баярай хэмжээнэдэ зориулжа байгуулагданан Эмхидхэлэй хорооной түрүүшын зүблөөндэ бэлэдхэл ябуулаа.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо – Президентин болон Правительствын Захиргаанай Хүтэлбэрлэгшэ Петр Носков Буряадай Президентын түсэблэлгын зүблөөндэ, Арадай Хуралай ээлжээтэ сессидэ хабаадаа. Муниципальна байгуулгын, федеральна эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй харилсаа тогтоогоо.

П.А. Носковой ударндажа байһан эмхи зургаануудта Президентин болон Правительствын ажал ябуулга олондо мэдээсээ. Байгалай экономика хуралдаанда бэлэдхэл ябуулаа. «Буряадай эд хэрэгсэл хуудадан абатгы» гэхэн акцие олондо мэдүүлхэ талаар ажал ябуулаа. Буряадай экономикын министр Т.Г. Думноагай хабаадалгатайгаар олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэй брифинг үнгэргөө. Республикын бэын тамирай болон спортын агентствын хүтэлбэрлэгшэ В.М. Бумбошкиной хабаадалгатайгаар мүн баһа олондо мэдээсэлгын брифинг эмхидхээ.

Буряад Республикын Президентин болон Правительствын мэдээсэлэй албан.

Засагай дээдын зургаануудта

**БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
ТҮСЭБЛЭНЭН ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД**

2009 оной июлийн 6–10

**I. БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
ТҮРҮҮЛЭГШЭ М.М. ГЕРШЕВИЧЭЙ ДЭРГЭДЭ
ҮНГЭРГЭДЭХЭ ТҮСЭБЛЭЛГЫН ЗҮБЛӨӨН**

Зүблэхэ зүйл:
1. Буряад Республикын Арадай Хуралай хороонуудай 2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 3 хүрэтэр дүүргэһэн хүдэмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэд: хороонуудай түрүүлэгшэнэр)
2. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 3 хүрэтэр бэлүүлһэн хэмжээ ябуулганууд тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ А.Ф. Гусятинский)
3. Буряад Республикын Арадай Хуралай хиналтын документнуудые гүйсэхэлгын ябаса тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ А.Ф. Гусятинский)
4. Буряад Республикын хуулинуудые федеральна хуули ёһонуудтай зохидуулгын хойноһоо хинаха тухай (элидхэлшэ А.Ф. Гусятинский)
5. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной июлийн 6-һаа 10 хүрэтэр түсэблэлгын хэмжээ ябуулганууд тухай (элидхэлшэ А.Ф. Гусятинский)
6. Хуули ёһоной управленийн 2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 3 хүрэтэр хугасаада хэһэн хүдэмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ А.И. Ускова)
7. Мэдээсэлэй-шэнжэлгын управленийн 2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 3 хүрэтэр хэһэн хүдэмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ О.Ю. Чимитдоржиева)
8. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной июнийн 29-нөө июлийн 3 хүрэтэр ажал ябуулга тухай республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ толилогдонон материалнуудай шэнжэлэл тухай (элидхэлшэ Н.Г. Бадмаев)

**II. БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН
АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДА**

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай болон финансын талаар хороон (Түрүүлэгшэнэ Ц.А.Э.ДОРЖИЕВ)
Зүблэхэ зүйл:
Буряад Республикын Арадай Хуралай арбадахи сессидэ дээрэ баталагдаһан документнуудые бэлдэлгэ долоон хоногой туршдаа
Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулаатын, нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (Түрүүлэгшэнэ А.С. СКОСЫРСКАЯ)
Зүблэхэ зүйл:
«Буряад Республикын тухай хуули ёһонуудта хуули зохиолтын зарим хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
07.07 10.00 каб.323
Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.С. Корневтой зүблөөн
06.07 16.00
Зүблэхэ зүйл:
Тухай түлэб тухай
10.07 10.00 каб.326

**Буряад Республикын Арадай Хуралай
Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон
эд хэрэгсэлгын дээгүүрэй талаар хороон
(Түрүүлэгшэнэ В.А. ПАВЛОВ)**

Зүблэхэ зүйл:
«Буряад Республикын дэбисхэр дээрэхи газартай хабаатай кадастрава хүдэмэрийн тодо сэн байгуулга тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
07.07 10.00 каб.119
Зүблэхэ зүйл:
«Россин Федерацийн Газарай кодексые хүсэндөө оруулга тухай» (гүрэнэй гүйсэхэлгын зургаануудтай болоод нотагай өөһэдэн хүтэлбэритэй хэлсэлгэнэй ёһоор 2010 оной декабрийн 30 хүрэтэр газар үгэлгыг үргэлжлүүлэхэ гэхэн хубида) Федеральна хуулийн 3-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай» №209154-5 федеральна хуулийн түлэб тухай – Гүрэнэй Дүүмын депутатууд дуралдана
08.07 10.00 каб.119
Зүблэхэ зүйл:
«Россин Федерацийн Газарай кодексын 42-дохи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай» (газар хэрэгсэлгын талаар газарай эзэдэй харюусалалгатай хабаатай хубида) №209077-5 федеральна хуулийн түлэб тухай – Калининградтай мөжын Дүүмын депутатууд дуралдана
09.07 10.00 каб.119
Зүблэхэ зүйл:
«Уһанай биологическа баялыгы хамгаала ба заһаа олоборилго тухай» Федеральна хуулийн 21-дхи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай» федеральна хуулийн түлэб тухай – Мурманска мөжын Дүүмын депутатууд дуралдана
10.07 10.00 каб.119

**Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд
хоорондын холбоонуудай, үндэһэтэнэй асуудалнуудай,
залуушуулай политикын, нийтын болон шажан
мүргэлэй нэгдэлнүүдэй талаар хороон
(Түрүүлэгшэнэ В.Р. БУЛДАЕВ)**

Зүблэхэ зүйл:
«Россин Федерацийн бэын тамир болон спорт тухай» Федеральна хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» №193753-5 федеральна хуулийн түлэб тухай
06.07 10.00 каб.212
Зүблэхэ зүйл:
«Россин Федерацийн эрхэтэн болохо тухай» Федеральна Хуулида нэмэлтэ оруулха тухай» №196463-5 федеральна хуулийн түлэб тухай
07.07 14.00 каб.212

**Буряад Республикын Арадай Хуралай
Социальна политикын талаар хороон
(Түрүүлэгшэнэ А.Т.СТОПИЧЕВ)**

Зүблэхэ зүйл:
1. «Эмнэлгын даадхалай территориальна жасын Дүримдэ хубилалтануудые оруулаха тухай» №192853-5 федеральна хуулийн түлэб тухай
06.07 10.00
2. «Психиатрай туһаламжа үзүүлхэдэ, хүнэй эрхэнүүдые хамгаалха тухай» Россин Федерацийн Хуулийн 28-дахи статьяда хубилалтануудые оруулаха тухай» №189334-5 федеральна хуулийн түлэб тухай
10.30 каб.218
Зүблэхэ зүйл:
1. «Административна хуули эбдэлгэ тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулаха тухай Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 07.07 10.00
2. «Буряад Республикын хүн зоние уушханай хадхалааа хамгаалга тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулаха тухай
10.30 каб.218

**Буряад Республикын Арадай Хуралай
Экономическа политикын, байгааһын нөөсөнүүдые
хэрэгсэлгын болон оршон тойронхи
хамгаалаалгын талаар хороон
(Түрүүлэгшэнэ В.Г. ИРИЛЬДЕЕВ)**

Зүблэхэ зүйл:
«2017 он хүрэтэр хугасаада болон 2008-2010 онуудта Буряад Республикын социальна-экономическа хүгжэлтын Програма тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай» Буряад Республикын Хуули тухай
06.07 15.00 каб.203
Зүблэхэ зүйл:
«Буряад Республикын тусгаар хуули ёһонуудта хубилалтануудые оруулаха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
07.07 10.00 каб.211
Зүблэхэ зүйл:
«Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ модо тушаажа абалгыг эмхидхэлгэ тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
07.07 11.00 каб.203
Зүблэхэ зүйл:
Буряад Республикада түрүү онһон системэ байгуулгын хараа шэглэлнүүд
07.07 14.00 каб.203

**III. БҮРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
АЖАЛ ЯБУУЛГЫЕ ОЛОНДО МЭДЭЭСЭЛГЭ**

Арадай Хуралай ажал ябуулгыг республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ мэдээсэлгын шэнжэлэл бэлдэлгэ
10.07
Арадай Хуралай ээлжээтэ арбадахи сессие мэдээсэлгэ
долоон хоногой туршдаа
Байгалай экономика хуралдаанда хабаатай материалнуудые бэлдэлгэ
долоон хоногой туршдаа
Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудтай интервью (графигай ёһоор)
долоон хоногой туршдаа
Мэргэжэлтэ һайндэрнүүдтэ амаршалгануудые бэлдэлгэ
долоон хоногой туршдаа
Арадай Хуралай сайт шэнэлэлгэ
бүхы хугасаада

IV. РЕСПУБЛИКЫН ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

Байгалай экономика хуралдаанай хэмжээн соо Уласхоорондын экономическа конференцийн хүдэлмэридэ Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудай хабаадалга
08-10.07
А.С. Скосырская – Муниципальна байгуулануудай болон Россин субъектнүүдэй хүгжэлтэ тодорюулгын газарай хэмжээ түсэблэлгэн «түхэрээн шэрээдэ» хабаадаа
В.А. Павлов – экономикын бэрхэшээлтэй үе сагта Сибирин болон Алас Дурнын хүдөө ажахыда болон заһаа олоборилгодо гүрэнэй дэмжэлтэтэй хабаатай «дүхэриг шэрээдэ» хабаадаа
А.Т. Стопичев – Зүүн Сибирьтэ хүн зоний тоо бүридхэлтэй хабаатай «түхэрээн шэрээдэ» хабаадаа
В.Г. Ирильдеев, В.Р. Булдаев – Сибирин болон Алас Дурнын хүгжэлтын түрүү арга боломжонууд тухай «дүхэриг шэрээдэ» хабаадаа
А.С. Корнев – Сибирьтэ болон Алас Дурнада харгы барила тухай «түхэрээн шэрээдэ» хабаадаа

V. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА

Ц.Б. Батуев – Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо
06.07 14.00-17.00 каб.118/233
А.Т. Стопичев – Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хорооной Түрүүлэгшэ
07.07 14.00-17.00 каб. 118/218
В.Р. Булдаев – Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын холбоонуудай, үндэһэтэнэй асуудалнуудай, залуушуулай политикын, нийтын болон шажан мүргэлэй нэгдэлнүүдэй талаар хорооной Түрүүлэгшэ
09.07 14.00-17.00 каб.118/218

VI. КОМАНДИРОВКОНУУД

Ц.Б. Батуев – Ивалгын аймаг, хунгуулийн тойрогто хүдэмэри
07.07

Хүдөөгэй һонин

ШЭНЭ СТАДИОН

Һаяхан үнгэргэгдэһэн зунай һайндэр түнхэнэйхид шэнэ стадион дээрэ утгада. Урдань байһан стадион тиимэ ехэ хуушараагүйшье һаа, аймагай захиргаан хүн зоние, илангаяа залуушуулые үшөө олоор спортдо дуратайгаар, элүүр энхэ байдал шэлэн абан ябахарнь хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор шэнэ, спортын олон зүлөөр нэгэ доро бээ хорихо аргатай стадион бариха тухай шийдхэбэри үни абанан байгаа. Тиимэһээ тусхай түсэб табигдажа, тэрэниие бээлүүлхэ талаар ажал ябуулагдажа эхилһэн юм.

Энэ талаар аймагай захиргаанай толгойлогшо Николай Петухов, Арадай Хуралай депутат Андрей Самарин болон эмхидхэлэй хорооной бусад гэшүүд стадион бариха тухай мэдүүлгэтэй республикын дээдэ зургаануудта хандаһан байна. Энэ залуушууд хэрэгтэй хэрэгын тэндэ дэмжгэжэ, барилгын талаар бодото ажал ябуулагдажа эхилэһэн.

Тиин энэ удаа июниин һүүл багаар түнхэнэйхид зунайнгаа найр шэб шэнэхэн стадион дээрэ утгата

жаргалтайнууд байшоо. Нэгэ доро хэдэн олон үүргэ дүүргэдэг спортын манеж хадаа томо теннисэй корт, баскетболой хоёр, футболон нэгэ талмай багтаанхай.

Нааданай бүхы талмайнууд шэнэ резинэ түхэлэй хушалтануудтай юм. Энээн дээрэ наадахада, гэмтэхэ аюул тон бага болоно гэжэ спортын мэргэжэлтэд хэлэнэ. Үшөө тиигээд тус манеж хоёр тээһэнэ 120 хүниие багтааха пластика түхэлэй һуудалнуудтай трибунагай юм.

- Иимэ шэнэ стадионтой болоһондоо бидэнэр ехэ баяртай байнабди. Эндэ гансал мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ бэшэ, харин үхибүүд үдэр бүри бээ хорихо, юрэл наадаха аргатайнууд. Мүн тиихэдэ залуушуулай дунда архи тамхинай дэлгэрхэн доошолжо, спортын талаар дүнгүүднэй дээшэлхэ бээ гэжэ найдагдана, - гэжэ Түнхэнэй аймагай захиргаанай спортын болон физическэ культурын талаар түрүү мэргэжэлтэн Чингис Дымшев хөөрэнэ.

Лопсон ГЕРГЕНОВ.

НЮТАГАА ҮРГЭХЭ ЭРМЭЛЗЭЛТЭЙНҮҮД

Жэлэй алишье сагта хүдөөгэй ажал гэжэ дууһадаггүй. Түлээ бэлдэжэ үрдээд, адуу малаа ондо оруулаад, хабарай эхилхэтэй сасуу шэбхэ, ури, элдэб бог шоройгоо сээрлэнээр, арилгаһаар байтаршни, хабарай тарилгын хаһа эхилшэхэ. Тэрэнэй удаа нэгэ багхан амаралтын забһарай гарахада, хаа хаанагүй зунай наадан үнгэргэгдэжэ, удангүй үбһэ сабшалгын хаһа хүлээлгэнгүй ороод ершэхэ. Урдань хамтын ажахынуудай халан хандараагүй сагта эдэ үзэгдэлнүүд илангаяа элээр мэдэрэгдэдэг һэн. Эртэ үглөөнөө үжжтор, машинанууд нишэ тиишээ гүйлгэдэхэ, булта зон сүлөөгүйнүүд ажалдаа яараха...

Харин мүнөө хүдөөгэй ажал байдал тад ондоо болошонхой. Үмсынгөө ажал саг соонь хэжэрхөд, хүн зон сүлөөтэйнууд, хубингаа бусад хэрэг дуран соогоо дүүргэжэ ябана гэхэдэ, алдуу болохогүй хаш. Зүгөөр үмсынгөөшье ажалда хамсыгаа шуун ороһон, унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй ажаллаһан хүнүүд олон.

Энэ удаа бидэнэр Хурамхаанай аймагай «Бархан» гэхэн муниципальна байгуулалтын гулваа Радна Викторвич Ешиновтой уулзабди. Тэрэ энэ тушаалда һунгагданһаар үшөө жэлшье болоогүй. Теэд нютагайн зоной хэлэхээр, залуу гулваа шэнэ ажалдаа шунаан орожо, нютагай анханай байдал яһала хүлөөтэй болгоо.

- Мүнөө бүхы дээрэ гүрэн бүрын ажабайдал тон орёо, хэсүү болоо ааб даа. Хүдөөгэйшье байдал тэрэнһээ холо ошоодүй. Теэд байдал орёошье һаа, ехэ һонин, тэршээ болоо гэхээр. Хүнһөө ондоогоор, бусад нютагуудтай ади бэшээр, онсо өөрынхээр ажалаа ябуулха һаашни - шинии дуран. Илангаяа

ажалдаа зохёохы талаар, шэнэ онһо хэрэглэн хандаа һаашни, бүри һонин болохо байна, - гэжэ Барханай гулваа Радна Ешинов хөөрэнэ.

- Манай Бархан нютагай зон ехэ хүндэмүүшэ, урагшаа һаанаатай юм. Ямар бэдаа нэгэ нютаг нутадаа хэрэгтэй ажал үүсхэжэ, тэрэниие хамта бүтээе гэ һаашни, арсаха, гэдэргээ татагдаха хүн отго байхагүй. Энэ хабарһаа эхилжэ, гурбан томошог хүүргэнүүдые өөһэдэн хүсөөр барьябди. Мүнөө үшөө нэгэ хүүргэ бариха түсэбтэйбди. Һаяын сагта тэрэнэ бүтээхэ бээбди гэжэ найданабди. Тиин мүнөө үбһэ сабшалгын хаһа дүтэлжэ байна, тэндэ тоһо түлишэ хүсэдөөр абаха хэрэгтэй гэхэн нэгэ асуудал гараад ерэнэ. Хамтын хүсөөр аргын олохо бээбди, - гэжэ тэрэ найдалаа мэдүүлэнэ.

Үшөө тиихэдэ хоёр пилорама табиха түсэбтэйнууд. Барилгада хэрэгтэй модо нютагайнгаа зондо үнэгүйшгөөр тэндэ тайража үгэхэ һанаан байна. Мүн һайн үүлтэртэй эбэртэ мал худалдажа абаха түсэб нютагай өөһэдэн хүтэлбэрилахы захиргаан урдаа та-

бинхай. Энээнэй хажуугаар һуурин соохи харгынүүдаа заһабариха хэрэгтэй гэжэ гулваа бодомжолно. Мүнөө дээрээ түмэр хашаатайгаар шэнэ соёлой парк Барханда баригдажа байна. Үглөөдэр Хонхино гэхэн бага һууриной шэнээр һэргэн хүгжэхын үдэр тэмдэглэхэмнай.

Барханай нута тала ехэ үржэлтэй, баян газар гэжэ тоологдодог. Урдань колхозой байха үедэ эндэхи полинууд дээрһээ тон үндэр ургаса абтадаг һэн. Колхоз аймаг болон республика дотороо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг байһан юм.

Энэ һайн, үржэлтэй газараа хосороохогүйн тула аргатай, мүнгэ зөөритэй хүнүүдые, мүнөөнэйхээр хэлээ һаа - инвесторнүүдые олохо гэхэн ажал ябуулагдаа. Талаан боложо, тиимэ хүнүүд олодо гэжэ Радна Викторвич хэлэнэ.

Мүнөө тэдэнэр газараа хорёолоод, хахалжа эхилэнхэйнууд.

- Тус ажахыдаа заал һаа манай нютагай арбаад хүнүүдые ажалда абхат, - гэхэн эрилтэ тэдэнэй урда табья һэмди, - гэжэ Радна Ешинов хөөрэнэ. - Эдэ болон бусад түсэбүүдые бээлүүлхэ хэрэгтэмнай аймагаймнай захиргаан, тэрэнэй гулваа Д.Ш.Чирипов, Арадай Хуралай депутат Б.Б. Гармаев гэгшэд тон ехэ туһа хүргэнэ. Үгэ хүүр нэгэтэй, нэгэ хараатай, нютагаа үргэн бодхоохо эрмэлзэлтэй хүдэлөө һаамнай, бүхы юумэмнай урагшатай бүтэхэ бээ, - гэжэ гулваа тобшолно.

Лопсон ГЕРГЕНОВ.

С ДЕМОГРАФИЕЙ НА СЕЛЕ ВСЁ В ПОРЯДКЕ

Стать медсестрой Баярма Аюшеева решила ещё в детстве, поступила в Улан-Удэнское медицинское училище, выучилась на акушера. В 1992-м году молодая девушка приехала в село Кодунский станок Кижингинского района. Здесь она познакомилась с будущим мужем Цыбиком Хандуевым, у них растут двое детей. Сын Цыдып учится в 9-м классе, дочери - три года. Недавно семья Хандуевых построила дом, приобрела кредит на строительство.

ся ставить прививки, к пожилым людям ходим на дом. Недавно по нацпроекту «Здравоохранение» прививали население от гепатита. Сейчас для шести человек делаем дополнительный список. Прививали от краснухи, кори. В тяжёлых случаях, а у многих сельчан высокое давление, приходится везти людей в районную больницу. Есть у нас один ребёнок-инвалид, Александр Никитин. Каждую весну и осень ему предоставляется лечение в районной больнице. Всего на селе 8 инвалидов.

На фельдшерском участке состоят по списку 176 человек, из них 36 детей. Многие уехали из села, учат детей в соседнем районе, в селе Хоринск. А кто-то уехал в Улан-Удэ, а с прописки сниматься пока не хотят, поэтому фельдшеру приходится вызывать их в село, ставить прививки, если надо.

Несмотря на высокую миграцию населения, село пока держится, а путинская программа приваила селу детей. Так, в прошлом году родилось пять детей, в этом - двое, ждут прибавления ещё две семьи.

Баярма рассказывает: - Рождаемость у нас неплохая, так что работы у сельского фельдшера хватает. Вовремя стараем-

В будущем амбулаторию могут перенести в клуб, а в фельдшерском пункте открыть сад-школу. Сейчас амбулатория занимает часть здания начальной школы. Клуб, который стоит рядом, несколько раз ремонтировали. Однако, можно ли туда переселить фельдшерский пункт? Может, для него построить отдельное здание?

Село маленькое, но земля благодатная. И всех, кто живёт на ней, она кормит, лелеет. Есть хорошие пастбища, поля и луга, лес, полный ягод и грибов, можно держать скот в большом количестве. Жить бы тут народу, детей растить, и в обязательном порядке строить социальные объекты для населения.

ДЛЯ РЕБЁНКА СЧАСТЬЕ - ИМЕТЬ ЛЮБЯЩИХ РОДИТЕЛЕЙ

О том, как Арина и Матвей Зимиревы нашли папу и маму

Хорошо жить на селе. Чистый воздух, красивая природа, а если рядом речка - это двойное удовольствие. Можно сбежать ребятне покататься, словить рыбу, прокатиться на велосипеде, и, вообще, отдыхать.

В маленьком селе с названием Кодунский станок, который находится в Кижингинском районе, живут теперь Матвей и Арина Зимиревы. У ребят сейчас появились мама и папа, брат Саша.

Ещё несколько лет назад семья Баира и Марины Цыбикжаповых построила большой дом; теперь у них есть баня, гараж, летний домик, две машины. В доме у них чисто и уютно. Во дворе тоже прибрано.

У них около двадцати коров, дети помогают родителям по хозяйству, у них есть свои обязанности. Например, Матвей ходит на водокачку за водой, пригоняет телят. И в свободное время катаются на велосипеде, играет с друзьями в футбол, с папой в шашки.

Матвей рассказывает о себе:

- Раньше я жил в каком-то помещении, потом меня забрали сюда. Мне тут нравится. Учусь в школе. У меня много друзей: Эрдэни, Даба, Артём, Содном, Алтана. Умею мыть полы.

- Матвей у нас даже носки сам стирает, - хвалит сына мама Марина, - помогал строить отцу баню.

Семья Цыбикжаповых живёт за счёт домашнего хозяйства, детей они взяли к себе три года назад. Сейчас в их большом доме всегда слышен громкий детский смех. Матвей пошёл в 4-й класс, Арина - семь лет, Саша учится в 3-м. У Арины оказалось плохое манту, и она проходит курс оздоровления в Ильинке Прибайкальского района, после которого обязательно вернётся домой. Саши и папы Баира не было дома, поэтому сфотографировали мы маму с сыном Матвеем. Матвей даже покатался на велосипеде, похвастался.

- Мои дети все трудолюбивые, ловкие, сильные, умные, - говорит мама Марина, - Учутся все хорошо.

Повезло ребятам, теперь у них хорошие добрые родители. В семье взаимопонимание, любовь, есть достаток.

Домашнее хозяйство приносит семье неплохой доход. Раньше они содержали овец, все они погибли от собак, от волков, которые вот уже несколько лет рыскают в лесах села. Село относится к территориям с вечной мерзлотой, поэтому здесь огороды разводить очень хлопотно, постоянно нужно привозить воду. Поэтому семья Цыбикжаповых, как и многие другие семьи, занимаются исключительно скотоводством.

И для ребят всегда есть свежее молоко, питаются они сытной деревенской пищей. А здоровый дух они закаляют, помогая родителям в большом хозяйстве.

Янжам КИМ.
 Фото автора.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЖЭЛДЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

Хэжэнгын 35-дахи мэргэжэлтэ лицейдэ тээмэндэ Залуушуулай жэлдэ зорюулагдаһан республиканска олимпиада үнгэрөө. Республикын 6 мэргэжэлтэ лицейн һурагшад ба мастернууд овоц, саад ургуулгаар мэдээсэ бодото ажабайдалда хэр зэргэ бээлүүлжэ шададагаараа (теори ба практика) мүрысэбэ.

Мастернууд соо Татьяна Владимировна Кудеринова түрүүлээ. Һурагшад соо Ольга Бадулина эгээл үндэр сэгнэлтэ абажа, түрүүшын һуури эзлээ.

Эдэмнай Хэжэнгын 35-дахи мэргэжэлтэ лицейнхид болоно. Эндэ һурагшадай һураха оршон байдал һайнаар түхээрэгдэнхэй: материальная база һайн, теплицэ, саад соо һурагшад хүдэлхэ аргатай. Бэрхэ багшанар Галина Витальевна Вишнякова, Эржена Шулуновна Цырендоржиева гэгшэдэй хүтэлбэри доро үхибүүд саад-сэсэрлиг соо жэмэстэ мододые харууһалжа һурана, харин ажалша, бэрхэ дүй дүршэлтэй Татьяна Владимировна Кудери-

новагай хүтэлбэри доро теплицэ соо овоц ургуулдаг заншалтай.

Тиимэһээ тус олимпиадада һайн бэлдэхэлтэй байһанаа гэршэлээ. Юуб гэхэдэ, республиканска олимпиадын даабаринууд соо помидор, үгэрсэ, сээсгүүдэй рассада амярлан, зүбөөр горшогууд соо газарыень тааруулан һуулгаха, үрэхэнүүдые шэнжэлхэ, ранет модоной характеристикэ үгэхэ гэхэ мэтэ даабари байгаа бишуу.

Мүнөө сагта, кризисэй үедэ, залуушуудда овоц болон жэмэстэ модо ургуулжа, гэрэй байдал эрхилжэ һураха тон шухала. Залуушуулай ехэл хэрэгтэй мэргэжэлнүүдтэ 35-дахи лицейдэ һургана.

Дулмажап АЮРЖАНАЕВА.

А.Н.Ханхалаева

Слово о руководителе

Вот уже девятый год Александра Николаевна возглавляет поликлинику №3, со всей ее обширной и разбросанной структурой. Следует отметить, что это редкий случай, когда руководителя и поликлинику связывают 32 года совместной жизни, в которой пройден путь от участкового до главного врача. Далеко не каждый врач может гордиться тем, что проработал на одном участке 20 лет, отдав этой трудной и гуманной работе много сил, знаний, сердечного тепла, заслужив любовь и признательность пациентов.

Сочетание высокой квалификации и активное применение передовой технологии общеврачебной практики позволило добиться хороших качественных показателей, за что ей в 1996 году присвоено звание «Заслуженный врач Республики Бурятия» и высшая квалификационная категория.

Конструктивный подход к делу, инициативность, ответственность не могли остаться незамеченными и в 1998 году Александра Николаевна стала заведующей отделением ОВП. Под ее руководством были подготовлены работы для участия во Всероссийском конкурсе врачей общей практики в Самаре в 2000 году. Благодаря этому медсестра общей практики А.А.Атутова заняла на конкурсе третье место. Работая заведующей отделением ОВП, Александра Николаевна приложила немало усилий для организационного, идейного сплочения амбулаторий, являясь для них и руководящим центром, и психологической опорой, и неотложной помощью во всех ситуациях. По ее инициативе в амбулатории посёлка Энергетик организована семейная практика.

Следующей ступенью профессиональной деятельности была работа заместителем главного врача по организационно-методической работе с 1999 года. Само название работы - организационно-методическая - предполагает выработку стратегических направлений и тактических планов всей многогранной деятельности поликлиники. Александра Николаевна энергично работает по дальнейшему развитию общеврачебной и семейной медицины, по усовершенствованию и разработке новых автоматизированных программ медицинской деятельности, по улучшению подготовки и проведения медицинских советов, планерных совещаний.

В феврале 2001 года Александру Николаевну назначили главным врачом поликлиники №3, и она проявила себя лидером, которая обладает масштабностью мышления и мужеством брать на себя ответственность за деятельность всего коллектива.

За эти годы кардинально улучшилась материально-техническая база поликлиники. Вначале ввели в строй три новых врачебных амбулатории, а в 2007-м году поликлиника переехала в только что выстроенное здание.

У нее трое замечательных детей, старшая дочь - кандидат юридических наук, сын работает в Пенсионном фонде, младшая дочь заканчивает университет, подрастают три внука.

Так отзывается о своём руководителе заведующая ДС МУЗ Городская поликлиника №3 Л.С. Бутуханова.

(Продолжение. Начало в предыдущем номере.)

Любой недуг, будь небольшая ангина или что-то серьёзное, делает наш поход к врачу крайне необходимым. Два года назад появилось новое здание поликлиники №3 на 350 посещений в смену, общей площадью 2550,4 квадратных метра в три этажа.

Проверяется зрение

Иван Номатов

Лариса Уланова

Семья Романа и Татьяны Шульман привели своего трёхмесячного сынишку Марка на осмотр к педиатру Ларисе Дабаевне Улановой. Как рассказывают счастливые родители, их сын родился здоровым, весом 4820 и ростом 58 сантиметров.

Он у нас сильный, здоровый парнишка, - с гордостью заявляет молодой отец Роман. - Рожали сами. Маму мы к родам подготовили.

В коридоре на осмотр к педиатру ждут своей очереди малыши. Ходишь по детскому отделению, и понимаешь, вот она, Путинская программа по повышению демографии - детей для проверки своего здоровья собралось немало.

Такая же очередь к травматологу Ивану Андреевичу Номатову, бывшему военному. Он сейчас на пенсии, с недавнего времени работает здесь. Иван Андреевич отмечает, что люди чаще подвергаются различного рода травмам. Поэтому он советует побережиться, избегать ситуаций, приводящих к травматическим последствиям.

Тут же в перевязочной мы познакомились с медсестрой Светланой Ющенко. Она работает здесь давно, опытная медсестра. Светлана Ющенко о работе своей говорит с любовью, с гордостью.

Поинтересовались мы работой клинической лаборатории. Анализы крови, мочи поступают сюда на исследование. Сейчас почти не пользуются микроскопом, для этого есть современное оборудование: автоматический

биохимический анализатор, аппараты функциональной и лабораторной диагностики. Очень удобно и практично, в одном кабинете можно сдать анализы и тут же рядом их проверят. Сейчас люди более подвержены страху заболеть, заразиться чем-либо, также люди больше боятся некомпетентности врачей. Но в этой поликлинике к пациентам отношение особое, доброжелательное. Да, и больших очередей практически нет.

Скажем и о новом оборудовании для медицинского обследования. Оно радует глаз. Чтобы увидеть его, мы проехали с главным врачом по лифту, которым могут воспользоваться пациенты, особенно люди с ограниченными возможностями. Здесь для них и пандусы предусмотрены.

Начали знакомиться с оборудованием кабинета УЗИ. Врач Роза Цыцикова показала нам новое оборудование: 2 УЗИ-аппарата, «Sonoline G20» и «LOGIQ» 100, ультразвуковой сканер экспертного класса «Акувикс» фирмы «Медиссон», позволяющий проводить 3-хмерное ультразвуковое исследование в реальном времени, с цветным дисплеем и 4-мя датчиками.

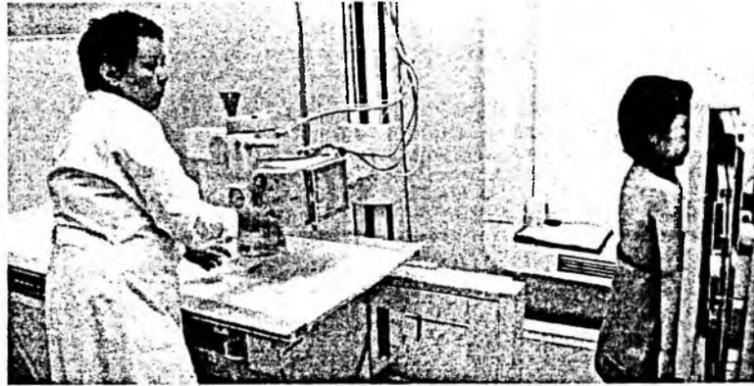
Далее увидели мы и рентгенодиагностический комплекс «Медикс-Р-Амико» на три рабочих места, укомплектованный автоматизированной системой для

работы врача и оцифровкой. Заменяла я и новую мебель, красивые цветы, которые так заботливо высажены в огромные горшки.

В рамках приоритетного национального проекта на 8,3 миллиона рублей приобретены 2 лабораторных комплекта, цифровые маммограф и флюорограф, цистоуретроскоп, гистероскоп, кольпоскоп, фетальный монитор. Как говорит главный врач Александра Ханхалаева, всем женщинам после 45-ти нужно проходить обследование на маммографе. Вообще, как отмечает главврач, люди всё чаще желают обследоваться на новом оборудовании. А это вредно для здоровья. Поэтому без направления лечащего врача обследование проходить нельзя. Можно получить излучение.

Есть кабинеты дневного стационара. Здесь аккуратные койки, помещение чистое, проветренное. Можно получить лечение с удовольствием.

Поликлиника - одна из крупнейших в городе по количеству обслуживаемого населения (70 тысяч человек) и осуществляет медицинское обеспечение спальных районов города и пригородного посёлка Энергетик. Мы побывали в главном здании, где увидели консультативно-диагностическое, терапевтическое, педиатрическое отделения, отделение медосмотров.

ЗДЕСЬ РАБОТАЮТ НАСТОЯЩИЕ ПРОФЕССИОНАЛЫ

Как рассказывает главный врач поликлиники Александра Ханхалаева, медицинский персонал хорошо обучен.

Коллектив поликлиники постоянно работает над повышением качества работы, внедряет новые методы организации, диагностики и лечения больных, повышает квалификацию. В их штате насчитывается 500 сотрудников, из них свыше четверти - врачебный персонал. Две трети врачей и медсестер имеют квалификационные категории, из них больше половины - первую и высшую. Пятая часть врачей окончила клиническую ординатуру. Средний персонал сертифицирован на 85%, 72% имеют категории, из них более половины - высшую.

С 1991 года присвоены почетные звания: «Заслуженный врач РБ» 15 врачам поликлиники: Аяндусовой С.Д., Индосовой Э.Н., Малакшиной З.Х., Базаровой Л.Б., Ханхалаевой А.Н., Юровой О.И., Денисовой У.А., Алексеевой Т.С., Дашанимаевой И.М., Цыденовой Л.Г., Царапкиной Д.Д., Цыдышовой Н.Б., Цой Р.П., Павловой Н.Н. Цыбиктаровой Д.Д.; звание «Заслуженный врач РФ» - Мадыевой Л.Д. Почетное звание «Заслуженный работник здравоохранения РБ» получили 7 человек: Довженко Г.Н., Косарева Р.П., Соловьева Л.Н., Самбарова Д.А., Атутова А.А., Онтоева А.Д., Гершман С.Б. Отраслевым знаком отличия здравоохранения награждены 3 человека: Очирова Л.М., Кислякова Н.А., Копылова Л.К. В коллективе трудится народный врач СССР Тепляшин Г.Н.

Со дня основания поликлиники продолжают трудиться наши ветераны: врачи Аяндусова Светлана Дандаровна, Цыбенова Цындела Цырендоржиевна, участковые медсестры Гершман Светлана Борисовна, Бурдуковская Наталья Михайловна более 30 лет беспрерывно работают на одном участке; более 20 лет отдали работе участковым врачом главный врач Ханхалаева Александра Никола-

евна, медсестра по массажу Павлова Валентина Семеновна, медсестра доврачебного кабинета Оширова Майя Жамьяновна, инструктор ЛФК Пузаткова Екатерина Александровна, - все специалисты высшей квалификационной категории.

Более четверти века работают в коллективе заслуженные врачи и работники РБ, заведующие отделениями Царапкина Дора Даниловна, Павлова Надежда Николаевна, Юрова Ольга Ивановна, медсестры Атутова Алла Алексеевна, Онтоева Александра Дмитриевна, Довженко Галина Алексеевна; отличники здравоохранения РФ Очирова Людмила Матвеевна, Копылова Любовь Кондратьевна, Кислякова Нина Афанасьевна, а также врачи: Устинович Светлана Анатольевна, Яковлева Татьяна Александровна, медсестры Бушилова Татьяна Александровна, Ющенко Светлана Александровна, Андреева Евдокия Прокопьевна, Николаева Надежда Гомбоевна, Романова Елизавета Алексеевна, Суханова Елизавета Алексеевна, Игнатьева Алла Александровна, Булутова Ольга Даниловна, Тугаринова Анна Прокопьевна, регистраторы Петрова Людмила Ивановна, Колушева Наталья Георгиевна, Нилова Намсалма Васовна и другие.

Большой вклад в становление и развитие поликлиники внесли Николаев Игорь Агапович, Рыжакова Галина Ивановна, Перевязкина Раиса Семеновна, Вылкова Надежда Деметьевна.

Все они выполняют клятву Гиппократа, ведь именно благодаря им, жители этой городской территории здоровы. Многие наши коллеги живут в этом районе и посещают поликлинику, все они очень довольны медицинским обслуживанием. Ведь тут работают врачи от бога.

Полосу подготовила Янжама КИМ.
Фото Р.Н.БАЗАРОВА.

(Продолжение. Начало в № 23 (632) за 11 июня, № 26 (635) за 2 июля).

Отечественное монголоведение последней четверти XIX в. тесно связано с именем Алексея Матвеевича Позднеева (1851-1920). Именно ему удалось, по словам Б.Я. Владимирцова, который выделил в развитии монголоведения "позднеевский период", совершить "поворот в монголоведении", "изменить направление монголоведения", "разорвать связи со смежными областями знания" и "направить работу во внутрь"⁴³. Его научное наследие отличаются широтой и разнообразием. Стоит отметить, что общий объем его трудов составляет около 400 печатных листов. Это труды по истории, этнографии, буддизму и литературе монгольских народов, среди которых 17 монографий. После окончания в 1876 г. Императорского Санкт-Петербургского университета А. Позднеев в составе экспедиции русского ученого и путешественника Г.Н. Потанина пробыл в Монголии два года, после чего продал командировку еще на полтора года. За это время ему удалось собрать для библиотеки университета 972 тома монгольских рукописей, печатных изданий и богатейшую коллекцию буддийской скульптуры и икон. Особо можно отметить приобретение им полного 113-томного рукописного "Ганджура", переведенного в первой половине XVII в. на монгольский язык. Материалы, собранные во время экспедиции по Монголии и Китаю в 1892-1893 гг., А.М. Позднеев обработал и изложил в семи рукописных томах. Из них опубликованы были только два тома под названием "Монголия и монголы"⁴⁴.

Научной работой он начал заниматься как фольклорист и литературовед. Первой его серьезной работой, которую он защитил как магистерскую диссертацию, стала "Народные песни монголов"⁴⁵ - по существу первая монография по монгольскому литературоведению и фольклористике. В этом, безусловно, ее большая ценность, так как впервые исследованы теоретические проблемы монгольской лирической поэзии, хотя в целом работа страдает "не только излишним многословием, но порой и противоречивостью, а также некоторыми ошибочными суждениями"⁴⁶. Соглашаясь с безусловно верной критической оценкой Н.П. Шастиной, следует лишь добавить, что если монголоведа сегодня не всегда согласится с логикой его исследовательского подхода, изобилующей эмоциональными выпадами и прямолинейными оценками, внесет коррективы в его выводы по тем или иным рассматриваемым вопросам, то это вполне логично и понятно, ибо медиевистика за сто с лишним лет после выхода его работ сделала существенный шаг вперед. Многие из наследия ученого естественно устарело, но все же большая его часть остается актуальной, активизируя исследовательскую мысль современности. Как известно, подлинную роль ученого, его вклад в развитие науки можно оценить лишь спустя многие десятилетия, рассматривая его творчество в контексте исканий той эпохи, когда он жил, и, определяя то новое, что внес он по сравнению с предшественниками и современниками.

Необходимо отметить, что монгольская литература, до начала изучения ее А.М. Позднеевым, практически не была известна в России. Более того, существовало мнение, что литературы художественной как таковой у монголов нет или она незначительна. Даже можно найти обвинения в

ИЗ ИСТОРИИ ИЗУЧЕНИЯ СРЕДНЕВЕКОВОЙ МОНГОЛЬСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В РОССИИ (XIX ВЕК)

односторонности ее буддийского направления. Рассуждая о летописи Санан-Сэцэна, переведенной Шмидтом в 1829 г.⁴⁷, А. Позднеев, ссылаясь на приобретенные им литературные тексты разных жанров, а также на переводную литературу с тибетского и китайского языков, приходит к выводу, что "все трактаты о незначительности монгольской литературы сводятся скорее к нашему незнанию ее, обвинение же против нее в односторонности ее буддийского направления, кажется, по меньшей мере, странным". Далее здесь же он совершенно справедливо вопрошает: "Возможно ли обвинять литературу за то, что в данное время в ней существует известное направление и не одинаковый ли интерес представляет для ученого литература, к какому бы направлению она ни принадлежала?"⁴⁸. Фольклор и литературу автор рассматривает как две половины единого целого - словесного искусства монголов. Литературные произведения он считал "характеристичным выражением духовной жизни народа"⁴⁹. Отмечая в своей монографии, что "монголы имеют на своем языке довольно обширную литературу", он акцентирует, что "эта литература изобилует у них стихотворными произведениями ничуть не меньше, чем у других литературных народов Востока"⁵⁰. Отмечая любовь монголов к поэзии, А. Позднеев пишет, что "монголы составление песен и стихотворений искусственным считают делом высокой важности и авторам их приписывается всегда большая ученость"⁵¹. В монографии вошли 65 поэтических произведений: 29 бурят-монгольских, 25 халха-монгольских и 11 ойрат-монгольских. Поэтические тексты автор дает на языке оригинала, т.е. на старомонгольском, которым пользовались все монголы в то время, а затем приводит транскрипцию и перевод на русский язык, после чего идет комментарий-анализ произведения.

А.М. Позднеев впервые выявил как особенность средневековых монгольских стихотворных произведений то, что они никогда авторами не систематизируются в цельные сборники стихов, а входят в состав прозаических произведений, будь то исторические сочинения, летописи, отдельные исторические рассказы, биографии частных лиц и др. как его органичная часть. По наблюдениям автора "они являются разбросанными в разных местах произведениями, следуя за изложением событий и как бы дополняя прозаический рассказ о том или другом факте"⁵². Исследование функциональной роли стихотворений в прозаических текстах приводит А.М. Позднеева к выводу, что они "не имеют другого значения как вставки с целью пояснить рассказ

и произвести более сильное впечатление на читателя"⁵³.

Другую особенность монгольской литературы Позднеев видел в том, что "почти вся она составляется из сочинений переводных с различных иностранных языков" и в связи с этим он ставит вопрос: "Следует ли считать песни и стихотворения, встречающиеся в литературе монгольской, монгольскими произведениями...?"⁵⁴. Отвечая на этот вопрос утвердительно, он подчеркивает, что "это первая причина, по которой литературные стихотворения монголов должны иметь несомненное право к исследованию наряду с произведениями народными даже в том случае, если бы литература монголов была бы переводною вся сплошная и следовательно таковыми же были бы и все литературные стихотворения монголов. А между тем мы далеко не можем сказать этого обо всех литературных монгольских стихотворениях". Далее он признает, что "в общей массе монгольской литературы встречаются не только переводные стихотворения, но и образцы оригинального монгольского творчества"⁵⁵. Очень важным, а главное, верным наблюдением Позднеева относительно стихотворений переводных с тибетского явилось то, что "они по происхождению своему принадлежат как тибетским, так, кажется, и еще больше монгольским авторам; потому что монгольские ламы в последнее время иначе вообще-то не пишут своих сочинений, как излагая их первоначально по-тибетски, а потом

уже, и только по мере надобности, переводят их на монгольский язык"⁵⁶. Анализируя стихотворения буддийской направленности, которые, как он пишет, "вращаются в народе отдельными небольшими брошюрами, как в рукописных, так и в печатных изданиях", Позднеев отмечает их жанровое многообразие и при этом усматривает очень верно, их преемственную связь с шаманской поэзией. В частности, он выделяет такие жанровые разновидности как хвалебные песни различным божествам и святыням буддизма, молитвенные обращения к ним, просьбы и заклинания разного рода и на всевозможные случаи житейских невзгод, пророческие вещания Будды и его святителей к народу, наставления лам, хутукт и хубилганов и др. Позволяя себе антибуддийские, антиламские высказывания, Позднеев все же не мог не отметить, что произведения буддийской литературы, такие как "Ульгэр-ун далай", "Ульгэр-ун ном", "Эрдэни сан" и др. были любимыми монголами и их "можно было найти в юрте каждого монгола"⁵⁷.

Несомненной заслугой Позднеева является то, что он впервые в России предпринял попытку исследования монгольского стихосложения. Изучая историю вопроса, он обратился к тибетско-монгольскому терминологическому словарю по буддизму "Мергет гарку орун" - "Источнику мудрецов"⁵⁸ (издан в Пекине в 1742-1743 гг.), излагающему правила переводов с тибетского языка на монгольский буддийских терминов, а

Традиции востоковедения

также содержащее краткое изложение всех разделов "Данчжура"⁵⁹, составленный комиссией переводчиков⁶⁰ при китайском императоре Цянь-луне (1736-1795)⁶¹. Опираясь на методику перевода стихотворных текстов, изложенных в этом сочинении, Позднеев обращается к такому приему монгольского стихосложения, как равносложность и ошибочно полагает, что "совпадение числа слогов скорее всего случайное"⁶². Силлабическое и тоническое стихосложения, как он пишет, "языку монголов вовсе не свойственны"⁶³. Как главный закон стихосложения монголов, он верно определил "соблюдение рифмы, т.е. согласование в звуках их начальных слогов"⁶⁴. "Причину развития многочисленных приемов монгольского стихосложения" видел в том, что "в своих переводных произведениях монголы использовали законы стихосложения тех языков, с которых они переводили". Далее исследуя стихотворения, переведенные с тибетского, он приходит к выводу, что "законы тибетского стихосложения начали фигурировать и в тех произведениях, которые по своему происхождению всецело принадлежат Монголии и монголам"⁶⁵.

Позднеев показал, что законы тибетского стихосложения, воспринятые и усвоенные монгольской поэзией, отличаются большим искусством, при этом приемы стихосложения становятся более изысканными, делая стихотворную речь гибкой и витиеватой в самом положительном смысле этого слова. Оговариваясь, что он не претендует на полноту изучения вопроса, в какой степени монголы сумели усвоить и использовать приемы тибетского стихосложения, Позднеев выделяет несколько приемов как наиболее характерные, снабжая их поэтическими примерами. А также указывает на "обособное согласование приемов тибетского и монгольского стихосложения"⁶⁶ и выделяет несколько разных, причем ухищренных приемов.

Елизавета БАЛДАНМАКСАРОВА,
доктор филологических наук,
ведущий научный сотрудник Института мировой литературы РАН.

(Продолжение следует).

ЛИТЕРАТУРА:

- ⁴³ Цит. по: Ольденбург С.Ф. Борис Яковлевич Владимирцов // Известия АН СССР. 1932. № 8. С. 670.
⁴⁴ Позднеев А.М. Монголия и монголы. Результаты поездки в Монголию, исполненной в 1892-1893 гг. А. Позднеевым. Т. I: Дневник и маршрут 1892 г. СПб., 1896; Т. II: Дневник и маршрут 1893 г. СПб., 1898.
⁴⁵ Позднеев А.М. Образцы народной литературы монгольских племен. Вып. I. Народные песни монголов. / Собраны и изданы с приложением примечаний о характере народной песенной поэзии монгольских племен, стихотворениях литературных и приемах стихосложения у монголов А. Позднеевым. СПб., 1880.
⁴⁶ Шастина Н.П. А.М. Позднеев (подготовка к печати, примеч. А.Г. Сазыкина) // Mongolica VI. К 150-летию со дня рождения А.М. Позднеева. СПб., 2003. С. 10.
⁴⁷ Schmidt I. J. Ssanang Ssetsen. Geschichte der Ost-Mongolen und ihres Fürstenhauses. St.-Petersburg-Leipzig, N.Gretsch-Snobloch, 1829.
⁴⁸ Позднеев А.М. Образцы народной литературы монгольских племен. С. 47-48.
⁴⁹ Там же. С. 298.
⁵⁰ Там же. С. 297.
⁵¹ Там же. С. 300.
⁵² Там же. С. 299.
⁵³ Там же. С. 300.
⁵⁴ Там же. С. 298.
⁵⁵ Там же. С. 298.
⁵⁶ Там же. С. 306.
⁵⁷ Там же. С. 301.
⁵⁸ Первые название словаря перевел на русский язык как "Источник мудрецов" Китаев В.П. Васильев: См.: Melanges Asiatique, т. II. СПб., 1856. С. 338. Монголовед Л.С. Пучковский дал свой вариант перевода - "Место появления мудрецов", который является дословным (буквальным) переводом: См.: Л.С. Пучковский. Монгольские рукописи и ксилографы Института востоковедения АН СССР. Л., 1957. Составитель труда "Описание тибетских рукописей и ксилографов БКНИИ" Б.Д. Дандарон обосновал, почему надо придерживаться перевода В.П. Васильева.

⁵⁹ Данчжур - дополнение-комментарий к "Ганчжуру" (108 т.) в 225 томах, в котором собраны основные канонические труды индийских ученых буддистов различных школ с богато развитой терминологией.

⁶⁰ Перевод "Данчжура" с тибетского языка на монгольский особым указом императора Цянь-луна было поручено двум ученым - Чанкье Ролпэ-Дорже Еше Тэнпэ Донмэ Пэлсанпо, который именуется еще в научной литературе Вторым Чанкья-хутуктой (1717-1786) и Тичен-тулку Лобсан Тэни-Нима. Они, чтобы облегчить перевод "Данчжура", предварительно составили большой терминологический тибетско-монгольский словарь "Даг-йиг Хэйпи Чжуннэ" - "Мэргэд гарку орун" ("Источник мудрецов") в течение 1741-1742 гг. Издание этого словаря вызвало всеобщее одобрение ученых лам в Тибете и в амдосских монастырях, и его авторы получили почетные титулы и благодарности от императора Цянь-луна и от Седьмого Далай-ламы Лобсана Галсана Гьяцо (1708-1758). См. об этом: Б.Д. Дандарон, Б.В. Семичов. О тибетско-монгольском словаре "Источник мудрецов" // Б.Д. Дандарон. Избранные статьи; Черная тетрадь / Материалы к биографии / История Кукунора Сумпа Кенпо. Авт.-сост. В.М. Монтлевич. СПб., 2006. С. 12-25.

⁶¹ Цянь-лун - великий китайский император, правивший в 1736-1795 годы. В 1740 г., после посещения одного из буддийских монастырей в Пекине, дал указание перевести "Данчжур" на монгольский язык. Надо отметить, что монгольский язык, начиная с монгольской династии Юань (1279-1368) и при последующих династиях - Мин (1368-1644) и Цин (1644-1911), имел немалое значение в Китайской империи; на нем издавались законы, велось делопроизводство, выпускались литература буддийского направления. Цянь-лун был высокообразованным человеком, покровительствовал наукам, кроме родного китайского знал монгольский, маньчжурский и тибетский языки. При нем было издано много крупных словарей, например, "Пятиязычный словарь" (маньчжурско-тибетско-монгольско-уйгуро-китайский) и др.

⁶² Позднеев А.М. Образцы народной литературы монгольских племен. С. 321.

⁶³ Там же. С. 323.

⁶⁴ Там же. С. 324.

⁶⁵ Там же. С. 324.

⁶⁶ Там же. С. 339.

Сурхарбаан-2009

БАРИЛДААНАЙ БАРҮҮН ЗАХА, УРИЛДААНАЙ ҮРДЯ ЗАХА БАРИГШАД

Хэдэн үдэр соо бороон орожо, набша ногооной ургамалай эгээл шэмээ абыха хабада хэлэшгүй ехэ туһа боложо үгөө. Зүгөөр түрэл республикамнай зунайнгаа зугаа наада дэлгээжэ, Сурхарбаанаа үнгэргэхэ үдэр одоо наран игаажа, нэмээхэн нэбшээтэй дулахан уларил тогтошоо.

Цыденбал Цыренжапов

Игорь Суворов 80 килограмма дээшэ бэын шэгнүүртэ бусаднаа үлүү бэрхэ байжа, бүхын солодо хүртөө. Нёдондо жэлэй абсолютна чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртээн Андрей Рассадин эндэ хоёрдохи нуури эзэлээ.

НУР ХАРБАЛГА

Буряад хубсаһа үмдэнхэй, эбэр номоо баринхай мэргэшүүл мүн лэ эгээл хурса нюдэтэй, бүхэ гартай, мэргэн годлитойшуулаа элирүүлээ. Түрүүшын эхин дүхэригэй харбалгада эршүүлэй дунда Агын Жаргал Людофа түрүүлжэ гараа. Алтарганын, хүдөөгэй спортын наадануудай,

Тиихэдэ гол шан 6000 метрэй зайда олгогдохоор хараалагдан байна. Энэ зайда 15 морин урилдаа. Хэдэн морид түрүүшын гурбан дүхэригтэ ана-мана гүйдэжэ, һуушын хэдэн метрэй зайда гол тулалдаан эхилшоо нэн. Яруунын Ульдэргын Түмэн Раднаевай унаад ябаһан Халзан морин түрүүлжэ гараад, мориной соло дуудуулаа. Зэдын Орлик хүлэг хоёрдохи нуури эзэлээ, тэрэнэй эзэн Павел Саликов эгээл эдир мори урилдаашанай бэлэгтэ хүртөө. Захаминай Буянто Ринчиновэй унаад ябаһан Хронограф хүлэг гурбадахи нуурида гараа.

шэгнүүр бүхэндэ түрүүшын дүрбэн нуури эзэлһэн бүхэшүүл хабаадаа. Түгэсхэлэй уулзалгада хабаадаха эрхэдэ хүртэхын тул тулалдаануудта Зоригто Цырендондопов ба Михаил Дамбиев, Цыбик Максаров ба Ринчин Санжеев гэгшэд уулзаһан байна.

Түрүүшын уулзалгада Зоригто Цырендондопов шэгнүүрээр тээ хүнгэншэг Михаил Дамбиевые бүдэрүүлжэрхөө. Харин нүгөөдэ уулзалгада бэээр мантан томонууд, хүдэр шамбай, нюргаар үндэр, Буряадай урдаа хараха хүбүүдэй нэгэн болохо Ага нютаг гарбалтай Цыбик Максаров ба Захаминай бүхэ Ринчин Санжеев хоёр уулзаһан байна. 2 часай урдаахана 75-һаа дээшэ шэгнүүртэ барилдаадаа, Ринчин Цыбигые булижа гараһан байгаа. Харин энэ удаа Агын бүхэ нүгөөдэөө шуран байжа, илалта туйлажа шадаа. Тиигэжэ түгэсхэлэй уулзалгада Цыбик Максаров Зоригто Цырендондопов хоёр уулзабад. Эдэ хоёр бэе бэеэ һайн мэдэхэ, олон мурьсөөнүүд дээрэ уулзаа гэшэб. Хамта дээрээ энэ хоёр бүхэшүүлнай ганса нёдондо жэл республика дотор үнгэргэдһэн хорёод мурьсөөнүүдые ээлжээлэн сасуу шүүһэн байна.

БҮХЭ БАРИЛДААН

Сурхарбаанай гол анхарал заншалта ёһоороо буряад бүхэ барилдаан татаа ааб даа. Урда үдэринь БГУ-гай «Спартак» стадион дээрэ гурбан шэгнүүртэ барилдаашад барилдажа, шэгнүүр бүхэндэ үглөөдэринь түгэсхэлэй шатада барилдаа бүхэшүүлээ элирүүлээ нэн. Үшөө тиихэдэ тэдэнэр хотын ба хүдөөгэй тамиршад гээд хубаарһан байна. Хотын барилдаашадай дунда 63 килограмма Железнодорожно районной Баир Батомункуев, 75 килограмма Октябриин районной Михаил Дамбиев ба 75-һаа үлүү шэгнүүртэ Железнодорожно районной Цыбик Максаров гэгшэд илалта туйлаа.

Хүдөөгэй бүхэшүүлэй дунда Зэдын Чингис Дондоков (63 кг), Загарайн Эрдэм Гармаев (75 кг) ба Ринчин Санжеев (Захаамин, 75-һаа дээшэ кг) гэгшэд шалгараа.

Хэрбээ Зоригто республикын гол Сурхарбаанай Абарга бүхын нэрэ солодо энээнэй урда тээ хүртээн һаа, Цыбик иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ үшөө хүртөөгүй байгаа нэн. Дутуу дунда байдалаа Цыбик Максаров энэ удаа одоо тэгшэрүүлжэ шадаба. Зоригто

Ринчин Санжеевэй мэхэтэй барилдаан

Республикын ипподром дээрэ үнгэргэдһэн энэ найр нааданда хүн зон багтахыса ерээ.

Эгээ түрүүн трибунануудай урдуур республикымнай түрүү, мэдээжэ спортсменүүдэй жагсаал гараа. Тэдэнэй дунда сууга тамиршад Светлана Гомбожапова, Елена Думнова, Павел Яковлев, Наталья Бумбошкина, Гэралма Эрдынеева, Александр Хамнагдаев, Геннадий Манжуев болон бусадые ажаглахаар байгаа. Удаань хүдөө болон хотын аймагуудай команданууд хубарилдан гараа. Тэдэнэйше тоодо сууга спортсменүүд олоор хабаадаа. Мүн хэдэн аймагуудай командануудые гулваануудайн өөһэдөө хүтэлбэрилэн гараһые тэмдэглэхэ шухала. Энэ удаа Буряад Республикын гүрэнэй түт үргэхэ хүндэтэй эрхэ урда жэлдэ үнгэргэдһэн Сурхарбаанда онсо

амаршалаад, Сурхарбаан хадаа ганса тамирай һайндэр бэшэ, харин нүхэсэлэй, хүнүүд хоорондын харилсаанай бэхижэлгэдэ, спортын хүгжэлтэдэ, элүү энхэ байдалай үргэнөөр дэлгэрхэ хэрэгтэ тон ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ президент тэмдэглээ. Вячеслав Наговицынай удаа Матвей Гершевич, Геннадий Айдаев, Владислав Бумбошкин, Тимур Цыбиков, Владимир Булдаев гэгшэд булта сугларашадые халуунаар амаршалаа. Тиихэдэ «Единая Россия» партиин Буряадтахи таһагай секретарь Владимир Павлов сугларашадые уһан буряад хэлэн дээрэ тордиһогүйгөөр амаршалжа, сугларһан зоной халуун альга ташалганда хүртөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэдһэн наадануудые нээлгын саашанхи программые буряад, ород, эвенк болон шэмээшэгүүдэй уран һайханай бүлгэмүүд ехэтэ гоёогоо. Гэхэтэй хамта ушугай, таэквондо болон тхэквандогой, аэробикын, мори уридаанай, гиир үргэлгын, аутоунаагай ба авиамодельнэ спортын федерацинууд гоё гэгшын наада харуулжа, харагшадай урма баяр ханаагаа.

ГИИР ҮРГЭЛГЭ

Эндэ заншалта ёһоор Кабанскын ба Загарайн бүхэшүүлэй хоорондо шанга тулалдаан болоо аабза даа.

70 хүртэр килограммай шэгнүүртэ хоёр хүндэ гиирнүүдые 37 дахин үргэһэн Кабанскын Сергей Щеголев Сурхарбаанай алтан медальда хүртэбэ.

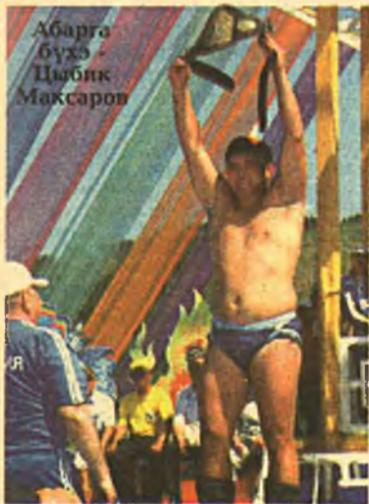
70 килограммай шэгнүүртэ Кабанскын Сергей Балагуров ба тээмэндэ Латвийн түб Ригэ хотодо үнгэргэдһэн дэлхэйн ба Европын чемпионатда алтан медальда хүртэһэн Яруунын Сергей Любимский хоёрой хоорондо шанга тулалдаан болоо. Эсэсэй эсэстэ наһаар аха Сергей Балагуров илажа гарахын хажуугаар, гиир үргэлгөөр Сурхарбаанай абарга бүхын боложо тодороо. Мүн лэ Ригэдэ болон чемпионатда дэлхэйн рекорд тогтоһон Кабанскын

Сурхарбаанайше абсолютна чемпионой нэрэ зэргэдэ урдань хүртэһэн Захаминай Баяр Соктоев мүнгэн медальда хүртөө, Түнхэнэй Владимир Моглоев шангай гурбадахи нуурида гараа. Эхэнэрнүүдэй дунда сууга Софья Халудорова Хорийн Дэнсма Лубсанова болон Улаан-Үдын Жанна Тухалова хоёрые булижа, алтан медальда хүртөө. Ветерануудай дунда Улаан-Үдын Советскэ аймаг түлөөлһэн Цырен-Доржо Магаков илалта туйлаа.

Тиихэдэ абсолютна тулалдаанда эршүүлэй дунда Агын Баясхалан Цыбенжапов, эхэнэрнүүдэй дуңда мүн лэ Софья Халудорова ба наһатайшуулай дунда Түнхэнэй аймагай Цыденбал Цыренжапов гэгшэд илалта туйлажа гараһан байна. Нур харбалгаар гол мурьсөөнэй хажуугаар аймагай гулваанарай ба республикын дээдэ зиндаагай ноёдуудай хоорондо һонирхолтой мурьсөөн үнгэргэгдөө. Эндэ Хурамханай, Зэдын, Хэжэнгын, Ивалгын аймагуудай гулваанар, Сэлэнгын аймагай захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ, Правительствын Түрүүлгшын оролшо Баир Балжиров, хүдөө ажахын ба эдэе хоолой министр Жаргал Батув, спорт болон физическэ культурын талаар республикын агентствын хүтэлбэрилэгшэ Владислав Бумбошкин гэгшэд 30 алхамай зайда номоор харбаһан байна. Эдэнэй дунда Баир Балжиров эгээл мэргэниинь боложо элирээ. Владислав Бумбошкин оройдоол нэгэ очкогоор шүүгдэжэ, хоёрдохи нуури эзэлээ.

МОРИ УРИЛДААН

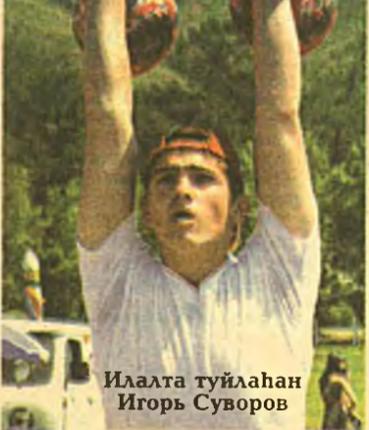
Хурдан хүлэгүүдэй түбэрөөн хэнииеше хайхарамжагүй үлөөгөөгүй ёһотой. Харгын холые холо гэнгүй, хэдэн олон уула дабаануудые дабажа, гол мурьнүүдые гаталан гаража, холо ойрын хүдөө нютагуудһаа хүлэг моридоо асаржа, урилдаанай урда захые бариха эрмэлзэлтэй ерэн зондо баярые хүргэхэ гэшэ үлүү бэшэ. Хатараар, жороогоор, тухаар урилдаанууд үнгэргэдһэн байна.

Абарга бүхэ Цыбик Максаров

илгарһан тамиршадта олгогдоһон байна. Зоригто Цырендондопов (барилдаан), Андрей Рассадин (гиир үргэлгэ), Солбон Цыдыпов (мори урилдаан), мүн тиихэдэ «Россин сэдхэл» гэгһэн Буряад Республикын Гүрэнэй шангай лауреадууд Татьяна Вампилова ба Сергей Чебунин гэгшэд энэ хүндэтэй уялга дүүргээ.

Удаань Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицын булта зоние энэ һайндэрөөр

Илалта туйлаһан Игорь Суворов

Хурдан дая, Хуларши

Түгэсхэлэй үдэр барилдаанай хибэс дээрэ 24 бүхэшүүл гараа. Эндэ хотын ба хүдөөгэй тамиршад холисолдон шандаһаая туршалсаһан байна. Тиин 63 килограммай шэгнүүртэ Баир Батомункуев эхинһээ шүүгээ. 75-да баһал Михаил Дамбиев шүүгээ. 75-һаа дээшэ шэгнүүртэ Захаминай бүхэ Ринчин Санжеев шүүгээ. Удаань Сурхарбаанай Абарга бүхын нэрэ солодо хүртэхын тула мурьсөөндэ

Цырендондоповой нюргыень шоройдуулжа, «Сурхарбаан-2009» гэгһэн бүхы республикын һайндэрэй Абарга бүхэ гэгһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ Цыбик Максаров хүртэбэ. Командна тоосоогоор Захаминай аймагай тамиршад түрүү нуурида гараа.

Лопсон ГЕРГЕНОВ. Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото-зурагууд.

Вячеслав Цыбикжапов Астаг олохонь

ҮНДЭНЭ ЯНАТАН БҮХЭН ОНСО БЭЛИГТЭЙ

Июлийн 3-аа 5 болотор Улаан-Үдэд «Культурный потенциал Байкальского региона» гэжэн регионууд хоорондын эрдэмтэй-практическа конференци, «Содружество сердец» гэжэн үндэһэн соёлой түбүүдэй зохёохы бэлигтэй II Бүхэроссин фестиваль, «Мастера Сибири» гэжэн уран шэмэглэлэй, арадай мэргэжэлтэ бэлигтэй регионууд хоорондын выставкэ эмхидхэгдэжэ, республикымнай хүн зоной, улаан-үдынхидэй, айлшадай халуун анхарал татаһан байна. Эхилхын урда үдэшэнийнь Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театрай тайзан дээрэ СССР-эй арадай артистка Галина Шойдабаева түрүүтэй республикымнай бэлигтэй артистууд, уран бэлигтэн, тэрэ тоодо дуу, хатарай «Байгал» гэжэн Гүрэнэй театр, Буряадай Гүрэнэй цирк, морин хууршадай ансамбль, тайзанай бусад «одо» гоё концерттынгэ программа айлшадтаа дурадхаа.

Эрдэмтэй-практическа конференциин үедэ

«Культурный потенциал Байкальского региона» гэжэн улас-хоорондын эрдэмтэй-практическа конференци республикымнай Правительствын конференц-зал соо эмхидхэгдэжэ, эндэ хабаадажа байһан зоние Буряадай Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Ц.Б.Батуев, Буряад Республикаар Федеральная инспектор Б.В.Данилов гэжэд амаршалһан юм. Тус конференцидэ эрдэмтэд, культурологууд, социологууд, политологууд, соёлой эмхинүүдэй, хуралсадай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэй докторнууд болон кандидатууд, профессорнууд, доцентнууд, соёл, искусствын ажал ябуулагшад хабаадаба.

Конференциин дүнгөөр 3 боти суглуулбари, фотоальбом хэгдээ. Конференцидэ хабаадагшад урда үдэшэнийнь «Десять Арагоценностей – Юэнь эрдэни» гэжэн концерт-презентацида ошобо, тиихэдэ «Мастера Сибири» гэжэн уран шэмэглэлэй, мэргэжэлтэ бэлигтэй үзэсхэлэндэ Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музей соо, «Содружество сердец» гэжэ нэрлэгдэһэн үндэһэн соёлой түбүүдэй II Бүхэроссин фестивальда, «Сурхарбаан-2009» гэжэн республиканска хайндэртэ хабаадаба.

«ХАНИ БАРИСААГАА БЭХИЖҮҮЛЭЭЛ»

Гол асуудалаар республикымнай соёлой министр Т.Г.Цыбиков элидхэл хээ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ культурологийн доктор, профессор В.А.Кургузов, ВСГАКИ-гай ректор, республикымнай Арадай Хуралай депутат Р.И.Шеничкинова, Россин Гүрэнэй арадай уран бэлигтэй байшангай таһагые даагша Ю.Б.Иванова, РАН-ай СО-гой БНЦ-гэй ИМБИТ-эй директорэй орлогшо, пленарна зүблөө хүтэлэгшэ, профессор С.Ю.Лепехов гэшэд хабаадаба. Секцинуудтэ мэргэжэлтэ искусство, арадай уран бэлиг хүжөөхэ, Байгалай региондо оршодог соёлой угай баялиг болохо хүшөөнүүдэе үлөөхэ, соёл, искусство дэлгэрүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Улаан-Үдэ хотымнай Революциин талмай дээрэ («Центральный» универмагай хойно) уран шэмэглэлтэй тайзан дээрэ «Содружество сердец» гэжэ нэрлэгдэһэн үндэһэн соёлой түбүүдэй II Бүхэроссин фестивальда хабаадагшад уран бэлигтэй айлшадай уригданхай байһаниинь гайхалгүй. «Культурный потенциал Байкальского региона» гэжэн эрдэмтэй-практическа конференци үнгэрөө. Үдэшын 5 саһаа «Мастера Сибири» гэжэн уран шэмэглэлэй, арадай мэргэжэлтэ бэлигтэй выставкэ нээгдэхэ. Буряадай хүндэмүүшэ газар дээрэ олон нүхэдтэй болохые, эбтэй зетэй байхые, хани барисаага бэхижүүлхые хүсэһэб» гэжэн удхатай амаршалаг республикын соёлой министр Т.Г.Цыбиков хүргэбэ. Россин соёлой министр А.А.Авдеевһээ, Россин Гүрэнэй соёлой байшангай директор Э.С.Кунинаһаа амаршалгын телеграмманууд уншагдаа.

Бүхы үндэһэн соёлой түбүүдэй зүгһөө энэ фестивалда хабаадагшадта С.С.Аникиян, республикын Правительствын Захиргаанай зүгһөө тусхай таһагай түрүүлэгшын орлогшо Д.С.Бадмацыренов амжалта, хайн хайханиие

хүсэбэ. «Миний Буряад орон» гэжэн хани барисаан тухай мэдээжэ ород дууе «Байгал» театрай солист Содном Доржиев дуулажа, энэ үедэ фестивалиин гал ноосоогдобо. Хатаран һагад гоёор дуулаһан «Зултарган» (оршуулбал, талын ургамал) гэжэн хальмаг хасаг ансамблиин өөрын маягтай костюмтай наһажал артистуудые эндэ сугларһан зон халуунаар утгаа. Дунда зэргээр 70 наһанай дуушад Элистэдэ бэрхэ хормейстер Борис Николаевич Уджаевай хүтэлбэри доро 22 жэл соо дууладана. «Дүрбэн хоног соо поездоор ерээбди. Элдэб ажалтай байһан, анхан багшанар, бусад хүдэлмэритэй зон эндэ дуратайгаар ябадаг. Үндэһэ янган бүхэн онсо бэлигтэй, баян сэдхэлтэй. Бидэ сентябрь һара соо Элистэдэ Хальмаг оронойнгоо хайн дуураарнь Россида ороһоор 400 жэлэй ойн баярай хайндэртэ хабаадахабди» гэжэ «Зултарган» ансамблиин солистка, анхан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ байһан Татьяна Николаевна Манджиева хөөрөөд, намда 400 жэлэйнтэ хайндэрэй тэмдэг (значок) бэллэгээ. «Ум маани бадмез хум» гэжэн буланда мэдээжэ маанитай урданай дуу, хатар харуулан бэлигтэй, хальмаг дуушад халуунаар утгадаба.

Томскһоо ерһэн армянуудай «Наири» гэжэн хореографическа ансамблиин хайхан басагад (хүтэлбэрилэгшэнь Мариан), Эрхүүгэй областиин Зимагай районой Батама хууринай, сэсэгүүдтэй пулаадтай, нэхэһэн угалзатай кофтонуудтай, улаан юбкэнүүдтэй украин эхэнэрнүүдэй ансамбль, Ойхоной районой «Анга» гэжэн буряад фольклорно ансамблиинхид уран бэлигтэй гэршэлнэ, халуун альга ташалгаар утгадаа. «Анга» ансамбльнай 25 жэл соо хүн зоноо баясуулна. Вера Николаевна Щерботкина хүтэлбэрилнэ. Эндэмнай эгээл эгээл үнэмнай 27 наһатай, эгээл эгээл шэмнай 75-тай. 1995 ондо Гэсэрэй хайндэртэ Улаан-Үдэдэ хабаадаа һэмди. 1985 ондо «Сибирские роники» гэжэн областной фестивалда, «Алтарганын», Ердын нааданай хайндэрнүүдтэ бэлигтэ харуулабди. «Семья в XXI веке» гэжэн Эрхүүгэй областной фестивалда нэгдэхэи хуури эзэлһэн ойхонойхид «Лариса Батуева, Евгений Хонгоров, Галина Манжуева гэшэд гоёор дууладаг» гэжэ тэмдэглээ, хайгаа бидэндэ үгөө. Азербайджануудай «Хазар» (Улаан-Үдэ), «Одлар Юрду» (Красноярск), Балдан ламын дууша Долгор эжыгэһэ һажааһан Шэнэ-хээнэй Эрдэнийн Намсалмаа (Хитад), Уфада, Казаньда илаһан татаарнуудай «Лаккитон» бэлэг (Улаан-Үдэ), «Ольхон» гэжэн арадай ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Лариса Маланова), Кемеровскэ областиин Новокузнецкһээ ерһэн «Тазыхан» гэжэн хоорнуудай хүүгэдэй ансамбль (Светлана Очкова), Амарай областиин «Гудай Дунна» (Жанна Николаева), «Гулувун» (Буряад орон) гэжэн оротоной дуу, хатарай ансамбльнууд, шэмээшгүүдэй суута «Судьби-нушка» (Тарбагатай), мүн «Булжмауур» (Людмила Овчинникова) гэжэн хүүгэдэй жэшээтэ ансамбльнууд арадайнгаа баян ёһо заншал харуулаа, һүүлдэнь хамтын ёхорто хатарай. Хажуудань уран гартан өөрынгоо бүтээлнүүдэе худалдаба.

АЛТАН ГАРТАЙ АРАДАЙ МАСТЕРНУУД

Үдэшын 5 саһаа дуу, хатартай хайхан программаар Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музейн хэрэлсы дээрэ «Мастера Сибири» гэжэн выставкэ-яармаг нээгдэжэ, уран шүлэгүүд, дуунууд зэдэлбэ, хатар наадан харуулагдаба. Нюдэ һаргаама хайхан зүйлнүүд, мастернуудай уран гараар бүтээгдэһэн хубсаһан, нэхэһэн, дархалһан, оёһон хэрэгсэлнүүд, модон амһарта, үйһөөр хэһэн түйсэнүүд, хүүхэлдэйнүүд, мүнгэн хутага, шэмээглэлнүүд, бусад гоё зураг, бурханай хүрэгүүд эндэ дэлгээгдээ. «Зургаан жэл соо хатаагдаһан хушын модо тунхижэ, хилээмэнэй, эдэ хоолой гутахагүй амһарта, модон халбага, бусад зүйл дархалһабди» гэжэ хоорэһэн Омскын В.К.Беленкогой хэһэн амһарта ехэ гоё байна. Фото-зурагууд дээрэ өөрын хэһэн угалзатай мебель хайхашаагаабди. Саянскын мастернуудай үйһөөр хэһэн сабхи-нууд, миистэйн, хүүхэлдээнүүдэй дүрсэнүүд уран гартай мастернуудтай байһыень гэршэлнэ.

Новосибирскын С.Н.Бирюковай арһаар оёһон мүнгэнэй кошелегууд, сүүмхэнүүд, хэһэн гарай шэмээглэлнүүдэе хүнүүд гоёшоноо худалдажа абана. Саха-Яхадай Т.П.Бушковагай бүтээһэн мориной бүд хушалта, мастернуудай үйһөөр хэһэн бишыхан сүндүүгүүд-шкатулканууд эндэ дэлгээгдэхэй.

Агын Намжилма Цыренжаповна Эрдэнеевагай Гэсэрэй үлхөө зурагууд (триптих) выставкэдэ ерэгшэдэй анхарал татаба. Улаан-Үдын педучилищи үни түгэсхэһэн бэлигтэй уран зурашын зурагууд «Алтарганын» хайндэрнүүдтэ, мүн Шэтын музейнүүдтэ харуулагдаһан байна. Буянта Цыренжаповай, Александр Очировай хэһэн мүнгэн хутаганууд, зүүдхэлнүүд бэлигыень гэршэлнэ. Чемпосовтоной бүлын оёһон гоё яхад хубсаһан эндэ үлгөөтэй байна. Агынхид олон хайхан буряад хубсаһа дэлгээгээ.

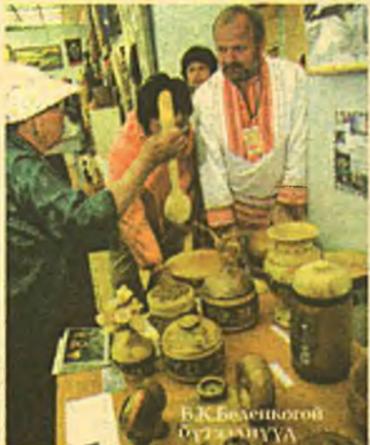
Үйһөөр хэһэн зүйлнүүд олон байба. Хори нютагай бэлигтэй мастер Сокто Очировай Дашиевай (олондо мэдээжэ багша, хурган хүмүүжүүлэгшэ Валерий Цыбиковэй шаби) үйһэн түйсэнүүд, амһартанууд хайшаагдаба. Үйһэн дээрэ бэшэһэн хоморой тэбхэр визиткээе (!) бидэндэ бэлэглээ. Айлшадай һонирхол татадаг «Бурятия» бальзамай, «Байкал-фармын» бусад архинуудай шэлнүүдэе үйһөөр бэринхэй, угалзаар гоёонхой байна. Тиихэдэ зарим хүнүүд Амарай областин зооһо арһаар оёһон «унтын гутал хэдтэб» гэжэ һонирхоно. Хайшаһан юумээ хүнүүд худалдан абана. Олон бурхадай хүрэгүүдэе гоёор хэһэн Максим Соктоевич Гомбоевой, мүн Эрэна Буиновагай хүдэлмэринүүдэе ехэл зохидоогообди. Мориной дэлһэр, һүүлээр нэхэһэн панно Бэлигма Хусаева (Ага), хуһанай үйһөөр Дыжидма Давлетшина (Ага) гэшэд хайн бүтээлнүүдэе хэнэ гэжэ харабади. Хүн зоний сэдхэл баяжуулан энэ үзэсхэлэн гоё выставкэ бултанай үндэр сэглэлтэдэ хүртөө.

Сурхарбаанай үдэр айлшаар бууһан «Содружество сердец» фестивалиин хабаадагшад концертнэ номеройнгоо багахан хуби харуулжа, үндэһэн яһатанайнгаа баян фольклор, зохид программа – дуу, хатарая дурадхаа. Тиихэдэ үдэшэнийнь эстрадын «одо» – Чингис Раднаев, Сэсэг Аюшеева, Зоригто, Нонна Тогочиевтан, Дулма Сунрапова, бусад хайхан дуунуудаа зорюулба, зүрхэ сэдхэлымнай ханааба. Олон арадай зүрхэ хайлуулан, баясуулан «Содружество сердец» фестиваль, баяртай! Эндэ хальмаг, буряад нүхэд эхэнэрнүүд 34 жэл боложо уулзаба. Дахин уулзатараа, хүндэтэ нүхэд!

Бэлигма ОРБДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: фести-валиин үедэ.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото.

А.Н.Слепцов (Саха-Яхад)

В.К.Беленкогой (Хитад)

Эрдэнийн Намсалмаа Дуулаһа

№27(21721)

Дүхэрнэ

№27(636)

Понедельник, 13

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

08.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 Модный приговор
12.20 Контрольная закупка
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 «ХОЧУ ЗНАТЬ» С МИХАИЛОМ ШИРВИНДОМ

16.50 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
18.00 «СЛЕД»
19.20 «ЖДИ МЕНЯ»
21.00 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»

22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «МОРСКОЙ ПАТРУЛЬ»
23.30 «СЛЕД» - ГОРОДСКИЕ ПИЖОНЫ»
00.20 «ОБМАНИ МЕНЯ»
01.10 М/Ф «ПОХИЩЕНИЕ»
01.20 Т/С «ГРЯЗНЫЕ МОКРЫЕ ДЕНЬГИ»
02.10 «МАССОВКА»
02.40 Х/Ф «ЭДВАРД-РУКИ-НОЖНИЦЫ»
04.20 Х/Ф «ВОРОНЬЕ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
Х/Ф «ОБРАТНОЙ ДОРОГИ НЕТ»

11.50, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.45 Х/Ф «ОБРАТНОЙ ДОРОГИ НЕТ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Х/Ф «САМАЯ КРАСИВАЯ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
ТАЙЗАН
10.15 УЛУГУР
10.25 «САГАЙ СУУРЯН»
10.50 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»

22.00 Т/С «ЛЕТУЧИЙ ОТРЯД»
23.50 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. ЕЛЕНА МАЙОРОВА»
00.45 ФЕСТИВАЛЬ «СЛАВЯНСКИЙ БАЗАР-2009»
01.55 ВЕСТИ +
02.15 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ»

КУЛЬТУРА

08.00 «ЕВРОНЬЮС» (РУС.)
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ССОРА В ЛУКАШАХ»
13.25 Д/Ф «ЗАГАДКА ЦИОЛКОВСКОГО. КАК РОЖДАЕТСЯ ЗНАНИЕ?»
13.55 «ЖИВОЕ ДЕРЕВО РЕМЕСЕЛ»
14.05 «ИСААК БАБЕЛЬ: ЧУЖОЙ СРЕДИ СВОИХ»
14.45 СПЕКТАКЛЬ «ЗИМОРОДОК»
16.15 УРОКИ РУССКОГО. Н.В. ГОГОЛЬ. «ТАРАС БУЛЬБА»
16.35 Д/С «СОКРОВИЩА ПРОШЛОГО»
17.00 М/С «СЕРЕБРЯНЫЙ КОНЬ»
17.25 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.45 Д/Ф «АНГЛИЙСКИЙ КОКЕР-СПАНИЕЛЬ»
17.50 Т/С «СКИППИ»
18.20 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ». «БЕГЕМОТЫ БЕЗ ВОДЫ»
18.50 Д/Ф «АБЕЛ ЯНСЗОН ТАСМАН»
19.00 ОМСКИЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР
20.00 ДОКУМЕНТАЛЬНАЯ ИСТОРИЯ С ИРИНОЙ ГАРКУШЕЙ. «ПОЕДИНКИ ЧЕСТИ»
20.50 К 75-ЛЕТИЮ А. ШИРВИНДТА. «ТЕАТРАЛЬНАЯ ЛЕТОПИСЬ»
02.40 Д/С «КАК СОЗДАВАЛИСЬ ИМПЕРИИ». «ВИЗАНТИЯ»
22.05 Д/Ф «БЕССМЕРТНОВА»
23.00 Х/Ф «НИКОГДА»
00.50 «СОЧИНЕНИЕ ПРОСТРАНСТВА. ВАРИАНТ ШЕЙНИСА»
01.25 Х/Ф «ПЛОВЕЦ»
03.25 Д/Ф «СУКРЕ. ЗАВЕЩАНИЕ СИМОНА БОЛИВАРА»
03.45 Д/Ф «ДЖОН Д. РОКФЕЛЛЕР»

АРИГ УС

08.30 М/С «НАСТОЯЩИЕ МОНСТРЫ»
09.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС» (РУС.)
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ЧЕРНОМОРОЧКА»
13.10 ТЕЛЕТЕАТР. КЛАССИКА. АНАТОЛИЙ ЭФРОС НА ТВ
14.15 Т/С «РОБИН ГУД»
15.00 Д/Ф «ЛЕПТИС МАГНА. РИМСКИЙ ТОРГОВЫЙ ГОРОД В СЕВЕРНОЙ АФРИКЕ»
15.20 ВСПОМИНАЯ БОРИСА ПОКРОВСКОГО. «НЕДОСКАЗАННОЕ»
16.15 УРОКИ РУССКОГО. Н.В. ГОГОЛЬ. «ТАРАС БУЛЬБА»
16.35 Д/С «СОКРОВИЩА ПРОШЛОГО»
17.00 М/С «СЕРЕБРЯНЫЙ КОНЬ»
17.25 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.45 Д/Ф «ШЕЛТИ»
17.50 Т/С «СКИППИ»
18.20 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ». «ЗЕБРЫ-ПЕРВОПРОХОДЦЫ»
18.50 Д/Ф «СОФОКЛ»
19.00 СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР ЗАПАДНОГЕРМАНСКОГО РАДИО
20.00 КТО МЫ? «КРОВЬ НА РУССКОЙ РАВИНЕ»
20.50 К 75-ЛЕТИЮ А. ШИРВИНДТА. «ТЕАТРАЛЬНАЯ ЛЕТОПИСЬ»
21.20 Д/С «КАК СОЗДАВАЛИСЬ ИМПЕРИИ». «РОССИЙСКАЯ ИМПЕРИЯ»
22.05 Д/Ф «ИЛЬЯ ЭРЕНБУРГ. СОБАЧЬЯ ЖИЗНЬ»
23.00 Д/Ф «ДВОРЕЦ И ПАРК ШЕНБРУНН В ВЕНЕ»
23.15 Х/Ф «АВТОПОРТРЕТ НЕИЗВЕСТНОГО»
00.50 Т/С «МИДЛМАРЧ»
02.40 ДЖ.РОССИНИ. УВЕРТИЮРА К ОПЕРЕ «СОРОКА-ВОРОВКА»

АРИГ УС

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2009». ПОГОДА
08.45 М/Ф
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 Х/Ф «КУПИ, ЗАЙМИ, УКРАДИ»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «КОТОПЕС»
12.30 М/Ф «КРУТЫЕ БОБРЫ»
13.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. ЛУЕ»
17.20 Т/С «ОСТАТЬСЯ В ЖИВЫХ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

09.30 Х/Ф «ЗА МНОЙ ПОСЛЕДНИЙ ТАНЕЦ»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «КОТОПЕС»
12.30 М/Ф «КРУТЫЕ БОБРЫ»
13.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. ЛУЕ»
17.20 Т/С «ОСТАТЬСЯ В ЖИВЫХ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.20 «АБИТУРИЕНТ-2009»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
22.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.00 Х/Ф «КУПИ, ЗАЙМИ, УКРАДИ»

21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
22.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.00 Х/Ф «КУПИ, ЗАЙМИ, УКРАДИ»

Тивиком

06.00, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 Т/С «АФРОМОСКВИЧ»
06.30 «РЕАЛЬНЫЙ СПОРТ»
06.45 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.30 «СОЛДАТЫ-8»
12.30, 16.30, 19.00, 23.30 «24»
10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 «ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
12.00 Д/Ф «ОРАНЖЕВЫЕ ДОРОГИ МОРОККО»
13.00 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
14.35 Х/Ф «МАРИОНЕТКИ»
17.00 «НЕОБЪЯСНИМЫЕ ЯВЛЕНИЯ»
18.00 «В ЧАС ПИК»
19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
21.00 «СОЛДАТЫ-8»
22.00 «ГРОМКОО ДЕЛО»: «УБИТЬ ДОНОРА»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧТИВО»
00.15 «РЕПОРТЕРСКИЕ ИСТОРИИ»
00.45 «НОВОСТИ ДНЯ»
01.15 Т/С «СПЕЦНАЗ»
02.15 Х/Ф «ПОЛЯРНАЯ НОЧЬ»
03.45 «ВОЕННАЯ ТАЙНА»
04.30 «ГРОМКОО ДЕЛО»: «УБИТЬ ДОНОРА»
05.20 Д/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ ПРОРОКА»

СТС - «БАЙКАЛ»

18.50, 20.05, 21.55, 22.30, 23.20, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
09.00, 13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 ГАЛИЛЕО
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
12.30, 16.30, 23.30 «24»
НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
«НОВОСТИ ДНЯ»
«ЗВАННЫЙ УЖИН»
«СОЛДАТЫ-8»
«НОВОСТИ ДНЯ»
«В ЧАС ПИК»
«ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
«НОВОСТИ ДНЯ»
«ЗВАННЫЙ УЖИН»
Х/Ф «ЛОРД-ДРАКОН»
«ДАЛЬНИЕ РОДСТВЕННИКИ»
«ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «ЧЕРНЫЕ ТЕНИ У БЕЛОГО ДОМА»
«ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
«В ЧАС ПИК»
«ЕСТЬ РАЗГОВОР»
«НОВОСТИ ДНЯ»
«ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
«СОЛДАТЫ-8»
«ЧРЕЗВЫЧАЙНЫЕ ИСТОРИИ»: «МСТИТЕЛИ. УБИТЬ ЗА ЛЮБОВЬ»
«НОВОСТИ ДНЯ»
Х/Ф «ДЕВЯТЬ ЖИЗНЕЙ»
«НОВОСТИ ДНЯ»
«ПЯТЬ ИСТОРИЙ»
«ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
«В ЧАС ПИК»
«ЧАС СУДА»

СТС - «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.00, 09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Т/С «КАДЕТСТВО»
14.00 М/С «КИМ ПЯТЬ-С-ПЛУСОМ»
14.30 М/С «ЧАРОДЕЙКИ»
15.00 М/С «101 ДАЛМАТИНЕЦ»

12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Т/С «КАДЕТСТВО»
14.00 М/С «КИМ ПЯТЬ-С-ПЛУСОМ»
14.30 М/С «ЧАРОДЕЙКИ»
15.00 М/С «101 ДАЛМАТИНЕЦ»
15.30 Х/Ф «ВСЕ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ ЗАКА И КОДИ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
21.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
22.00 Х/Ф «48 ЧАСОВ»
23.50 6 КАДРОВ
00.00 6 КАДРОВ
00.30 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
01.30 Х/Ф «НЕДОБРЫЙ ЧАС»
03.45 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
21.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
22.00 Х/Ф «48 ЧАСОВ»
23.50 6 КАДРОВ
00.00 6 КАДРОВ
00.30 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
01.30 Х/Ф «НЕДОБРЫЙ ЧАС»
03.45 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.05 Т/С «ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ»
10.00 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ
12.00 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ПРАВИЛО ЛАБИРИНТА»
22.15 Т/С «ПСЕВДОНИМ «АЛБАНЕЦ»-2»
23.10 ОЧНАЯ СТАВКА
00.20 Х/Ф «РУССКИЙ КИЛЛЕР»
02.05 ФУТБОЛЬНАЯ НОЧЬ
02.40 «ТЫ СМЕШНОЙ»
03.30 Х/Ф «СЕРДИЕ СПРАВЕДЛИВОСТИ»
05.20 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.10 Т/С «АЭРОПОРТ»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30, 14.30, 17.30, 00.20 СЕЙЧАС
11.40 Д/С «ЛЕШОЙ КИТАЙ»
12.40 Д/Ф «СЕКС, ЛОЖЬ И ВИДЕО В СССР»
13.35 «ЗАТЕРЯННЫЙ МИР»
14.45 МОЯ ПЛАНЕТА
15.20 Х/Ф «МИСС МАРГЛ. ТОЧНО ПО РАСПИСАНИЮ»
17.50 Д/Ф «ЛИНИЯ МАННЕРГЕЙМА»
18.45 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ЛЕСНОЙ ПРИЗРАК»
19.50 МОЯ ПЛАНЕТА
20.50 Х/Ф «ВОЙНА И МИР». «ВТОРЖЕНИЕ»
21.45 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
21.50 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.00 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. ВЬЕТНАМ»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «ДИКОЕ СЕРДЦЕ»
03.00 НОЧЬ/ПРОСТРАНСТВО//ЛЕПОРК
03.30 Х/Ф «ТАКАЯ, КАК ТЫ ЕСТЬ»
05.25 Х/Ф «ВОЙНА ХАНЫ»

Хүндэтэ наһанай нүхэр, эн-хэргэн эхэ, олон ашанар, эзэнэ-рэй эжы ТАБХАРОВА Сэсэгма Балдоржиевна!
60 жэлэйшни ойн баяраар хани халуунаар амаршалаад, үрээлэй найхан үгэнүүдые хүргэхэнай:
Углөө бүри улаан нарага утгажа,
Угэр бүри үгын найханаше гуулажа,

Ури бэеынгээ жаргал үзэжэ,
Аша, гушанараа хаража,
Ушөө олон жэлүүдтэ
Амгалан тайбан хуугтат гаа.
Сар жэлэй ошоошье наа,
Согтой дорюун зангаа,
Зула шэнги багаржа,
Убшэ зоболон үзэнгүй,
Элхэ элүүр
ажалуухуеетнай хүсээнбү!

Амаршалагшад:
наһанайн нүхэр
үхибүүдээрээ,
аша,
эзэнэртээ.
Түнхэнэй аймагай Тоорын хүү-гэдэй сэсэрлигыг эрхилэгшэ Ели-завета Санжеевна КИРИЛЛОВАЕ 55 наһанайн ойн баяраар үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди!
Он жэлэй ошохо бүри омог дорюун зангаа,
Жэл ерэхэ бүри жаргалтай хүкюун шэгтээ,
Омогтой суутай бахуеетнай тангаа
Доро дохин хүсээнбү бултагаа.
Түнхэнэйнай табан хүсээн, хага бурхаг
Түмэн жэлдэ танишемнай харалсажа, заһажа залажа,
Абаржа, аршала байхань болтогой!

Ухибүүдын, түрэлхидын.

«ҮДЭР БҮРИ ЖАРГАЛ ҮЗЭЖЭ...»

Бүхы наһаараа Хяагтын аймагай Алтайн дунда хургуулида багшаар амжалтатай ажаллаһан хүндэтэ эгэ-шэмнай, энэрхы найхан сэдэ-хэлтэй эхэ, хүлгэн эжы, Буряад Республикын габыята багша Вера Цырендоржиевна ОЧИРОВА эдэ үдэрнүүдтэ түрэнэн үдэрөө тэм-дэлэжэ байна. Дүршэл ехэтэй багша мүнөө үедэ Хяагта хотынгоо 3-дахы дунда хургуулида багшалан.
Республикын хүдөө ажахын габыята хүдэлмэрилэгшэ Намса-рай Галсанович наһанайнгаа хани нүхэртээ олон үхибүүдые гарын ганзагада, хулын дүрөөдэ хүргөө. Мүнөө аша эзэнэртээ туһалжа байна. Түрэнэн үдэрөөрнэ халуу-наар амаршалаад, үнэн зүрхэ-нэйнгөө үрээл үгэнүүдые дам-жуулахманай:

Хүндэтэ манай Вера ЦЫРЕНДОРЖИЕВНА!
Олон зондоо жэшэ харуулжа,
Түмэн зоной түрүү боложо,
Ури хүүгэд, ашанартаа туһалжа,
Углөө бүри нара хаража,
Угэр бүри жаргал үзэжэ,
Үндэр наһа наһалжа,
Улзы хэшэгтэй, зол ехэтэй,
Үргэн сэдэхэлтэй, элүүр энхэ,
Бурхантай, бүян элбэгтэй,
Буряад орондоо хүндэтэй,
Амгалан тэнюун, баяртай Ажагуухатнай болтогой!

Амаршалагшад -
Сэрэгма, Сергей
ДОНДОВОУА.
Улаан-Үдэ хото.

Высококвалифицированные адвокаты ведут гражданские, уголовные, административные, арбитражные, дела любой сложности.
Тел.: 8-914-636-777-4.

Среда, 15

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
... «РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «ОДИН ДЕНЬ АЛЕКСАНДРЫ ПАХМУТОВОЙ»
10.50 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
11.50, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

12.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.45 М/Ф «СИНЕГЛАЗКА»
13.00 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
14.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТУРЕЦКОГО»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «ЛЕТУЧИЙ ОТРЯД»
23.50 «ПО ТУ СТОРОНУ ЖИЗНИ И СМЕРТИ. АД.»
00.50 ФЕСТИВАЛЬ «СЛАВЯНСКИЙ БАЗАР-2009»
01.55 ВЕСТИ +
02.15 Х/Ф «МЕЧЕННЫЕ»

КУЛЬТУРА

11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
«В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.20 Х/Ф «НЕ ИМЕЙ 100 РУБЛЕЙ...»
11.50 ТЕЛЕТЕАТР. КЛАССИКА. СЕРГЕЙ ЕВЛАХИШВИЛИ НА ТВ
13.15 Т/С «РОБИН ГУД»
14.05 75 ЛЕТ ОЛЕГУ ЦЕЛКОВУ. ЭПИЗОДЫ
15.35 УРОКИ РУССКОГО. Н.В. ГОГОЛЬ «ТАРАС БУЛЬБА»
16.35 Д/С «СОКРОВИЩА ПРОШЛОГО»
17.00 М/С «СЕРЕБРЯНЫЙ КОНЬ»
17.25 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.45 Д/Ф «ИРЛАНДСКИЙ ВОЛКОДАВ»
17.50 Т/С «СКИППИ»
18.20 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ». «ЗАТЕРЯННЫЕ ОЗЕРА ТИХОГО ОКЕАНА»

21-62-62

18.50 Д/Ф «НИКОЛАЙ РИМСКИЙ-КОРСАКОВ»
19.00 СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР ЗАПАДНОГЕРМАНСКОГО РАДИО
02.35 Д/Ф «АМАЛЬФИТАНСКОЕ ПОБЕРЕЖЬЕ»
20.00 КТО МЫ? «КРОВЬ НА РУССКОЙ РАВИНИНЕ»
20.50 К 75-ЛЕТИЮ А. ШИРВИНДТА. «ТЕАТРАЛЬНАЯ ЛЕТОПИСЬ»
21.20, 02.55 Д/С «КАК СОЗДАВАЛИСЬ ИМПЕРИИ». «МИР ДА ВИНЧИ»
22.05 Д/Ф «ИЛЬЯ ЭРЕНБУРГ. СОБАЧЬЯ ЖИЗНЬ»
23.00 Х/Ф «МОЙ ЛЮБИМЫЙ КЛОУН»
00.50 Т/С «МИДЛМАРЧ»
03.45 Д/Ф «АНТОНИ ВАН ЛЕВЕНГУК»

Ариг Ус

ПРОФИЛАКТИКА
17.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
17.20 Т/С «ОСТАТЬСЯ В ЖИВЫХ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.20 «АБИТУРИЕНТ-2009»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 Т/С «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «ДАЖЕ НЕ ДУМАЙ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

06.15 «ЕСТЬ РАЗГОВОР»
06.45 НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
19.00, 23.30 «24»
19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
21.00 «СОЛДАТЫ-8»
22.00 «ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»: «СМЕРТЬ В БЕЛОМ ХАЛАТЕ»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧТИВО»
00.15 Х/Ф «ПОГРАНИЧНЫЙ ГОРОДОК»
02.20 «НОВОСТИ ДНЯ»
03.00 «ТАЙНЫ ВАШЕЙ СУДЬБЫ. ЭЗО ТВ»
05.00 Д/Ф «НЛО: РУССКАЯ ВЕРСИЯ»
05.25 НОЧНОЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ

СТС «БАЙКАЛ»

18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
ПРОФИЛАКТИКА
06.00 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
18.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
19.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
20.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
21.00 Х/Ф «ПЕРЕКРЕСТОК»
22.00 Х/Ф «МОЛОДОЖЬ»
23.50 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
00.00 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
01.00 Х/Ф «МОЛОДОЙ ЛЕЙТЕНАНТ»
03.15 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

15.00 ОСОБО ОПАСЕН!
15.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ

17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ПРАВИЛО ЛАБИРИНТА»
22.15 Т/С «ПСЕВДОНИМ «АЛБАНЕЦ»-2»
23.10 ОЧНАЯ СТАВКА
00.20 Х/Ф «АБСОЛЮТНАЯ ВЛАСТЬ»
02.35 ГЛАВНАЯ ДОРОГА
03.10 «ТЫ СМЕШНОЙ!»
04.00 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
05.00 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.05 Т/С «АЭРОПОРТ»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30, 14.30, 17.30, 00.20 СЕЙЧАС
11.40 Т/С «РОЖДЕННЫЕ УБИВАТЬ. АКУЛЫ»
12.40 Д/Ф «КОРРОТА НЕСГИБАЕМЫХ. ТОМАС КОЛЕСНИЧЕНКО»
13.35 «ЗАТЕРЯННЫЙ МИР»
14.45 МОЯ ПЛАНЕТА
15.40 Д/Ф «КОГДА ПОГОДА ИЗМЕНИЛА ИСТОРИЮ. ТРАГЕДИЯ «ЧЕЛЛЕНДЖЕРА»»
16.30 Д/Ф «ПЯТЬ ПУЛЬ ДЛЯ ЛЕННОНА»
17.50 Д/С «ДУЭЛЬ РАЗВЕДОК. РОССИЯ-ГЕРМАНИЯ»
18.45 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. В ОБЪЯТИЯХ АКУЛ»
19.50 МОЯ ПЛАНЕТА
20.50 Х/Ф «ВОЙНА И МИР». «МЕЖДУ ГЕТАПО И ПАРТИЗАНАМИ»
21.45 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
21.50 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.00 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. ГЕПАРД»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «НЕ БУДИТЕ СПЯЩЕГО ПОЛИЦЕЙСКОГО»
02.55 НОЧЬ/СЛОВА/КУРИЦЫН
03.25 Х/Ф «ОБМАНЩИКИ»
05.15 Х/Ф «ЕГИПТИЯНИН»

Четверг, 16

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
... «РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «ТОЛИ»
10.15 «БУРЯД ОРОН»
10.50 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
11.50, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.45 М/Ф «СЛОНЕНОК»
12.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
14.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТУРЕЦКОГО»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «ЛЕТУЧИЙ ОТРЯД»
23.50 «РОМАН С КАРЦЕВЫМ. ГРУСТНЫЙ КЛОУН»
00.50 ФЕСТИВАЛЬ «СЛАВЯНСКИЙ БАЗАР-2009»
01.55 ВЕСТИ +
02.15 Х/Ф «10»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС» (РУС.)
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ПЕРЕПОЛОХ»
13.05 «ЖИВОЕ ДЕРЕВО ремесел»
13.15 ТЕЛЕТЕАТР. КЛАССИКА. МИХАИЛ КОЗАКОВ НА ТВ
14.10 Т/С «РОБИН ГУД»
15.45 Д/Ф «ПУТЬ НА ГОЛГОФУ. (ПОСЛЕДНИЕ ДНЕВНИКИ НИКОЛАЯ II)»
16.15 УРОКИ РУССКОГО. Н.В. ГОГОЛЬ. «ТАРАС БУЛЬБА»
16.35 Д/С «СОКРОВИЩА ПРОШЛОГО»
17.00 М/С «СЕРЕБРЯНЫЙ КОНЬ»
17.25 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»
17.45 Д/Ф «БУЛЬМАСТИФ»
17.50 Т/С «СКИППИ»
18.20 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ». «КОРОЛЬ ЗИМОРОДКОВ»
18.50 Д/Ф «УРБАН II»
19.00 БУДАПЕШТСКИЙ ФЕСТИВАЛЬНЫЙ ОРКЕСТР
20.00 КТО МЫ? «КРОВЬ НА РУССКОЙ РАВИНИНЕ»
20.50 К 75-ЛЕТИЮ А. ШИРВИНДТА. «ТЕАТРАЛЬНАЯ ЛЕТОПИСЬ»
21.20, 02.55 Д/С «КАК СОЗДАВАЛИСЬ ИМПЕРИИ». «НАПОЛЕОН - СТАЛЬНОЙ МОНСТР»
22.05 ЧЕРНЫЕ ДЫРЫ. БЕЛЫЕ ПЯТНА
22.50 Х/Ф «ЦАРЕУБИЙЦА»
00.50 Т/С «МИДЛМАРЧ»
02.35 Д/Ф «ПОН-ДЮ-ГАР - РИМСКИЙ АКВЕДУК БЛИЗ НИМА»
03.45 Д/Ф «ГУСТАВ КЛИМТ»

21-62-62

08.00 «ТАКСИ»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2009». ПОГОДА
08.45 М/Ф
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 Х/Ф «ДАЖЕ НЕ ДУМАЙ»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «КОТОПЕС»
12.30 М/Ф «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА-ПОДРОСТКА»
13.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»
17.20 Т/С «ОСТАТЬСЯ В ЖИВЫХ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.20 «АБИТУРИЕНТ-2009»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 Т/С «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «НЕНАСЫТНЫЕ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.15, 12.30, 16.30, 23.30 «24»
06.45 НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.35 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.35 «СОЛДАТЫ-8»
09.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 «ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
12.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
13.00 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
14.00 Х/Ф «ПОГРАНИЧНЫЙ ГОРОДОК»
15.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «СМЕРТЬ ПО СЕМЕЙНЫМ ОБСТОЯТЕЛЬСТВАМ»
17.00 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
18.00 «В ЧАС ПИК»
19.00 «РАДАР-СПОРТ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
21.00 «СОЛДАТЫ-8»
22.00 «СЕКРЕТНЫЕ ИСТОРИИ»: «ПРИГЛАШЕНИЕ НА СМЕРТЬ»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧТИВО»
00.15 Х/Ф «ПСЫ-ВОИНЫ»
02.15 «НОВОСТИ ДНЯ»
03.00 «ТАЙНЫ ВАШЕЙ СУДЬБЫ. ЭЗО ТВ»
05.00 «НЛО: РУССКАЯ ВЕРСИЯ»
05.25 «НОЧНОЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ»

СТС «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
09.00 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Т/С «КАДЕТСТВО»
13.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
14.00 М/С «КИМ ПЯТЬ С-ПЛУСОМ»
14.30 М/С «ЧАРОДЕЙКИ»
15.00 М/С «101 ДАЛМАТИНЕЦ»
15.30 Х/Ф «ВСЕ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ ЗАКА И КОДИ»
16.00 Т/С «САБРИНА - МАЛЕНЬКАЯ ВЕДЬМА»
16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
18.30 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 Т/С «КРЕМЛЕВСКИЕ КУРСАНТЫ»
21.00 «ЛЮБОВЬ - НЕ ТО, ЧТО КАЖЕТСЯ...»
22.00 Х/Ф «ВНУТРЕННЕЕ РАССЛЕДОВАНИЕ»
00.00 6 КАДРОВ
00.30 «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
01.00 Х/Ф «МОРЕ ЛЮБВИ»
03.10 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.05 Т/С «ЛЕБЕДИНЫЙ РАЙ»

10.00 «ПОВАР И ПОВАРЯТА»
10.25 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» ЕКАТЕРИНА РОЖДЕСТВЕНСКАЯ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.15 ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. РАССЛЕДОВАНИЕ
12.00 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ПРАВИЛО ЛАБИРИНТА»
22.15 Т/С «ПСЕВДОНИМ «АЛБАНЕЦ»-2»
23.10 ОЧНАЯ СТАВКА
00.20 Х/Ф «ИСКУПЛЕНИЕ»
02.35 «ТЫ СМЕШНОЙ!»
03.30 Х/Ф «ТЕМНЫЕ ВОДЫ»
05.15 Т/С «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА»
06.10 Т/С «АЭРОПОРТ»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30, 14.30, 17.30, 00.20 СЕЙЧАС
11.40 Т/С «РОЖДЕННЫЕ УБИВАТЬ. ЗМЕИ»
12.40 Д/С «ДУЭЛЬ РАЗВЕДОК. РОССИЯ-ГЕРМАНИЯ»
13.35 «ЗАТЕРЯННЫЙ МИР»
14.45 МОЯ ПЛАНЕТА
15.30 Д/С «ВЫЖИТЬ ВОПРОКИ... СПАСИТЬ ИЗ АМАЗОНКИ»
16.30 Д/Ф «АСПИРИН ДЛЯ БРЮСА ЛИ»
17.50 Д/С «ТЕРРОР В СТИЛЕ РЕТРО»
18.45 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. КИТ УБИЙЦА»
19.50 МОЯ ПЛАНЕТА
20.50 Х/Ф «ВОЙНА И МИР». «КОЛЛАБОРАЦИОНИСТЫ»
21.45 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
21.50 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.00 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. СЛОНЫ. ВОЗВРАЩЕНИЕ К ПРИРОДЕ»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «ПУТЬ НА ЗАПАД»
03.25 НОЧЬ/ИНТЕЛЛЕКТ/ЧЕРНИГОВСКАЯ
03.55 Х/Ф «КОРОЛЬ ЛИР»
06.20 Х/Ф «СЛЕПОЙ УЖАС»

Пятница, 17

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
... «РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. ГЕОРГИЙ ТОВСТОНОВ»
10.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
11.50, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.45 М/Ф «ПЕТУХ И КРАСКИ»
13.00 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
14.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТУРЕЦКОГО»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

05.40 «ПАНДЫ НА СВОБОДЕ»
06.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.05, 09.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. ГЕОРГИЙ ТОВСТОНОВ»
10.55 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
11.50, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.45 М/Ф «ПЕТУХ И КРАСКИ»
13.00 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
14.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ ТУРЕЦКОГО»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

21-62-62

21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 «ЮРМАЛА». ФЕСТИВАЛЬ ЮМОРИСТИЧЕСКИХ ПРОГРАММ
23.55 РОЖДЕСТВЕННАЯ ЦЕРЕМОНΙΑ ЗАКРЫТИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЯ «СЛАВЯНСКИЙ БАЗАР В ВИТЕБСКЕ»
01.30 Х/Ф «СМОКИНГ ПО-РЯЗАНСКИ»
07.30 «ЕВРОНЬЮС» (РУС.)
11.00, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 «ДОБРОЕ УТРО»
13.20 КАБАЧОК «13 СТУЛЬБЕВ»
14.30 Т/С «РОБИН ГУД»
16.00 Д/Ф «ХЮЭ - ГОРОД, ГДЕ УЛЫБАЕТСЯ ПЕЧАЛЬ»
16.15 УРОКИ РУССКОГО. Н.В. ГОГОЛЬ. «ТАРАС БУЛЬБА»
16.35 Д/С «СОКРОВИЩА ПРОШЛОГО»
17.00 М/С «СЕРЕБРЯНЫЙ КОНЬ»
17.25 М/Ф «НУ, ПОГОДИ!»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

17.45 Д/Ф «ТАКСА»
17.50 Т/С «СКИППИ»
18.20 Д/С «НАЕДИНЕ С ПРИРОДОЙ»
18.50 Д/Ф «ОТКУДА МЫ? КТО МЫ? КУДА МЫ ИДЕМ?.. ПОЛЬ ГОГЕН»
19.00 БУДАПЕШТСКИЙ ФЕСТИВАЛЬНЫЙ ОРКЕСТР. ДИРИЖЕР ИВАН ФИШЕР
03.35 Д/Ф «БЛЕНХЕЙМ. ЗАМОК И ПАРК ГЕРЦОГОВ МАЛЬБОРО»
20.00 «СМЕХОНОСТАЛГИЯ»
20.50 ЮБИЛЕЙ ГАЛИНЫ АНИСИМОВОЙ. «ЧЕГО ЖЕЛАТЬ? О ЧЕМ ТУЖИТЬ?..»
21.35 Х/Ф «БЕЛАЯ ГОРЯЧКА»
23.35 ЛИНИЯ ЖИЗНИ. ПАВЕЛ ЛУНГИН
00.50 Т/С «МИДЛМАРЧ»
01.50 БЕЛА ФЛЕК И ГРУППА ФЛЕКТОУНС

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 «АБИТУРИЕНТ-2009». ПОГОДА
08.45 М/Ф

09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 Х/Ф «НЕНАСЫТНЫЕ»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «КОТОПЕС»
12.30 М/Ф «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА-ПОДРОСТКА»
13.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»
17.20 Т/С «ОСТАТЬСЯ В ЖИВЫХ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.20 «АБИТУРИЕНТ-2009»
19.30 Т/С «УНИВЕР»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 «ИНТУИЦИЯ»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ»
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 «COMEDY WOMAN»
00.30 АТАКА КЛОУНОВ

№27(21721)

Дүхэрнэ

№27(636)

Тивиком

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Новости', 'Радар-Спорт', 'Новости ЭНЭ ЦАГТ'.

СТС - БАЙКАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Тайны следствия', 'Солдаты-8', 'Новости Дня'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Галилео', 'Т/С Кадетство', 'Неслабый пол'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Шнур вокруг света', 'Средний класс', 'Суд присяжных'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Моя планета', 'Самые громкие русские сенсации', 'Лекарство последней надежды'.

Суббота, 18

Первый канал

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Новости', 'М/Ф Осторожно, щука!', 'Наши соседи'.

Россия

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Х/Ф Кольцо из Амстердама', 'Сельский час', 'Вести-Бурятия'.

Отдел рекламы 21-62-62

Культура

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Европьюс (рус.)', 'Библейский сюжет', 'Х/Ф Верьте мне, люди'.

Ариг Ус

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Восточный экспресс', 'Жизнь, полная радости', 'Улан-Удэ: инструкция по применению'.

Отдел рекламы 21-62-62

Тивиком

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Школа ремонта', 'Д/Ф Приключения иностранцев в России', 'Д/Ф Пропащие'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Сегодня утром', 'Москва - Ялта - Транзит', 'Сегодня'.

Отдел рекламы 21-62-62

СТС - БАЙКАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Дорогая передача', 'Голые и смешные', 'Сеанс для взрослых'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'М/Ф Битва на острове сокровищ', 'М/С Бэтмен-2', 'Сказки Баженова'.

Отдел рекламы 21-62-62

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Т/С Закон и порядок', 'Самые громкие русские сенсации', 'Лекарство последней надежды'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Д/С Кладовик', 'Д/С Билет в приключение', 'М/С Полай - Приключения продолжатся'.

Воскресенье, 19

Первый канал

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Новости', 'М/Ф Сказка о попе и о работнике его Балде', 'Х/Ф Принцесса-Лебедь'.

Россия

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'М/Ф Бременские музыканты', 'По следам бременских музыкантов', 'Х/Ф Отпуск за свой счет'.

Отдел рекламы 21-62-62

Культура

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Европьюс (рус.)', 'Обыкновенный концерт', 'Х/Ф Школа мужества'.

Ариг Ус

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Измени свой мир', 'Благая весть', 'Улан-Удэ: инструкция по применению'.

Отдел рекламы 21-62-62

Тивиком

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Женская лига', 'Улан-Удэ: инструкция по применению', 'Битва экстрасенсов'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Сегодня утром', 'Москва - Ялта - Транзит', 'Сегодня'.

Отдел рекламы 21-62-62

СТС - БАЙКАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Прогноз погоды', 'Новая рождественская сказка', 'М/Ф Гадкий утенок'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Х/Ф Игра всерьез', 'Дикий мир', '11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Сегодня'.

Отдел рекламы 21-62-62

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Квартал', 'Х/Ф Мстители', 'Х/Ф Гамлет', 'Т/С Аэропорт'.

5 КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'Д/С Призраки', 'Д/С Билет в приключение', 'М/С Полай - Приключения продолжатся'.

Real estate advertisement: 'Продается пятистенный дом (10х7) на вывоз по адресу: с.Бичура ул.Октябрьская, 112. Цена договорная. Тел. дом.: 41-3-21 в веч. время Сот.: 8-914-362-78-74.'

Real estate advertisement: 'Продается новый брусовой дом 7х8, баня, гараж, скважина, участок 10 соток в п.Исток. Цена 1 млн. 300 тыс. руб. Тел.: 8-924-655-81-08.'

Real estate advertisement: 'Продажа и аренда юрт. Тел.: 89246570148. Includes details about yurt location and contact information.

По единодушному мнению буддистов, феномен "нетленное тело" стал возможным только потому, что Хамбо Лама Итигэлов, уходя в мир иной, в подлинном смысле достиг высшего просветления. Но настоящий буддист должен быть абсолютно чист по мыслям и действиям еще при жизни. Только тогда открывается путь к высшему просветлению.

Поэтому Д.Д.Итигэлов как истинный буддист смысл земной жизни, ее главное богатство не только видел, но только понимал, но и, прежде всего, выражал в беспрестанном совершенствовании через благодарения, через осуществление чистых и добрых намерений. Причем это особое богатство он начал формировать в себе еще с молодых лет, благодаря, по его признанию, раннему накоплению благодарений. И не удивительно то, что произошло с Итигэловым. Ведь вся его земная жизнь протянулась бесконечной цепочкой высоконравственных, благородных деяний, была наполнена постоянным проявлением глубокого сострадания к людям независимо от веры.

В своем послании к верующему народу Д.Д.Итигэлов призывал: "Будьте чистыми среди моря грязи в опасное и смутное время. Пусть пять светлых и добрых устремлений ваших не будут тронуты инеем или градом! Этими словами довозу Учение (имеется в виду буддийское - В.А.) для напоминания и сохранения. Нашедшего человеческую драгоценную свободу - трудно найти! Встретившего Драгоценное Учение Будды - трудно встретить!...Бесстрастно изучив земную жизнь, начинайте с сегодняшнего дня Практику Десяти Благих деяний - незамедлительно!!! (отдельный отрывок из послания Д.Д.Итигэлова, переведенного ХХIV Хамбо Ламой Дамбой Аюшеевым - В.А.).

Буддийский священнослужитель Даца Доржо Итигэлов родился в 1852 году. Оставшись еще в раннем возрасте сиротой, он воспитывался у зажиточного по тем временам Надмита Батуева в местности Оронгой (ныне - Иволгинский район РБ). Достигнув 16 лет, он отправился на учебу в Ачинский дацан (буддийский храм) Хоринский Степной думы (ныне - Хоринский район РБ). В те годы этот дацан являлся одним из самых известных в Забайкалье по уровню образованности своих лам-священнослужителей. Там Даца Доржо Итигэлов провел около 20 лет, изучая санскрит, тибетский язык, логику, философию. Свои знания в области буддийских наук он далее совершенствовал в Цугольском и Агинском дацанах (ныне - Забайкальский край), затем служил в Тамчинском дацане (ныне расположен в селе Гусиноозеро Селенгинского района РБ). В этот период успешно защитился на звание габжи-ламы, что по нынешним меркам соответствует ученой степени кандидата философских наук. Вернувшись в Янгажинский дацан в местности Оронгой, Даца Доржо Итигэлов стал штатным буддийским философом. Надо отметить, что занять это место было очень трудно и почетно по тем временам, потому что штатные ламы, как правило, состояли на государственном обеспечении Российской империи.

В 1904 году Д.Д.Итигэлов назначается ширээтуем (настоятелем) Янгажинского дацана. 24 марта 1911 года его выдвинули в число десяти кандидатов на пост Пандито Хамбо Ламы - главы буддистов Восточной Сибири, фактически приравненного тогда к статусу высшего буддийского иерарха всей России. Грамотой от 11 апреля 1911 года Иркутского губернатора он был утвержден в статусе XII Пандито Хамбо Ламы, в звании Верховного главы всех буддийских монастырей (дацанов) Российской империи.

Будучи еще Хамбо Ламой, Д.Д.Итигэлов был признан перерожденцем I-го Хамбо Ламы Дамба Даржа Заяева. Находясь на этом посту, он прилагал большие усилия для расширения ламам в среде мирян духовно-просветительской деятельности, особенно в деле издания для них религиозной и светской литературы. В нем тогда с особой силой проявлялся культ нравственной чистоты, милосердия, заботы обо всех верующих независимо от религиозно-конфессиональной принадлежности.

За свою работу, а также за патриотизм и верное служение Отчизне неоднократно награждался медалями от российского правительства и губернского Восточной Сибири. В подтверждение сказанного можно привести некоторые факты из его биографии. В годы Первой мировой войны Хамбо Лама Итигэлов выступил одним из главных инициаторов и организаторов "Общесибирского общества", которое активно занималось сбором денег на нужды воюющих на фронте российских солдат и офицеров и раненых в госпиталях и лазаретах. Уже к концу 1915 года верующими бурятами, представителями буддийского духовенства и национальной интеллигенции было пожертвовано 150.000 рублей. На эти деньги "Общесибирское общество" содержало 21 койку на Кавказском театре войны, лазарет в 30 коек в Петрограде, несколько коек в лазарете на Западном фронте. Также после посещения в начале 1915 года всех дацанов Хамбо Лама Итигэлов распорядился срочно организовать сбор средств на приобретение товаров повседневной потребности для воюющих на фронте и лежащих в госпиталях и лазаретах

наших солдат и офицеров. Эти товары солдаты и офицеры получили к Пасхе. Кроме того, в прифронтовые госпитали и походные лазареты по распоряжению Д.Д.Итигэлова в целях оказания помощи и лечения раненых были направлены эмчи-ламы (лекари) во главе Кенсур Хамбо Ламой Иролтуевым. Кстати, все ламы-лекари прошли войну без потерь и вернулись в свои дацаны.

В биографии Д.Д.Итигэлова важное место занимает 1913-й год. В указанном году он участвовал по специальному приглашению в праздновании 300-летия Дома Романовых и в освящении буддийского храма в столице Российской империи в г. Санкт-Петербурге, во время которого произнес поздравительную речь от имени не только верующих, но и всех светских бурят. Даца Доржо Итигэлов тогда был лично царем Николаем II награжден орденом.

Кстати, инициатор строительства этого храма, известный буддийский деятель России Агван Доржиев являлся ближайшим сподвижником и соратником Хамбо Ламы Даца Доржо Итигэлова. Хамбо Лама Итигэлов глубоко уважал и ценил его за многолетнюю титаническую дея-

тельности, направленную на сближение России с Тибетом. Ведь именно Агван Доржиев, будучи в Лхасе при дворе Далай Ламы XIII Тубден Чжамцо в качестве его духовного наставника, сумел сыграть крупную роль в конце XIX - начале XX вв. в деле постепенной и последовательной переориентации во внешней политике правительства Тибета на Север, на Российскую империю. В этот период, по мере углубления общего кризиса Цинской империи ее реальная власть в Тибете донельзя ослабла, поэтому власть в этой высокогорной стране фактически перешла в руки правительства Далай Ламы и его органов на местах. Ярким свидетельством такой ситуации явилось то, что Цинский Китай оказался даже не способным хоть как-то противостоять английской экспансии Тибета в 1904 году. В результате и, прежде всего, в целях безопасности Далай Лама вынужден был покинуть Лхасу и переехать почти на три года в столицу Монголии - в Ургу. За это время Далай Лама по настоянию и с непереманным участием Агвана Доржиева имел ряд встреч с официальными представителями правительства России (ранее А.Доржиев в ранге дипломатического представителя Далай Ламы с идеей сближения с Тибетом выезжал в Россию, вел переговоры с российскими министрами, принимался российским государем Николаем II). Курс на сотрудничество и сближение с Тибетом всячески приветствовался российской стороной как в Санкт-Петербурге, так и в Урге. Но процесс, увы, дальше слов никак не продвинулся. В итоге, думается, уникальный шанс на получение реального патроната над Тибетом со стороны Российской империи был упущен.

Агван Доржиев во время пребывания в Санкт-Петербурге в качестве полномочного представителя Далай Ламы вдохновился чрезвычайно плодотворной идеей - идеей строительства первого буддийского храма в столице России. Храм должен был, в его понимании, не только служить делу познания и углубления великого учения Будды, но и стать воротами Тибета для поданных российского государства. И это ему блестяще удалось осуществить. По воспоминаниям английского ученого-ориенталиста Джона Спеллинга, Агван Доржиев так повел свою конфиденциальную беседу в Царском Селе с Его Императорским Величеством, что "его обаяние и сила убеждения позволили получить высочайшее соизволение разрешить строительство буддийского храма в столице империи".

Однако оба великих сподвижника неординарно встретили весть об Октябрьской революции. Агван Доржиев воспринял ее с большими надеждами, тогда как Д.Д.Итигэлов к этой вести отнесся с недоверием и опасением.

Д.Д.Итигэлов с поста Хамбо Ламы ушел в конце 1917 года "по мотивам болезни", но многие его современники, особенно - ламы, считали, что он добровольно оставил должность высшего иерарха буддистов России, потому что обладал божественным даром предвидения, т.е. он предвидел неотвратимо грядущие трагические события в российском государстве. Об особом даре предвидения свидетельствует и факт его встречи в 1921 г. с Агваном Доржиевым, только вернувшимся из Монголии. Итигэлов предупредил Доржиева о грядущей

опасности: "Зря Вы сюда вернулись. Лучше бы Вы остались за границей. Наступят тяжелые годы, когда начнут аресты лам. Попадете к ним в руки - живым они Вас не оставят". Агван Доржиев (арестован в ноябре 1937 года и погиб в феврале 1938 года в сталинских застенках) в ответ спросил Д.Д.Итигэлова: "А ты почему не уезжаешь за границу?". На это он среагировал очень спокойно: "Меня они не успеют взять".

После ухода с поста Хамбо Ламы Д.Д.Итигэлов в 1918 году вернулся простым ламой в Янгажинский дацан, в котором как раз ранее был ширээтуем (настоятелем). До этого он принял активное участие в работе Всебурятского съезда, проходившего в Гусиноозерском дацане в июле 1917 года. По предложению Д.Д.Итигэлова съезд рассмотрел и утвердил новое "Положение о ламастском духовенстве Восточной Сибири". Тем не менее, в дальнейшем, будучи простым ламой, он приложил немало усилий для сохранения и предотвращения погромов и ограблений дацанов в переломные 20-е годы. А их, увы, в те революционные годы происходило немало.

Умер Д.Д.Итигэлов в 1927 году. Как истинный буддист-практик, после смерти великого монгольского хана. Но не только указанные выше числа символически для биографии Итигэлова. Имя (двойное) и фамилия XII Хамбо Ламы также имеют глубоко знаковый характер. Даша в переводе с тибетского означает счастье, благоденствие, процветание, а Доржо - алмаз, а вместе взятые имеют необычное значение - счастливый алмаз. Итигэлов, точнее говоря, Итигэл, Этигэл с бурятского языка переводится как вера. И действительно, Итигэлов не только при жизни, но и после нее, вернувшись в постжизненном пространстве в виде своего нетленного тела, олицетворяет собой великую веру, непреходящую нравственную ценность благоденствия, счастья, драгоценную вечность алмаза.

С точки зрения науки буквально все, что связано с телом XII Пандито Хамбо Ламы Д.Д.Итигэлова, поражает. Нетронутый тленом Хамбо Лама Итигэлов внешне узнаваем, у него сохранились на месте нос, уши, глаза (они закрыты), пальцы рук. У него гнутся суставы, включая самые мелкие на пальцах. Хорошо сохранились зубы, волосы, ресницы, брови.

ФЕНОМЕН ИТИГЭЛОВА, ПОТРЯСШИЙ МИР

В сентябре 2002 года весь цивилизованный мир был потрясен, узнав о настоящей сенсации, связанной с открытием феномена нетленного тела усопшего еще в 1927 году Хамбо Ламы (высшего иерарха буддистов России) Итигэлова. Буддисты Бурятии это явление назвали "эрдэни мунхэ бэ", т.е. "драгоценным нетленным телом". И оно незамедлительно стало культовым, закономерно превратившись в объект всеобщего поклонения верующих, массового паломничества туристов. В дни открытия доступа к нетленному телу Итигэлова в главном храме буддистов Бурятии - Иволгинском - очереди желающих увидеть (а для верующих - причаститься к священному телу "просветленной личности") обычно напоминают длиннющие цепочки людей к Мавзолею Ленина в советские времена.

Так что же это за феномен Итигэлова? Как понять "нетленное тело" вопреки элементарным законам живой природы? Не является ли все это хорошо продуманной духовной акцией? Думается, что нет.

ред смертью он дал последние наставления своим ученикам и попросил их начать читать "Хуга Намши", специальную молитву-благопожелание для умершего. Ученики, естественно, не осмелились читать ее в присутствии живого учителя. Тогда Д.Д.Итигэлов начал сам читать эту молитву, которую постепенно подхватили его ученики. Читая и одновременно войдя в состояние медитации на "Ясный Свет Ума", т.е. достигнув высшего просветления, он ушел из этой жизни.

Перед тем, как уйти в Нирвану, Д.Д.Итигэлов завещал строго своим ученикам навещать и посмотреть его тело через 30 лет, затем через 75 лет поднять его из-под земли. В позу лотоса, в которой Д.Д.Итигэлов находился, уходя из этого мира, его тело было помещено в саркофаг и похоронено в бумхане (своеобразный аналог мини-мавзола) в местности Хухэ-Зурхэн, что означает в переводе "голубое сердце" (ныне - Иволгинский район РБ). Она считалась святым местом, где традиционно хоронили знаменитых лам.

Но тело Д.Д.Итигэлова буддийские священнослужители выкопали через 28 лет (1955 г.), т.е. на два года раньше, чем он завещал. Удостоверившись в том, что с телом все обстоит нормально, в соответствии с завещанием Д.Д.Итигэлова его обратно закопали. В следующий раз монахи извлекли тело Хамбо Ламы на свет в 1973 г., но уже по собственной воле. Но и через 46 лет его тело осталось неизменным. В 2002 году подошел срок исполнить последний завет великого ламы, т.е. выкопать его окончательно через 75 лет после смерти. К этой дате ламы Иволгинского дацана под непосредственным руководством ХХIV (т.е. нынешнего) Хамбо Ламы Дамбы Аюшеева провели соответствующую подготовительную работу духовно и организационного плана. Здесь следует отметить большую инициативную деятельность ректора Буддийского университета "Даши Чойнхорлин" имени Д.Д.Заяева Ганжур-ламы, ширээтуя (настоятеля) Иволгинского дацана Дагба-ламы и других ведущих лам дацана.

И вот 11 сентября 2002 года по официальному разрешению Хамбо Ламы Дамбы Аюшеева и в целом с одобрения Буддийской Традиционной Сангхи России тело Д.Д.Итигэлова было поднято, затем со всеми необходимыми обрядами перевезено в Иволгинский дацан и помещено изначально в сидящем состоянии (в позу лотоса) в стеклянный саркофаг. За 75 лет его не тронул тлен.

В этой связи необходимо подчеркнуть, что 75 и 12 - знаковые числа в биографии Хамбо Ламы Итигэлова. Перерожденцем I Хамбо Ламы Дамба Даржа Заяева, прожившего ровно 75 лет, Даца Доржо Итигэлов родился через 75 лет после его смерти и стал XII Хамбо Ламой. Он также прожил 75 лет, а еще через 75 лет при ХХIV Хамбо Ламе Дамбе Аюшееве (т.е. по прошествии 12 Хамбо Ламы) нетленное тело Хамбо Ламы Итигэлова было извлечено из-под земли. Кроме того, значительная часть историков-монголоведов считает, что Чингисхан прожил ровно 75 лет (1152-1227). Тогда вырисовывается еще одна удивительная числовая закономерность: Хамбо Лама Итигэлов появился на свет ровно через 700 лет после рождения Тэмуджина и умер, следовательно, через те же 700 лет

Белковый состав тканей Хамбо Ламы соответствует белковому составу тканей, взятых от живого мужчины. Внутренние органы целы. Согласно двум актам судмедэкспертизы, никаких следов балъзамирования на теле не обнаружено. Состояние латаргического сна исследовавшие его ученые также исключают и свидетельствуют, что тело Хамбо Ламы Д.Д.Итигэлова производило впечатление тела живого человека.

Но то, что от нетленного тела Хамбо Ламы Итигэлова исходит какая-то положительная энергия, несомненно. По признанию главного хранителя тела Итигэлова ламы Иволгинского дацана, он ежедневно чувствует особую энергетику, излучаемую учителем, т.е. Итигэловым. То же самое подтверждают посетители дацана во время открытия доступа к нетленному телу Итигэлова (а такая возможность верующим предоставляется лишь несколько раз в году, во время крупных буддийских праздников), хотя здесь вполне можно допустить элемент самовнушения. Тем не менее, в феномене нетленного тела есть что-то такое, что сокрыто извне, что недоступно для человеческого чувства осмысления и познания, для разумного осмысления и понимания, что составляет область трансцендентного.

В том, что от прикосновения (мысленного и телесного) к нетленному телу Итигэлова можно получить действительно какой-то позитивный импульс, своеобразным образом удостоверился и автор данной статьи, которому по роду работы, т.е. как советнику Президента Республики Бурятия по религиозно-конфессиональным вопросам, не один раз доводилось во время посещения Иволгинского дацана поклоняться ему. Каждый раз после такого поклонения внутренне ощущалось трудное выражимое в словах духовно-ментальное очищение: заметно улучшалось настроение, повышался тонус, мысли становились светлыми, чистыми, сразу же хотелось сотворить что-то доброе, хорошее.

Большинство современных ученых по поводу феномена Итигэлова склонно считать, что он необъясним с точки зрения рациональной науки. Это нечто иррациональное, сверхчувственное, находящееся по ту сторону разума. И, в самом деле, феномен Итигэлова пока вообще (особенно - с позиции здравого смысла) не имеет объяснения: его целесообразно причислить к тем явлениям в мире, которые недоступны естественному человеческому пониманию.

Поэтому феномен Итигэлова, думается, следует интерпретировать в контексте его самореализации неким альтернативным способом, актуализируемым как раз в сфере вне научного знания. Но это - особая сфера человеческого знания. Сфера, не только выходящая за границы науки, но и имеющая очень мало общего с обыденным познанием. И тут, - по правомерному утверждению известного русского философа как яркое выражением теософским уклоном Петра Успенского (первая половина XX столетия), - мы сталкиваемся с очень важным фактом. Человек не знает самого себя. Он не знает своих пределов и собственных возможностей. Он не знает даже всей глубины своего незнания.

Мысли русского философа удивительным образом переключаются с

тем, что произошло с Д.Д.Итигэловым после его земной жизни. Феномен нетленного тела Итигэлова позволяет иначе, без былого скепсиса и иронии, с большим пониманием посмотреть на то, что в свое время утверждал П.Д.Успенский. Он вполне оправданно говорил в одной из своих лекций: "...нам необходимо понять, что по ходу развития человек должен стать другим существом, и нам следует научиться и постичь, в каком смысле и в каком направлении человек должен становиться другим существом.

Это может показаться странным, но мы должны осознать, что оно становится все более редким. Естественно, эти утверждения рожают множество вопросов: что значит превращение в другое существо по ходу эволюции? Что значит другое существо? Какие внутренние качества или черты могут развиваться в человеке и как это достигается? Почему не все люди могут развиваться и стать другими существами? Почему такая несправедливость? Отвечая на эти вопросы, П.Д.Успенский подчеркивал: "Главная идея состоит в том, что для становления другим существом человек должен очень желать этого на протяжении длительного времени. Преходящее или случайное желание, опирающееся на неудовлетворенность внешними условиями, не дает достаточного импульса. Эволюция человека зависит от понимания им того, что он может получить и что он должен ради этого отдать.

Истина заключается в том факте, что перед обретением каких бы то ни было новых способностей или сил, неизвестных человеку и отсутствующих у него, он должен обрести те способности и силы, каковыми он также не обладает..."

Феномен нетленного тела Итигэлова, если рассуждать в строгом следовании понятиям и идеям Успенского, действительно является "превращением другим существом". Но как это интерпретировать с позиции "рацио", понять с точки зрения науки? Как адекватно осмыслить его в свете современной философии? Вопросы остаются открытыми.

Видимо, феномен Итигэлова - по-особому одухотворенная телесность. Но что значит "по-особому одухотворенное состояние" и почему данное явление способно обуславливать факт нетленности тела? Этого, увы, на сегодня никто не может объяснить по существу вопроса.

Тем не менее, явление, связанное с фактом "нетленности тела" Итигэлова, всегда выносятся в центр внимания в системе обучения (на соответствующих занятиях) студентов Буддийского университета "Даши Чойнхорлин" имени Д.Д.Заяева при Иволгинском дацане. Этот феномен в последние годы нередко становится предметом оживленной полемики в светских учебных заведениях республики - в университетах Бурятии. В частности, его явление "нетленности" - с самых различных позиций и точек зрения стали обсуждать на семинарских занятиях по таким курсам как Философия естествознания, Теоретическая и социальная философия, "Культурология", Социология, Философия религии, Религиоведение, во время рассмотрения проблем взаимоотношения биологического и социального, вопросов, затрагивающих вопросы человеческого существования, жизни и смерти и т.д. То же самое происходит и на научно-философских диспутах во время проведения вузовских методологических семинаров.

Феномен нетленного тела Итигэлова подобно зашифрованному символу пока не готов раскрыть людям свою уникальную тайну. Дело остается за будущими. За каким именно - далеким или близким, покажет время. И тут, по всей вероятности, никак не обойтись без объединения и заинтересованных усилий ученых, философов и теологов.

В.АНТОНОВ,
доктор философских наук,
профессор,
заслуженный деятель науки
Российской Федерации.

ПРИМЕЧАНИЯ

¹Цит. по: Выдающиеся деятели - выходцы из хори-бурят. Улан-Удэ. 2002. С.39.
²Успенский П.Д. Психология возможной эволюции человека//Заблуждающийся разум? Многообразие вненаучного знания. М. Изд-во полит.лит.-ры. 1990. С. 392.
³Там же. С. 390.
⁴Там же. С.391.

АЙМШАГТАЙ ХЭНЭЭЛТЭ БЭШЭ ГҮ?

Хонишон гэжээ хүндэтэйшье, хүндэшье ажал гэжэ Данзанай Цырен-Доржо гэжэ ехэ танилайнгаа байдал хаража мэдэнэн хүм.

Энэ нүхэрнай хүдэр бэетэй, урагшаа ханаатай, юрэл мэхэ гохогүйгөөр ажалал хайнаар бүтээхье оролдожо ябадаг хүн. Хүйхэр хүбжэгэ наһандаа хани нүхэрөө шэлэжэ, гэр айл болоһон ааб даа.

Хойно хойноһоо гурбан басагад хубаридаад, хамганиинь гэрээ харууһалаа үгэдөө аргагүй болошобо. Ушар иимэһээ гэр бүлынгөө хоол хубсаһа олохо талаар Цырен-Доржо гансаардуушаг болоо.

Гэбшье колхозой ажал барагдаха бэшэ. Цырен-Доржоёо «зөөлэшлэжэ», бригадирнууд ээлжээр зараха юм, харын салын абаха гэхэдэ, хоол дутуу ядуу. Наряд хаалгандаа нэгэниинь мэхэлэн, нүгөөдэнэ мартаһан байха. Хоёр хүлөө бохид гүүлэнгүй хүдэлбэшье, олохо юумэнь ээлтэйшгэ.

Хамгантаяа хойулан зүбшэжэ, хонишон боложо, доодо-һүүжэ газарта хуурижабад, хамганиинь газаахи зосоохиёо хэхэ, үхи-

бүүдын бэе бээ харалсаха, хони тогтоохо шадалтай болоходонь, жаргашоол гэе.

Гэбшье хэдэн зуугаад малай мааралдахада, хаяад үгэхэ үбхэниинь хүдөө бригадын тракторист, ашаааһаа дулдыдадаг хэмнай даа. Учетчик, бригадирай нобшорһоор гү, али тракторай эбдэржэ үбхэнэй эрэлгые хожомдуулаа һаань, хониёо хоһодуулашье ушар али оло гарадаг хэн. Колхозой хони турраангүй харууһалаа гээшэ гансал хонишонһоо дулдыдаха бэшэ, хамтын оролдолгоһоо гээд

сэхэ хэлэе. Харин хониной тарган туранхай, үгы биинь түлөө ахалагша хонишон харюусаал юм бэээ.

Хонид гэшэмнай жэжэ, олон амитад аад, саг үргэлжэ нодээ табига ябаагүйдэ, тараха тархирхань барагдахагүй, арба-хорёороо таһаршоошье һаань, ойлгододоггүй бшуу.

Хонишодой гол бэрхэшэ-лынь, үбэлэй саг юм. Эдээлүүлхэ уналын тула бүхэли үдэртөө хүдэлөөд, хүйтэншгэ байратай һаа, һүнишье амарха сагын олодохгүй. Нэгэ бага дура гээд абаа һаань, фермын нэгэ угууда аяа гараһан хурьган хүдэшэнхэй хэбтэхэдэ болохо.

Түл түрээсээ гарзалууһандань юм гү, бу мэдэе, ноёдын Цырен-Доржые хэлэхэ гэжэ боғони болзороор түрмэдэ ябуулжа, «гэм зэмынь эдүүлэн юм».

Удын сагаанда эрээд, бэлэн дэбдихэр дээрэ дура зоргоороо сэдхэл дүүрэн унтахашье гээшэ Цырен-Доржодо жаргал ааб даа.

Байһаар байтарһы, Улаан-Удын нэгэ предприятиин пилорамада хүдэлмэрилхөөр албадагдаба. Муу юумэниинь гэхэдэ, үгы биингээ мэдүүлжэ, комендатурада һа-

рын нэгэ тэмдэглүүлхэ уялгатай хэн.

Түхэрээн жэлдээ хубсаһаяа һэлгэхээ мэдэдэггүй Цырен-Доржо, үдэрэй найман час хүдэлөөд, дүүштэ орожо, бээ угаадаг, сэбэр хубсаһаяа үмдэжэ, амархаяа ошодог болоходонь, хонин ааб даа. Гарагай долоон, нэгэндэ гэртээ ошоод ерэхэ дүүрэн арга боломжо байха.

-Шамайе түрмэ яамада орожо, зүдэржэ ядажа ябана гү гэхэдэ, яагаад шимнай бүри гарагай долоон бүхэндэ гэртээ ерешоод байнаш? Курортдош ошоһон хүн бусажа байгшагүйл, ямаршье саг болошоо юм гээшэ даа, - гэжэ хүршингөө хошонноходо:

- хэ! хэ! Урид мэдэнэн байгаа һаа, үшөө түрүүн түрмэдэ орохо байгаа, - гэжэ Цырен-Доржо эбдүүсэн хэлэнэн юм гээд, нотагархидын энеэлдэдэг.

Цырен-Доржые түрмэдэ оруулахада, хаража байһан хонидынь ондоо хүндэ үгэнэн гээшэ хэн. Теэд тэрэньше ноёдой найдал харюулаагүй. «Гэм зэмээ дүүрэн амсаад» Цырен-Доржынгоо бусахадань, тэдэ хонидоо һөөргөнэ тушаажа абахынь дурадхаһан, гуйһан юм.

Тэрэнь: - Һэе орогүй хаягы саашань! Хожом алахаашье байгаа хаатнай, совхоздо орохогүйб, - гэжэ арсаһан юм гэлсэдэг.

Анханда дутаһан хонидынь түлүүлээд, ноёдой аали намдууһан байһан һаань, наһанайнгаа амаралтада гаратараа хууриһаа хүдэлэнгүй, сохом хүдэлжэл ябаха байгаал даа.

Харуулаштадтай машинаар хүргүүлхын хайгаар «буруутай бэлшээрһээ» мултаржа, ажабайдал хаража үзэнэн Цырен-Доржодо үбһөөр хүсэд хангуулжа шадахагүй аад, айлгамсар ноёдтой хэрэлдэхэ, хэдэн зуун үлэн хооһон амитадай шуура шагнаха гээшэ түрмэдэшье ороһонһоо аймшагтай хэһээлтэ бэшэ гү?

Тимофей НИМБУЕВ.

РЕВИЗОР БУДА

Һаяхан хотын нэгэ гудамжада нотагайнгаа аха захатантай уулзашооб. Хонин һорьмойгоо удаахан хөөрлэдөөбди. Буда ахатан өөрөө хүдөө нотагта ажаһуудаг. Хоёр жэлэй саада тээ Исток хууринда томохон гэр табья хэн. Мүнөө тэндэнэ хүбүүниинь абганарайнгаа хоёр хүбүүдтэй байдаг гэжэ Буда ахатанай хөөрөөн сооһоо ойлгохоор байгаа. «Хэзээ һүүлшынхией хото ерээ хэм та?» - гэхэдэмни:

- Үбэл эдэ оюутадтаа мяха шүлэ асаржа ерээ хэм. Мүнөө шалгалтын үедэ тэдэмни баһа үлэн хоһоор ябажа, шалгалтаяа муугаар тушаанаа гү гээд, баһал нэгэ юумэ обойлгуулаад асарааб, - гэбэ.

- Хото городнай һүүлэй үедэ гоё боложо байна гү?

- Гоёл даа. Юу хэлэхэбши. Хэдэн шэнэ үндэр гэрнүүд бодоогдонхой гээшэб. Ялагар сэлгэр. Истогһоо наашаа ерэхэдэмни, харгы, харгын далангууд хуу шэнэлэгдэжэ байна. Москваһаа ехэ ноён ерэхэн гээд, ябаха харгынь заһабарилжа байна гэлсэнэ.

- Үгы, зун бүхэн түсэбэй ёһоор нимэ заһабарилганууд хэгдэдэг ха юм.

- Томо ноёдой ерэхэдэ иидэг лэ юм даа. Холо ошоод яахамнайб. Нёдондо жэл зун хүбүүдтэ айлшалаа ерэхэдэ, телефон үгы, мэдүүлэнгүй ерешоо хэм. Юун гэхэбши. Хорёогоорнь дүүрэн бог шорой. Хорёо хэлтышэнхэй. Гэртэ амһартань угаагдаагүй. Үшөө тийхэдэ орожо үрдеггүй байтарни, хажуугаарни хоёр гурбан басагад гүлдөөд гарашоо. Залуу ябахадаа хэн иидэггүйб даа.

Харин энэ удаа арбаад хоногой урда тээ телефоноор хонходожо, ерэхэ болзороо хэлээ хэм. Хото хүржэ ерээд, автобусһоо буухадэмни, мүнөөхи хүйхэрнүүдни таксигаф утгажа байгыш. Гэртээ хүржэ ошоходомнай, хорёо сэхэлэгдэнхэй, газаань нэгэшье бог шорой үгы, гэртэ сэбэр, аяга шангаа угаадаатай. Эдээлээд гурбуулаа номоо баряад хэбтэшэнэ. Урбуулаад уншана гү гэхэмни, үгы, зүб. Үглөөгүүр бодоод турнигташ аһалданад. Ай, халаг. Миний үгэдэ үдэртөө иигэжэ байгаа хаатнай, һайн бэлэй гэжэ ханааб.

Мүнөөшье Москваһаа ехэ ноёной ерэхэнэ урда манайхин оролдожо байна ха. Саг болоод лэ тэдэнэ ерэхэ байхаа яадаг юм?

ТАБИЛТА

Түхэнэй аймаг ба Эрхүүгэй мого хоёрой хилэ дээрэ Тибельти гэжэ хуурин байдаг юм. Хонюуша зантай табадахи классай Баяр урагша нагасатаяа Улаан-Үдэ хото автобусоор ошохо ябаа хэн. Харгыдаа нагасанаань энэ тэрэ юумэ асуужа, тэрэнь аймагһаа үшөө гараадүй ябаад залхууржа үрдинхэй. Тибельти хүржэ ябахадаа, «Энэ хууриной нэрэ юун гэхэн удхатайб?» - гэжэ асууба. Һажажэ ябаһан нагасань иигэжэ харюусаһан юм.

- Урайни сагта энэ ушар болоһон юм гэлсэгшэ. Тэрэ үедэ ородууд манай энээгүүр түрүүшынхией бии боложо эхилээ хэн. Тийгээд буряадууд тэдэнээр түрүүшынхией уулзаад, хилээ хаагуур гаргахабибди гэжэ тоосолдобо. Хабшалага газар руу шаагаад:

- Энээгүүр хилэмнай гараха

- гэжэ ород талань хэлэбэ.

- Үгы. Энээгүүр - гээд, буряадын тээ саашань болгон хабшалгатаа зоожорхибо. Иимэ маягаар тэдэнэ үшөө хэды соо арсадаа хэн. Һүүлэй һүүлдэ ородын хабшалгаа абаад:

- Арсадахагүйн тула тэг дундуурнь гаргаяа, - гээд хабшалгатаа арсадаата газарайнгаа тэг дунда зоожорхибо.

- Тиибэл тие, - гэжэ буряадын зүбшөөлөө үгөө хэн.

Тэрэ гэхэнхээ хойшо «тиибэл тие» гэжэ буряадай хэлэн үгһөө Тибельти гэжэ хуурин нэрлэгдэ хэн, - гээд, нагасань саашаа хото хүрэтэр бүхөөр унташоо хэн.

Үнэн дээрээ энэ хуурин дээрэ хилын табилгын пункт байгаа хэн. Тийгээд Табилта гэжэ нэртэй болоһон юм. Ород маягаар Тибельти гэжэ алдаршаһан юм.

УДХЫН ОЙЛГОНГҮЙ, УХААГАА БҮ ГҮЙЛГЭ

Радна дээдэ хургуулиа дүүргээд, телевиденид корреспондентээр ажалаһаа ороо хэн. Сэнхир экранда нюураа харуулагдаггүйшье һаа, хонгёо хоолойниинь үдэр бүри эдэлдэг хэн.

Нэгэ үдэр ноёнойнгоо даабарьяар уран концертеэ репортаж хэхээ ошобо. Ород яһанай операторын бүхы концертые дууһан буулгаа аабза даа. «Ерыш наашаа, инагни» гэхэн дуунай хүгжэм аяла гэрэндэ ехэ һайшаагдаһан байгаа. Гэртээ ошохо ябаад, тэрэнь Раднада хэлэнэ:

- Элдэб концерт, наадануудые буулгахадаа, буряадаар интервью үгэхэдэнэ, зарим үгэнүүдые ойлгодог, удхынь тайлбарилдаг болонхойб. Теэд тэрэ дуунай нэгэ удхынь бүри ойлгожо ядаад ябанаб.

«Ерыш наашаа» гэшыешни ойлгоноб. Теэд «ерыш наашаа и нагнись» гэхэдэ, юун гэнэ гээшэб. Тиймэ муухай удхатай дуун юм гү? - гэжэрхөө хэн.

Радна эгшэтэрээ энеэбэшье, тэрэ нүхэртөө үнэн удхынь ойлгуулжа үгэнэн юм. Тэрэнь улайгаад, буряад хэлэ шудалха хэрэгтэй байна гээд, хахад жэлэй үнгэрһэн хойно Раднагай тухын хүсөөр буряад хэлэ яһала һайн ойлгодог болоо хэн.

СЭХЫЕНЬ ХЭЛЭДЭГГҮЙ СМС-КЭ

Гарай телефоной һая бии боложо байһан саг хэн. Хүн бүхэнэй тиймэ телефонуудые абажа эхилхэдэнэ, Гарма баһа «би хэнһээ дутаа хүнбиб» гээд, нэгэ салынгаараа өөртөө ба хамгандаа нэжээд телефон абажархиба. Хүршэ студент хүбүүгээ дуудаад, яагаад тэрэниинь хүдэлдэг юм гэжэ заалгуулба.

Үдэр бүри ажалһаань хамгантаяа хэдэн дахин хөөрлэдэхэ. Ехэ хэрэгшьегүй байгаа, «энэ сагта юугээ хэжэ байнаш» гээд лэ хонходожо байха. хамганиинь гурбадахи нарай үхибүүтээ гэртээ байдаг хэн.

Хоёр долоон хоногой һүүлдэ Гарма хонгёо бууража, хэрэгтэ хэрэггүй хамгандаа хонходохоёо болижо эхилээ. Харин хамганиинь үдэр бүри байд гээд лэ залхууртарнь хонходохо. Сугтаа хүдэлдэг хамгадһаань Гарма түбэгшөөжэ эхилээ юм аабза. Харин гэртээ үдэшэлэн ерэхэдэнэ, хамганиинь «юундэ трубкаа абангүйбши. Али ондоо хамга олоо гүш» гэжэ байгаад гасаалдаг болобо.

Нэгэ үдэр хамганайнгаа хэдэн дахин хонходоходонь абангүй байһанаа, «Люблю, целую!» гэжэ СМС-кэ эльгэжэрхибэ. Тэрэ үдэр хамганиинь бэшэ хонходобогүй. «Тэрэ СМС-кыемни абаад, ханаагаа амарба, сэдхэлээ ханааба ёһотой. Үдэшэлэн гэртээ ошоходомни, амтатай эдээ шананхай байха» гэжэ дотороо энеэбхилэн бодомжолно.

Ажалай дүүрэхые арай шамай гэжэ хүлээгээд, гэртээ яаралтай ерэбэ.

Гэртээ бардамаар, эсшэнхэй нюур хээд ороходонь, хамганиинь орон дээрээ ню-

дэнһөөнь эжэлүүдгүй уһа гүйлгэнхэй хууба.

- Мухаамни, юун болооб? Хэн шамайемни энэ болоторшни гасаалааб, харагааб?

- Ши, - гээд, хамганиинь уйлашаба.

- Үгы, яагаад. Хэзээ би шамда хатуу үгэ хэлэжэ үзөөбиб? - гээд, Гарма хамгатаа тэбэрхээс ханахадань:

- Шамда эды хөөрхэнүүд гурбан хүүгэдые түржэ үгэхэдэмни, ши тийхэдэ «Люблю целую» гэжэ СМС-кэ эльгээнэши. Ошыш, бэдэрыш тэрэ бүтэн басагадаа - гээд, баһал нүдэнһөөнь уһа гүйлгэшэбэ.

Ушар юуб гэхэдэ, Гармын үнэнхэ зүрхэнһөөнь «Люблю. Целую» гэхэн СМС-кэ эльгээхэдэнэ, хамганиинь һүүлшын үгынь сохилтые буруу табияд уншажархиһан байгаа хэн.

Лопсон ГЕРГЕНОВ бэлдэбэ.

XVII ЖАРАНАЙ ШОРОЙ ШАРАГШАН ҮХЭР ЖЭЛ

ЗУНАЙ ДУНДА САГААН МОРИН НАРА

Буряад литэ	21	22	23	24	25	26	27
Европын литэ	13	14	15	16	17	18	19
Гараг Нэр	Добаа Яара понед	Мягмар Марс вторник	Лабда Меркури среда	Лүрвэ Юпитер четвер	Баасан Солон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үгэс Үдэр	шарагшан Хонин	сагаан Бишэн	сагагшан Тахя	хара Нохой	харагийн Гахай	хүхэ Хулгана	хүхэгийн Үхэр
Мэнгэ	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан
Һуудал	отгоргой	уһан	уула	модон	хиш	гал	шорой

Гарагай 2-то зунай дунда сагаан Морин нарын июлиин 13 (хуушанай 21).

Шарагшан Хонин, 3 хүхэ мэнгын, отгоргойдо нуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, лусууд ба тэнгэри тахиха, дасан хиид бодхохо, хэшэг даллага абаха, сан табиha, «Чавдор», «Уһан балин», «Лудор», «Лусын балин» үргэхэ, отгоргойн үүдэ сахиха, гүрэм зал хэхэ, ехэ хүнтэй уулзаха, эм найруулха, залаха, гэр байшан бариха, замда мур гаргаха, хүрэнгэ эһэхэ, бэри абаха, хурим хэхэ, ажалшание абаха, хонин-һоо ашаг шэмьень абаха, мал газашань үгэхэ, буянай үйлэдэ һайн. Холын замда абаха, шэнэ дгэл үмдэхэ, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатааха, нүүхэ, худалдаа хэхэ, нохой абаха, газар һэндэхэ, харюулга хэхэ, модо отолхо, һубаг татахада муу.

Хүнэй үһэ абаа һаа, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 3-да июлиин 14 (хуушанай 22).

Сагаан Бишэн, 2 хара мэнгын, уһанда нуудалтай үдэр.

Бурхан, лусууд тахиха, харюулга хэхэ, түмэр урлаха, зурхай зураха, шэнэ ноение табиha, тут дарсаг хиидхүүлхэ, дайшание дараха, урлаха ухаанда һуралсахада һайн. Эм найруулха, замда гараха, шэнэ хубсаһа эсхэхэ, үмдэхэ, худалдаа хэхэ, ехэ гол гатаха, заһаһа бариха, тангариг үүдэхэ, һубаг татахы хориглоно.

Хүнэй үһэ абаа һаа, эгэс хоол, ундан олдохо.

Гарагай 4-дэ июлиин 15 (хуушанай 23).

Сагагшан Тахя, 1 сагаан мэнгын, уулада нуудалтай үдэр.

Бурхан, лусуудта зальбарха, тахиха, бэшэг зурхай зураха, дасанай тахил заһаха, угаал үйлэдэхэ, номын үүдэндэ орохо, Очир-пүрэвийн харюулга хэхэ, эм найруулха, мори, үхэр һургаха, байшан гэрэй һуури табиha, гэр бүрихэ, замда гараха, арамнай хэхэ, ураг садан болохо үйлэнүүдтэ һайн. Лама болохо, ном соносохо, юумэ газашань үгэхэ, хүрэнгэ эһэхэ, мал агталха, хурим найр хэхэ, худаг малтаха, мал худалдаха, аралжаа хэхэ сээртэй.

Хүнэй үһэ абаа һаа, эд бараан, эгэс хоол олдохо.

Гарагай 5-да июлиин 16 (хуушанай 24).

Хара Нохой, 9 улаан мэнгын, модондо нуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, тэнгэри тахиха, хэшэг даллага

абхуулха, бэшэг зурхай зураха, дасан шүтээн бодхохо, санаар олгохо, номын хурал байгуулха, ном соносохо, замда ябаха, эм найруулха, модо тариха, хүрэнгэ эһэхэ, бэри абаха, гүрэхэ, һеы гэр табиha, буянай үйлэ бүхэндэ һайн. Тангариг үгэхэ, модо отолхо, нүүдэл хэхэ, хэрүүл шууяа татаха хэрэгүүдтэ муу.

Хүнэй үһэ абабал, үбшэн, хамшаг хүрэхэ.

Гарагай 6-да июлиин 17 (хуушанай 25).

Харагшан Гахай, 8 сагаан мэнгын, хиидэ нуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарал үйлэдэхэ, сан табюулха, хангал тахиюулха, һахоуһанда үгэлгэ үгэхэ, лама болохо, тарни уншаха, харюулга хэхэ, һогтуу галзууе номгодохо, замда гараха, худалдаа хэхэ, ном заалгаха, эм найруулха, эрдэмдэ һуралсаха, шэнэ хубсаһа үмдэхэ, бэри буулгаха, хурим хэхэ, һаһа барагшые хүдөө табиha, гүлгэ тэжээхэдэ һайн. Нүүдэл хэхэ, нэхэхэ, модо отолхо, худаг малтаха, тээрмэ бодхохо, хүншүү хэрбоһо гаргаха, шууяа татаха, суглаа зарлахада муу.

Хүнэй үһэ абаа һаа, нодонэй хараа муудаха.

Гарагай 7-до июлиин 18 (хуушанай 26).

Хүхэ Хулгана, 7 улаан мэнгын, галда нуудалтай үдэр. нарын сээр. «Бямбанармын» үдэр.

Бурханда зальбарха, һаһанай буян бүтэхэ, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо һуулгаха, шэнэ барилгы ашагалгада оруулха, гэрлэхэ, тутһай үйлэ бүтэхэ, хүрэнгэ табиha, түмэрэй үйлэ хэхэ, зүүдхэл шэмэг зүүхэдэ һайн. Бэри буулгажа, хүрэг оруулга болохогүй, хүншүү хэрбоһо гаргаха, замда гараха, мал худалдаха, аралжаа наймаа хэхэ сээртэй.

Хүнэй үһэ абабал, зол жаргал оршохо.

Гарагай 1-дэ июлиин 19 (хуушанай 27).

Хүхэгшэн Үхэр, 6 сагаан мэнгын, шоройдо нуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, хэшэг даллага абхуулха, лама болохо, угаал үйлэдэхэ, бэри абаха, хурим хэхэ, нүүдэл хэхэ, буянай үйлэ бүтэхэ, эм найруулха, эрдэм номдо һургаха, үр жэмэс тариха, адууһа мал һургаха, буянай үйлэ бүтэхэдэ һайн. Гэр байшангай һуури табиha, шэнэ гэр бариха, хүн, малые ханаха, төөнэхэ, һамнаха, шэнэ дгэл эсхэхэ, үзэл үзэхэ, мори уридуулха, хүүгэдые үргэжэ абаха, нохой тэжээхэ мэтэдэ муу.

Хүнэй үһэ абаа һаа, амгалан байдал оршохо.

«25 июля с 10 часов в дацане «Ринпоче-багша» (г.Улан-Удэ, п. Лысая гора, ул. Стрелецкая, 1) начинает работу международная выставка коллекции свыше тысячи священных буддийских реликвий. Организаторы выставки - Фонд «Майтреяпроект»-фонд строительства 152-метровой статуи Будды Майтреи в г. Кушинагаре (Индия) и дацан «Ринпоче-багша» г.Улан-Удэ.

С 25 июля по 2 августа с 16 часов в дацане «Ринпоче-багша» Досточтимый Еше Лодой Ринпоче проводит традиционные летние буддийские учения. Вход свободный. Справки по тел.: 83012-485272. Сайт в Интернете: www.Elo-rinpoche.ru.

ХАНИ НҮХЭДЭЙМ ЗҮРХЭН ХАЛУУН...

Аяар 1969 ондо Забайкалин хизаарай Агын районной Урда Агын дунда хургуули дүүргэһээрнай, дүүен ошоол 40 жэл, 40 хабарнууд... 10 «б» классаймнай классна хүтэлбэрлэлгшэ, химин бэрхэ багша яһанан Галина Гомбоевна Еши-жамсоевадаа, 10 «а» классай классна хүтэлбэрлэлгшэ, физикын бэлгитэй багша байһан Валерий Дармаевич Дармаевтаа бидэ бүхы һаһаараа баяр хүргэн ябадагбди. Харгы замыемнай гэрэлтүүлһэн, ажабайдалай үргэн дайдада гаргаһан бүхы багшанартаа, классна хүтэл-

бэрлэлгшэдтөө, суг һураһан нүхэдтөө халуун амаршала, үрээлэй дээжэ хүргэнэбди: Аглаг һайхан Ага нютгааа мартангүй, Ажалша сэдхэхээрээ үргэжэ, Ажабайдалгаа амжалтатай, Арад зондоо хүндэтэй, Үри хүүгэдтээ тунһатай, Үлзы хэшэгтэй, жаргаламай Ажаһуухамнай болтогой!

Суг һураһан нүхэдэй зүгһөө Радна-Нима БАЗАРОВ.

Саян Жимбеевич БАЛДАНОВ

ЭЛИТЭ ЭРДЭМТЭНЭЙ НЭРЭ МҮНХЭ

Элитэ ехэ эрдэмтэн, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор, БГУ-гай буряад литературыны кафедрые даагша, Россин болон Буряадай эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша, Россин Уран зохёолшодой болон Журналистнуудай холбоонуудай гэшүүн, Америкэ шэнжэлгээр Забайкалин түбэй президиумэй гэшүүн, эрдэмэй болон искусствын Петровско академиин гэшүүн, Хойто зүгэй Форумой Уласхоорондын академиин академик, Тывагай гүрэнэй университетэй хүндэтэ профессор Саян Жимбеевич Балданов ами һаһантатаа хахасан ябаа.

Түнхэнэй аймагай Таһархай нютагта 1935 оной декабриин 20-до С.Ж. Балданов түрэхэн.

М.М. Гершевич, К.А. Будаев, Б.В. Данилов, И.М. Егоров, Ц.Б. Батуге, Б.Г. Бальжиров, А.В. Дамдинов, Т.Г. Цыбыков, В.Р. Пелугаев, Г.А. Айдаев, М.А. Харитонов, С.В. Калмыков, Н.Д. Бутухов, Б.В. Базаров, А.А. Ангархаев, М.Р. Чойбинов, Л.Д. Шагдаров, Б.Д. Цыренов, Р.Б. Гармаев, Д.Н. Сультимов, Г.Х. Дашеева, В.Д. Таханов, Б.Ш. Ускеев, В.Е. Гултонов.

1954-1959 онуудта Д.Банзаровой нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ хургуулида түүхын-хэлэ бэшэгэй факультедэй буряад таһагта һуража гараа. Удаань М.В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай гүрэнэй университетэй аспирантура түгэхөөд, тэндээ кандидатай нэрэ зэргэ хамгаалаа. 1962 онһоо ажалһын намтар Буряадай гүрэнэй университетэй холбоотой. Буряад хэлэ бэшэгэй факультедэй деканай тушаалда томилогдоһон, ород литературыны кафедрые даагшаар хүдэлөө. Сибириин үндэһэн литература болон аман зохёол шэнжэлгэдэ хабаатай гүнзэгы зураглалнууд эрдэмтэнэй гуурһан дороһоо гараһан. Саян Жимбеевичэй эдэбхи үүсхэлээр буряад литературыны кафедрын дэргэдэ эрдэмэй лаборатори байгуулагдаа. Тиигэжэ профессорэй тусхай хургуули мундэлһэн. Ород литература, РФ-гэй арадуудай литература гэхэн шэглэлнүүдээр кандидаттай болон докторой диссертаци хамгаалгын совет толгойлоо. Буряадай эрдэмэй түбэй ИМБТ-гэй дэргэдэхэ диссертационно советэй гэшүүн байгаа.

Үнгрэнэн жэлэй дунгүүдээр С.Ж. Балданов БГУ-гай эрхим профессор гэгдэһэн юм.

С.Ж. Балданов бүхы зохоохы ажал ябуулажа буряад хэлэ бэшэг хөгжөөлгэдэ зориулаа, үндэһэн соёл урлалаа үндэр дээрэ үргөө.

Элитэ эрдэмтэнэй нэрэ мүнхэ!

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правленийн гэшүүн, Россин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, Сибириин болон Алас Дурнын арадуудай уран литература болон соёл шэнжэлгэдэ горитгойһон хубитааа орууһан эрдэмтэн, Буряадай гүрэнэй университетэй хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Саян Жимбеевич БАЛДАНОВАЙ саһаа урда һаһа баранан ушараар Буряадай Уран зохёолшодой холбоон гэр бүлэдэнь, бүхы түрэлхидтэнь, дутын зондо гүнзэгы шаналаа гашуудалаа мэдүүлнэ.

Буряад Республикын эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша, СССР-эй гэгээрэлэй отличник, Россин Уран зохёолшодой болон Журналистнуудай холбоонуудай гэшүүн, Буряадай гүрэнэй университетэй буряад уран зохёолой кафедрые даагша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор Саян Жимбеевич БАЛДАНОВАЙ һаһа баранан ушараар Буряадай гүрэнэй университетэй буряад уран зохёолой кафедра, Үндэһэтэнэй гуманитарна институтай багшанар ба оюутад гэр бүлэдэнь, түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналаа гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, Буряадай гүрэнэй университетэй профессор, Буряадай болон Россин эрдэм ухаанай габьяата ажал ябуулагша, Буряад Республикын болон Россин Федерациин Уран зохёолшодой, Журналистнуудай холбоонуудай гэшүүн Саян Жимбеевич БАЛДАНОВАЙ саһаа урда һаһа баранан ушараар «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшан, Буряадай Журналистнуудай холбоон гүнзэгы шаналаа гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, Буряадай гүрэнэй университетэй профессор, Буряадай болон Россин эрдэм ухаанай габьяата ажал ябуулагша, Түнхэнэй аймагай хүндэтэ эрхэтэн Саян Жимбеевич БАЛДАНОВАЙ саһаа урда һаһа баранан ушараар Түнхэнэй аймагай Захиргаан гэр бүлэдэнь, түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналаа гашуудалаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директорэй - ахамад редакторай түлөө Т.В.САМБЯЛОВА
Редакторай түлөө Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА.
РЕДАКЦИОННОКОМАТЕИ.И.М.ЕГОРОВ, Б.Г.БАЛЬЖИРОВ, М.В.КАЛАШНИКОВ, П.А.НОСКОВ, И.В.СМОЛЯК (Буряад Республикын Правительство), А.С.КОРЕНЕВ, Ц.Б.БАТУЕВ, В.Р.БУДАЕВ, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), А.А.АНГАРХАЕВ (генеральна директор), Г.Х.ДАШЕЕВА (редактор), С.Б.БАЙМИНОВА (харюусалгата секретари), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, А.В.ОЧИРОВА, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришвиллин үйлсэ, 23, Хэблэлэй байшан "Буряад үнэн".
E-mail: unen@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 4 хууданан хэмжээтэй. Индекс 73877.
Газетын хэһэг 6150. Хамтын хэһэг - 30080. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг - 17.00.

"Республиканская типография" гһэн ОАО-доблэн дианозитивүүдһээ газетэ хэблэгдэ. 670000, Улаан-Үдэ, Борсоовой үйлсэ, 13. Директорийн телефон: 21-40-45. Сүлөө сн. Б-0165-дахн номергойоор «Восточно-Сибирское межрегиональное территориальное управление» ФГУ-да бүридхэлдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмны - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дхи орлогшын - 21-68-08, «Буряад үнэн - Дүхэргэй» редакторай - 21-64-36, «Бурятия» сонинной редакторай - 21-33-61, секретариатай - 21-60-21; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутай ажабайдалай - 21-54-96; «Одон» журналай редакци - 21-68-08; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламны - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтеринин - 21-23-67.

Редакцияда ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлые хазагайрууһан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциян һанамж автарайхитай адли бэшэ байжа магад.

Байгалай мэдээсэлэй форум

(Үргэлжлэл. Эхинишн шолшин 2-ой №26 (21720) дугаарта.)

Мүнөө үе сагтай адли тэгш алхалхан хүнэй арга боломжонууд хизааргүй - альган соо багтах апаратай ашаар алтан дэлхэйн сонин мэдэнэ, албанайнгаа ажал ябуулна, аба эжыдээ мэндые хүргэнэ...

Эгээл тиимэхээ захигүй үргэн Замбуулиной ёһотой эзэниинь болонбди гэгшэдые буруушаахаяа забдандал Этигэлэй Хамба мүнхэ бээ хурьһэн дээрэ орхижо, Бурханай орон руу дэгдээ бэшэ гү? Дэлхэйн элитэ эрдэмтэд бээньн хоёр удаа шэнжэлээд, тодо харюу үгэжэ шадаагүй. Нүүлэйн шэнжэлгэдэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Москвагай Д. Менделеевэй нэрэмжэтэ дээдэ хургуулиин профессор Александр Хачатуровай баталһаар, үндэр түрэлтэ ламын бээ мүнхэрүүлһэн үзэгдэл - хэтын нюуса, алишье халбаринн түрүү эрдэмтэд тодо тайлбари үгэхэ аргагүй, үгэхэшьегүй.

«Түбэд руу, Энэдхэг руу хоёр удаа эрдэмэй экспедици эрхилээ лэмди. Далай ламаһаа, Түбэдэй Панчен ламаһаа тайлбари гуйжа орообди. Буддын шантананай дунда нимэ үзэгдэл юрэ ажаглагдаагүй гээд тэдэнэр баталаа. Үндэр түрэлтэ ламанарай тагаалал болоходонь, бээньн юрэ хатаадаг заншал тэндэ дэлгэрэнги хаа, бисалгалай үедэ бээһээ сүлөөрэн гарахадаа, Этигэлэй Хамбадал бээ мүнхэрүүлжэрхихэ үзэгдэл тэндэхи ламанарай дунда урдань элирээгүй», - гэжэ Хамба ламын институтдай директор Янжам Васильева хэлэнэ.

Элитэ ламын бээ харууһадаг Жалсан лама иигжэ мэдээсэнэ: «Россин Буддын шажанай Заншалта Сангхын жэлдээ найма удаа уншадаг Ехэ хуралнуудай үедэ үглөөнэй 8.00 сагнаа үдэшин 20.00 час хүрэтэр Этигэлэй Хамбын мүнхэ бээдэ мүргэхэ арга хүн зондо олгуулнабди. Тиихын тулада багшаяа түб дасан руу абаашахаяа ошоходомнай, Хамба ламын бээын үе мусэнь уян болонхой, бидэниие хүлээһэн шэгтэй харагдаадхидаг. Удаань олои зоной хүлгөөндэ эсэдэг, бээнь хүлэршэдэг.

Тагаалал болоходоо, бээ мүнхэрүүлхэ нимэ үзэгдэл өөрын нэгэ ушар шалтагтай гэжэ ойлгоһон эрдэмтэд болон ламанар тэрэниинь элишлээд туршана: «Этигэлэй Хамба ламын шэг шарай, хажуудахи оршонинь үдэр бүри хубилна, юшьеб мэдүүлхээ хүсэхэндэл... Дэлхэйн үзэгдэлүүдэй тааруулахада, тон зохиистой байна. Жэшэнь, үнгэрһэн жэлэй декабриин 27-до Хамба ламын дэргэдэ гал сог анхарагдаа. Тиихэдэ Дүтын Дурнада дүлэтэ хүлгөөн захалһан байгаа. Хүнэй наһан мүнхэ бэшэ, тээд яахадаа дайн дажар эмхидхэнэт гэхэндэл мүнхэ бээнь хүдэлһэндэл мэтэ лэн. Иимэрхүү мэдээнүүдые үндэр түрэлтэ лама үдэр бүри «дуулгана».

Харанхы балар сагай үлэгдэлүүд гэжэ юрэ этигэдэггүй, шажан мүргэлдэ хүтээдэггүй мүнөө үеын бүдүүрхүү бодолтой шэнэ халаанай урда Этигэлэй Хамбын мүнхэ бээ тайлбарышагүй нюуса бэшэ гү?

Этигэлэй Хамба ламадаа мүргэмэй... Ом-мани-пад-ме-хум.

- Экономикын уналтаһаа боложо, Россин хүн зон болгоомжотой болонхой. Иимэ байдалда телеканал уладые уйдхарһаань гаргахаяа оролдоно, һайн сонин дуулахаһаа хүсэнь.

- Эсэгынтай нэрын гарбал. - Абамни Хабаровскын хизаарай Аян гэжэ хотодо түрэнэн. Тиимэхээ мүнхэлһэн хотын нэрээр эсэгыемни нэрлэһэн юм. Нэрын буряад удха намда һайшаагана.

- Хүбүүнтнай баһа сэтгүүлшэнэй зам шэлэнхэй гү? - Сэтгүүлшэнэй ажалтай хабаатай мэргэжэлтэй. «Вокруг Света» дамжуулга хэлсэһэн. Мүнөө баримтата фильм бэлдэжэ байна.

УХИБҮҮДТЭ ХАБААТАЙ МҮРЫСӨӨН ТУХАЙ

«Манай сонин үншэн үхибүүд тухай 7 зураглал хэблээ. Хангай гэрһээ 3 наһа хүсөөгүй багашуулые сэтгүүлшэднэй элдэб газарнуудаар ябуулаа, гэртээ абаашажа харуулаа. Тиихэ зуураа тэдэнтэй һайнаар танилаа, аяг аашыень шэнжэлээ. Удаань тэдэ үхибүүд тухай зураглалнуудые сониндоо хэблээ. Иимэ хэмжээнэйманай ашаар 3 үхибүүн айл бүлэдэ үгтөө. Буянтай хэрэг хэбдэ гэжэ һананаб», - гээд, Красноярскын хизаарай «Канские ведомости» сониной ахмад редактор Любовь Цевун хөөрэнэ. Байгалай мэдээсэлэй форумой хэмжээн соо соносогдоһон үхибүүд тухай зураглалнуудай мүрысөөндэ иимэ акци эрхилһэн тус сонин 3-дахы шатын дипломоор шагнагдаа бшуу. Табан үхибүүнэй эхэ, Яхадай «Эхо столицы» сониной сэтгүүлшэн Виктория Габышева 2-дохи шатын дипломдо хүртөө. Эрхүүгэй «Областная газета» сониной сурбалжалагша Анна Виговская энэ мүрысөөндэ эрхимлэбэ.

«ЗҮГӨӨР БИ БОДОС БЭШЭБ... УЯРХА СЭДЬХЭЛ ЗҮРХЭТЭЙБ...»

ЖЭГҮҮРТЭ ЗАМБИ - МЕДИА-ОРШОН

Оршон дэлхэй гурбан замби боложо хубаардаг гээд, олон тоото арадууд бодомжолдог. Тамын орон - дорохи замби, дундахи замби - хүн түрэлтэнэй оршолон, дээрхи замби - олон мянган шүтөөнүүдэй тэнгэрийн орон. Зүгөөр шэнэ зуунай богоһо алхалхан хүн түрэлтэн оньһон түхээрэлгэнүүдэй ашаар үшөө нэгэ замби - медиа-оршон байгуулжа шадаа. «Медиа» гэхэн үгэ хари хэлэнһээ «дундуур», «дамжуулагша» гээд оршуулагдана.

Тэдэ зоной ехэнхи хубинь (54%) мэдээсэлэй хуудаһа ирадаг байна.

Интернет-хэблэл яагаад эмхидхэн тухайгаа «Аргументы и факты» Хэблэлэй байшанай генеральна директорэй орлогшо Игорь Молодцов хуралдаанда хабаадагшадта ойлгуулжа үгөө. Тэрэнэй хэлэхээр, Интернет-хэблэл мүнөө ямаршые олзо оршогүй. Зүгөөр Интернет-холбоной үүргэн угаа ехэ. Гадна зай, саг гэхые мэдээдэггүйн аргагүй һайшаалтай. Ушар тиимэхээ «АиФ» сониной сурбалжалагшад шэнэ мэдээсэлэй нэн тү-

хэдэн бүхы хэблэлүүд уран зураг, театр мэтээр үсөөн зоной «наадаанхай» боложо тодорхо, хосорхо. Залуу халаан уншадаггүй, зураг лэ анхардаг, техникэдэ бэрхэ. Тиимэхээ ерээдүйдэ оньһон техникын хүгжэлтэ улам эршэдэхэнь эли.

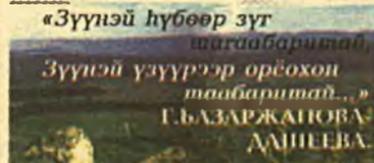
Иимэ үгэнүүдые дуулаад, гашуудалтай бодолнууд ухаан бодолыем хүлгүүлбэ. Залуу түлэг наһандаашые хаа, мүнөө үе сагнаа, магад, хойноттоо юм гүб? Тээд саарһан дээрэ мүр сараа үлөөжэ, нилээд сагаа бараһан, бүхы наһаяа зорюулан олон түмэн сэтгүүлшэдэйнгээ, уран зохёолшо-дойнгоо үнэтэ удха зохёол бог шоройтой худхан, үгы хэхэ һэшхэл хүн түрэлтэнэй урда байха аал? Жэгүүртэ замби соо төөришэһэн түмэр сэдьхэлтэй залуу халаан урган бодожо, ерээдүйе шийдэхэ болоно гү? Тиихэгүй! Ухибүүдээ зүбөөр хүмүүжүүлхэбди гээд найдая. Оньһон техникын эршэтэйгээр хүгжэхэдэнь, хүн түрэлтэнэй оюун ухааншые урдань «гэшхэлэг» лэ.

Мүнөө дээрээ Россид хэблэлэй байшанууд байа ехэ хохидол бээ дээрээ мэдэрээгүй байна. 20-40 процентээр продукциянь хэмжээн доошолоо гээд ажаглагдана. Тиибэшые сонинууд урданайхяараа хэблэгдэхээр. Мэдээсэлгын политика хүгжөөлгын талаар тусхай жасын президент Светлана Колеснигэй иимэ һанамжые Россин Журналистнуудай холбоной секретарь Владимир Касютин зүбшөөнэ.

«Хүгжэмэй түлөө түлэгшэд лэ захил хэхэ ёһотой» гэхэн тогтоомол холбоо үгэ мүнөө хүсэхнөө гарахаар болоо, засаг баригшадтай олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлүүд зүбөөр харилсаха, үгээ ойлгоосохо ёһотой. Засаг түрэтэй нүхэсэхэ хэрэгтэй, тиибэшые түргөөр дурьень гутаажа болоно», - гээд, ADSONSULT гэхэн компа-

ниин директор Александр Белгородов сэтгүүлшэдтэй һанамжаараа хубаадаба.

Сонин болон сэтгүүлүүд засаг түрэдэ бэшэ, нэн түрүүн оло-ниитэдэ зорюулагдажа хэблэгдэнэ ха юм. Олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлүүдэй дэлгэрэнги мүнөө

үе сагта яагаад уншагшын һонирхол татахаб? Дээрэ нэрлэгдэһэн Владимир Касютин, Александр Белгородов, «Московская правда» сониной редактор Владимир Скоробогатко иимэ асуудалда тодо харюу үгэхээ оролдоо. Уншагшын анхарал татахын тулада сонинойнгоо хуудаһа яаж шэмгэлэхэб, юун тухай бэшэхэб гэхэн тон хэрэгтэй заабаринууд тэдэнэй мастер-классста хэлэгдээ.

Буряада сонин болон сэтгүүл хэблэлгын албанай ажал ябуулгатай «Экос» гэхэн Хэблэлэй редактор Людмила Шишмарева танилсуулаа.

«ҮГЛӨӨ БҮРИ» УРДАТНАЙ ЗОГСОНОБ»

Байгалай эрье дээрэ үнгэрһэн хуралдаанда Россин Түбэй телевидениин мэдээжэ сурбалжалагша Арина Аяновна Шапова Россин хаа хаанаһаа бууһан сэтгүүлшэдэй асуудалнуудта иигжэ харюусаа:

- Түбэй 1-дэхи каналда гүрэнһөө мүнгэн һомологдодог гү? - Угы.

- «Үглөөнэй мэндэ» гэхэн теле-дамжуулгын үедэ яахадаа үнөөхил сонинуудаа дабтаһан мэдээсэлэй дамжуулга хэдэн удаа харуулжал байнат?

- Үглөөгүүр Россин олонхи зон ажалдаа ошохоёо бэлдэдэг, тиимэхээ шэнэ сонинуудые бүгэдыень анхарха аргагүй. Тиимэхээ урдань хаража үрдээгүй сониндоо дахинаа харахыень уладта арга үгэнэбди.

- Танай каналай хүгжэлтэ тухай, шэнэлтэнүүд тухай хөөрөжэ үгыт?

- Студийн айлшантай бүри гүнзэггөөр хөөрэдэхын тулада урдань удаан саг үгтэдэг һаа, мүнөө түргэн зураг, тодо үгэнүүд уладта дуралдагдадаг болонхой.

- «Модный приговор» гэхэн дамжуулгада хэншые хабаадаха аргатай гү?

- Нэн түрүүн һайн хэлэтэй байха ёһотой. 100 эхэнэрһээ эгээл таарууень шэлэдэгбди.

- Мүнөөдэрэй хэсүү оршон байдалда танай телеканал тусхай шэглээлээр ажалаа ябуулжа зорилго урдаа табина гү?

Байгалай эрье дээрэ үргэлжлэһэн мэдээсэлэй хуралдаанай үедэ Интернет-хэблэлэй хүгжэлтэ тухай нилээд олон һанамжанууд хэлэгдээ. Ерээдүйдэ медиа-оршон бүхы дэлхэйдэ тараха гээд хүлээгдэнэ.

«Шэнэ мэдээсэл Интернетэдэй тусхайта хуудаһанда хэблэжэ, бүхы дэлхэйгээр тарааха арга тон таатай, гаргаша багатай, - гээд, Москваһаа бууһан айлшадтай нэгэн - «Журналист» сэтгүүлэй Интернет-хэблэлэйнь редактор Виталий Челышев онсолно. - Сонин бэлдээд, тэрэнээ тарааха хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэн гаргашалагдана. Эгээл тиимэхээ ерээдүйдэ бүхы сонинууд үгы хэгдэжэ, медиа-оршон соо хүн бүхэн нуудаг болохо. Дэлхэйн экономикын уналта сонинуудай үсөөрэлгэндэ горитойхоноор нүлөөлбэ. Илангаяа Баруун Европодо фото-зураг буулгагшадые ажалһаань сүлөөлжэ эхилээ, Америкэдэ олон тоото хэблэлүүд хаагдаа. Россид иимэ үзэгдэл ажаглагданагүй. Гэбэшые Түбэй сонинууд регионуудта нээһэн бюорогоо үсөөлөө».

Россид Интернет хэрэглэгшэдэй тоо һүүлэй жэлүүдтэ дээшлээ. Мүнөө дээрээ 47 миллион хүн Интернетдээр холбоо барина. Ти-

рүүн Интернет-хуудаһан руугаа оруулхаяа оролдоно.

Үнэхөөрөшые, Интернет-холбоной хүсэ боломжо хизааргүй. Жэшэнь, заха холын хари гүрэнһөө түрэххи хэблэл руугаа мэдээсэл шууд эльгээхэ арга урдань байгаа аал? Оньһон техникэ хүгжэхэдэ, хүнэй ажабайдалые хүнгэдхэн дээдын шанартай түхээрэлгэнүүд зохёогдоно ха юм. Ажалаа түргэдүүлхын тулада, хүн хүнгэн авто-унаа унана, гол ажалдаа бүхыгөөрөө анхаралаа хандуулхын тулада, гэр доторхиёо, албанайнгаа газарые шэнэ оньһон түхээрэлгэнүүдээр хангана.

Байгалай мастер-классуудай хэмжээн соо сэтгүүлшэд оньһон техникын үшөө нэгэ үндэр туйлалтатай - Байгал далайе шэнжэлһэн «Мир-1», «Мир-2» хэрэгсэлүүдтэй бодотоор танилсаа. Гурбахан хүниие багтааха апаратууд дотор янза бүрийн түхээрэлгэнүүд тодхогдоотой харагдана.

ХЭБЛЭЛ ТУХАЙ ХЭДЭН ҮГЭ
«Интерфакс» гэхэн мэдээсэлэй агентствын генеральна директорэй орлогшо Николай Касьяновай һанамжаар, оньһон техникын дэлгэрһэн сүлөөтэ үе саг удангүй буухаяа байна. Ти-

Арина Шаповаг буряад телеканалар хүндэлбэ

Телевизионно хэрэгсэлүүдэй дундаһаа Красноярскын ТВК түрүүлээ, 2-дохи нуури Томскын ТВ-2, 3-дахы нуури ГТРК «Бурятия» абаа.

НҮҮЛДЭ ХЭЛЭГДЭХЭ ҮГЭ

Сэтгүүлшэнэй гуурһан оло-ниитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэл болоно гэжэ мэдэрхэдээ, харюусалгын хэмжээн эли тодо болоно. «Хэрэгсэл» гэхэн үндэр үүргээ даажа, дэлхэйн али олон булангуудаар сонин бэдэржэ, хамаг сагаа хүдэлмэридөө зорюулаа мүнөөдэрэй сэтгүүлшэндэ сахариг дэлхэйн эрьесэ бүри эршэдэһэн мэтээр үзэгдэнэ ёһотой. Үргэлжэ хубилжа байдаг олонийтын эрилтэ хангаһаар ябатаргаа, хүн шанараа алдангүй, шанга голтой гарасалдахан бэрхэтэй. Шунахайрмаар юумэн олон, илангаяа сурбалжалагшада - нэрэ түрээ, эд зөөри...

Байгалай эрьедэ эмхидхэгдэһэн хуралдаанда хаа хаанаһаа бууһан олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлүүдэй түлөөлгшэд бээ бээтээ дүтөөр танилсажа нүхэсөө, ухаан бодолоо хүдэлгөө, урма зориг ороо. Хуралдаа эмхидхэгшэдтэ халуун баяр хүргэе.

Сарюна ЭРДЫНЕЕВА,
Авторай фото-зурагууд